

Poština plačana pri pošti
1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 28, številka 5, 14. september 2022.

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.615 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Jezični dohtarček, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: Shutterstock

Tisk: Luart, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

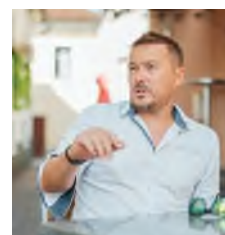
E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 4. novembra 2022; prispevke je treba oddati do 20. oktobra 2022.

KAZALO

Županova stran	3
Občinske strani	4
S sej občinskega sveta	4
Zbiranje vlog oškodovancev zaradi suše	5
Podružnična šola in vrtec Turjak dobivata končno podobo	6
Evropski teden mobilnosti	9
Intervju: Dr. Tadej Malovrh, župan	10
Narava in kmetijstvo	14
Varovanje premoženja pred zvermi	14
Šola in vrtec	18
Diamantna maturantka Ana Kastigar	18
Športnih uspehov polno leto 2021/2022	19
Knjižnica – Novosti na naših policah	20
Adl o tem in onem	23
Kultura	24
Beneški bienale	24
Gledališki abonma 2022/2023	26
Intervju: Alojz Senčar	36
Dogodki/Društva	40
Večer na vasi	42
Upokojenski kotiček	44
Oratorij	46
70 let PGD Veliki Osolnik	50
Rocktronica 2022	52
Aktivnosti čebelarjev	56
Iz velikolaškega kraja: Zlati oče naš	62
Šport	64
Velikolaške mažoretke	64
Tekmovanja balinarjev v Robu	67
Zahvale	68
Razvedrilo	72
Oglasi	73

Velikolaška dežela kontrastov

Ob koncu županskega mandata si bom drznil biti predrzen. Upam, da zato to ne bo moj prvi in hkrati zadnji mandat. A bom vseeno tvegati in bom orisal svoje družbeno socialno dojetje avtohtonega plemenskega ljudstva Velikih Lašč skozi oči župana. S samozavestjo ali pa zaradi lokalnega patriotizma si bom občanom dovolil nastaviti ogledalo, kot se pravi. Spekter mišljenjskih kontrastov med občani konstantno povzroči ustvarjanje najmanj dveh polov, kjer je generalno eden tisti dober, pozitiven, drugi pa je negativen, slab in nezaželen. Pojav nekega tretjega pola je bolj izjema kot pravilo. Zanimivo je opazovati, kako brez validacije, brez neke trdne osnove ali objektivnosti in ponovljivosti v večini primerov nastane ta kontrastna polariziranost. V splošnem »samopoblaščen« razvrščevalci glede na situacijsko (gostilniško, zdraharsko) potrebo točno določeno osebo ali skupino ljudi razvrstijo v pol, ki ima praviloma negativen pridih ali vrednost v velikolaški družbi, pri čemer so seveda razvrščevalci navadno tisti svetli ter pozitivni pol; občasno pa so lahko celo žrtvena skupina. Nastajajo še polarizacijske izjeme, kjer je ena stran svetla in dobra, tista druga pa ima vrednosti samo v obstajanju, da sploh omogoča nastanek pojava kontrastne polarizacije (npr. navidezni sovražnik), ker drugače pri nas ne gre. Da bi bili vsi enotni – ne, ne, nemogoče! Po tej sila zapleteni definiciji to zadnje opisano v praksi nastane, ko pričnejo rasti gobe in zoreti borovnice. Pol, sestavljen iz gobarjev in borovničarjev je občudovanja in zavisti vreden, sploh če se govori o nabranih količinah gozdnih dobrin, izraženih po lovsko ribiških normativih. Drugi pol je v tej situaciji nič ali fizikalno gledano absolutni vakuum s to dobro lastnostjo, da zaradi svoje nične vrednosti ne konkurira v nabiralske pravice drugega, nabiralskega pola. Prav ta polarizacija

ima v nadaljevanju še verižni efekt in se zasnovno infiltrira v drugo pomembno kontrastno polarizacijo domorodcev in priseljencev. Za priseljence pač ni zaželeno, da nabirajo naše jurčke, lisičke in borovnice! Ali pa da kaj komandirajo! Strogo nevalidirano je namreč izvedeno razvrščanje v pol domorodcev, kamor ne more kar vsakdo. Po skrbno določenih rodbinsko genetskih analizah, ki sežejo maksimalno do prababice, se določi, kdo je kdo. In vedno se ve, kdo je lahko razvrščevalec. Še dobro, da Primož Trubar ni pustil otrok v Velikih Laščah in da iz sočutja v naši fari dolgo potem ni bilo krščenega nobenega *Primiusa!* Opazil sem še, da je v naši velikolaški deželi intenzivno izražen daltonizem, ki deli naše ljudstvo na pol, ki dobro zaznava le belo barvo, ter na kontrastni pol, ki vidi v spektru rdeče barve. Ob vsem tem je zanimivo, da je v tej primarni polarizaciji zaznati še terciarni pol, ki v vidni svetlobi zazna le spekter zelene barve. Kje je natančen izvor, da se prenesejo lastnosti t. i. dominantnega belega ali rdečega pola na potomce, ni natančno pojasnjeno; o tem kaj dosti ne ve niti paternalna generacija. Prav tako še ni rezultatov znanstvenih raziskav, ki bi dali osnovo za sanacijo te selektivne anomalije. V tej barvni razvrstitvi je pri zelenem polu nekoliko bolj enostavno, saj ljudje s to lastnostjo radi opazujejo barvo spomladanskega listja in uživajo nadpovprečne količine solate berivke z rjavim fižolom in česnom, kar pa ne predstavlja večjega psihosociološkega tveganja. Seveda sem skozi doživljanje velikolaškega ljudstva zaznal še vrsto drugih, za obstoj in preživetje velikolaške populacije nujnih polarizacij, kot so cerkveni vs. necerkveni, bogati – revni, kmečki – mestni, sebičen – altruističen, občinski svetnik – navaden občan in nešolani – šolani. V tej slednji se v kombinaciji s polarizacijo mlajši – starejši v odmev-

nejših ali čisto pritlehnih situacijah izluži vprašanje kakovosti našega izobraževalnega sistema ter posledično razgledanosti, saj praksa kaže, da specialisti pravnega, upravnega, gradbenega, inženirskega, biološkega, medicinskega ali pedagoškega »foha« nimajo dovoljšnih miselnih kapacitet. V praktično vseh situacijah jih o pravilnosti postopanja zlahka podučijo cehovski rokodelci, ki (ne)samokritično iz rokava stresajo rešitve po svoji vesti, četudi je ta ozkega spektra. Vsaj teoretično obstaja še velikolaška božanska kombinatorika, juha enolončnica, kjer je nekdo preprosto razvrščen v več vsebinsko različnih polov. Samo predstavljajte si superiornost osebkov, vedno razvrščenih v »boljše« pole, ki so hkrati polni znanja in informacij. Da si tak, ki vedno vse pozna, vse ve, ki nabere največ gob in borovnic, ki časti in popije največ rund, ki najbolje rabi Husquarno in katerega rod je tukaj še iz časov turjaškega železa. In da lahko pred zborom poslušalcev odprtih ust po nedeljski maši v vaški gostilni na prižničnem mestu šanka posvečeno šimfa ter izdihava kontrastno polarizacijo. Mali bogovi, ki se jim od višine zvrta ...

Ve se, da je stres značilen dejavnik tveganja za številne bolezni, ki nam krajšajo življenje. Stres negativno vpliva na imunski sistem in stres je energetsko potratno stanje. Izogibajmo se nepotrebne stresu, kamor spada tudi kontrastna polarizacija za življenjsko čisto nepomembna področja.

Dr. Tadej Malovrh,
vaš župan

Seje Občinskega sveta Občine Velike Lašče

Nina Tekavec, občinska uprava

S 26. redne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče se je 28. julija 2022 zbral na 26. redni seji v sejni sobi občine. Na dnevnem redu je bilo 6 točk. Po sprejetju zapisnikov 25. redne seje, 11. in 12. dopisne seje ter 3. izredne seje so predsedniki odborov (odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem, odbor za družbene dejavnosti ter odbor za komunalno, varstvo okolja in urejanje prostora, odbor za finance) predstavili poročila o svojih sejah.

V nadaljevanju se je Občinski svet

seznanil s polletnim poročilom o izvrševanju proračuna občine za leto 2022, v okviru katerega je župan povedal, da občina dobro posluje in v skladu z zastavljenimi načrti. Občinski svet je sprejel Odlok o rebalansu proračuna Občine Velike Lašče za leto 2022 – I, ki je potreben zaradi manjše zadolžitve občine, kot je bilo sprva predvideno za gradnjo Podružnične šole in vrtca Turjak, podražitve projekta rekonstrukcije in izgradnje kotlovnice OŠ Primoža Trubarja, obnove igrišča v Dvorski vasi, letnega vzdrževanja cest, gradnje občinskega zbirnega centra, vrtnice v Rutah in sredstev reprezentance župana.

Vsi prisotni so pohvalili prizadevanost velikolaških gasilcev pri gašenju požara na Krasu.

S 3. izredne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče se je 23. junija 2022 na predlog 10 svetnikov zbral na 3. izredni seji v sejni sobi občine. Na seji so razpravljali o predlogu župana za razpis referendumu o dne 19. 5. 2022 sprejetem sklepu Občinskega sveta Občine Velike Lašče, da se v letu 2022 podeli priznanje častni občan Občine Velike Lašče Antonu Zakrajšku. Občinski svetniki so se opredelili proti razpisu navedenega referendumu.

Z 12. dopisne seje

Občinski svet je dne 30. 6. 2022 na dopisni seji sprejel Sklep o potrditvi Elaborata lokacijske preveritve za EUP UL – 4, na podlagi katerega bo lahko lastnik zemljišča, ki želi zgraditi enostanovanjsko hišo, s preoblikovanjem zemljišča pridobil prostor za ureditev parkirnih mest.

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani: <https://www.velike-lasce.si/obcinske-strani/obcinski-svet/>

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij

javnega značaja: <http://www.lex-localis.info>

Uradni list
Republike Slovenije

V Uradnem listu RS, št. 92/2022 je bil objavljen:

- Sklep o potrditvi Elaborata lokacijske preveritve za EUP UL – 4.

V Uradnem listu RS, št. 94/2022 je bil objavljen:

- Sklep o imenovanju podžupanje Občine Velike Lašče.

V Uradnem listu RS, št. 105/2022 je bil objavljen:

- Odlok o rebalansu proračuna Občine Velike Lašče za leto 2022 – I.

Lokalne volitve 2022

Objave političnih strank, list in posameznikov se tudi v času volitev obračunavajo po veljavnem ceniku.

Pri tem ima posamezna lista ali kandidat na voljo največ eno stran.

Cenik je dostopen na spletni strani: trobla.velike-lasce.si

Občinska volilna komisija je na svoji prvi seji sprejela dva ugotovitvena sklepa

Na lokalnih volitvah, ki bodo potekale 20. novembra 2022, je **za volitve v občinski svet**, v primeru, ko določa listo kandidatov skupina volivcev, potrebno zbrati najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev.

V Občini Velike Lašče zadoščajo podpisi podpore najmanj 37 volivcev s stalnim prebivališčem v Občini Velike Lašče, če so volivci državljani druge države članice EU, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa z začasnim prebivališčem v občini.

Na lokalnih volitvah, ki bodo potekale 20. novembra 2022, je **za volitve župana**, v primeru, ko določa kandidata skupina volivcev, potrebno zbrati najmanj 2% podpisov od števila volivcev, ki so glasovali v 1. krogu na zadnjih rednih volitvah za župana.

V Občini Velike Lašče zadoščajo podpisi podpore najmanj 44 volivcev s stalnim prebivališčem v Občini Velike Lašče, če so volivci državljani druge države članice EU, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa z začasnim prebivališčem v občini.

Zakaj na Malem Ločniku še vedno ni asfalta

Roman Viršek, občinska uprava

Ker se porajajo številna vprašanja, zakaj je Občina v lanskem letu izvedla sanacijo vodovoda v naselju Mali Ločnik, nato pa pustila del ceste neasfaltiran, na tem mestu podajamo pojasnilo. Med izvedbo del se je pojavila pobuda krajanov, da bi ob vgradnji novih vodovodnih cevi na novo napeljali tudi električne vode. Predlog se je zdel seveda smiseln, zato smo nemudoma stopili v stik s podjetjem Elektro Ljubljana, ki pa v tistem trenutku žal ni imelo razpoložljivih sredstev za sodelovanje v projektu. Zagotovili so nam, da bodo investicijo umestili med letošnje pro-

jekte, zato smo z izvedbo asfaltiranja kakopak počakali. Letos januarja nam je direktor pristojne izpostave pisno potrdil, da bo gradnja izvedena v letošnjem letu. Poleti je bilo to preklicano, saj naj bi zaradi vladne odprave omrežnin za leto 2022 izpadli vsi projekti, ki niso nujni. Občina je posledično v zelo neprijetni situaciji, saj je malce neracionalno letos vgraditi nov asfalt, nato pa ponovno kopati za nove instalacije. Zato smo se odločili, da počakamo še do prihodnjega leta, nato pa cesto ne glede na izvedbo Elektra dokončamo. Vsem uporabnikom ceste se lepo zahvaljujemo za razumevanje.

Suša v kmetijstvu – poziv za zbiranje vlog oškodovancev

Občina Velike Lašče

Občina Velike Lašče na podlagi Sklepa Uprave za zaščito in reševanje Ljubljana pričenja z zbiranjem prijav o ocenjevanju škode v tekoči kmetijski proizvodnji zaradi posledic suše v letu 2022.

Oškodovanci, ki ste utrpeli škodo zaradi suše, lahko škodo v tekoči kmetijski proizvodnji prijavite tako, da izpolnite predpisan **Obrazec 2**. Dostopen je na spletni strani občine; lahko ga dobite

tudi na sedežu občine ali pri kmetijski svetovalni službi. **Prijave na Obrazcu 2 zbiramo do ponedeljka, 19. septembra 2022**, na naslov: Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, osebno ali pa ga pošljete po pošti.

Prosimo, da škodo prijavljajo le tisti oškodovanci, ki so dejansko utrpeli škodo. Oškodovanci morajo biti vpisani v register kmetijskih gospodarstev oz. imajo številko KMG-MID. **Če KMG-MID ni urejen na datum 31. 5. 2022, oškodovalec ni upravičen do državne pomoči.**

Navedene površine in kulture morajo biti skladne s podatki v subvencijski vlogi oz. z zadnjim izpisom iz registra kmetijskih gospodarstev, če vloga ni bila oddana.

Obrazec 2 mora biti obvezno podpisan s strani oškodovanca (dvakrat). Zaželeno je, da k izpolnjeni vlogi priložite kopijo obrazca D iz subvencijske vloge za leto 2022.

Dodatne informacije dobite na tel.: 01/781 0369 (Jerica Tomšič Lušin).

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

Območna enota Kočevje

Lubadar uničuje iglavce

Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd., gojiteljica na ZGS OE Kočevje

Dolgotrajna suša in visoke temperature sta izjemno ugodna pogoja za napad podlubnikov, ki v smrekovih gozdovih ponovno povzročajo večjo škodo.

Vse lastnike gozdov tako pozivamo, da pristopijo k aktivnemu in skrbnemu pregledovanju (spremljanju) stanja gozdov. O napadu podlubnikov v čim krajšem času obvestite revirnega gozdarja oz. lokacijo napada sporočite na pristojno krajevno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.

Lastniki v najkrajšem možnem času poskrbite za varen posek napadenih dreves, pravilno ureditev sečišča ter spravilo lesa iz gozda. Le tako je mogoče preprečiti večje izbruhe in nadaljnjo širitev smrekovega lubadarja.«

Podružnična šola in vrtec na Turjaku pridobivata končno podobo, a na račun kvalitete ne bomo hiteli

Nika Perovšek, občinska uprava

Gradnja nove podružnične šole in vrtca je ena naših največjih in najpomembnejših investicij. Z zanimanjem jo spremljajo vsi občani. Želimo si, da bi otroci s turjaškega okoliša lahko čim prej vstopili v nove prostore, ki jih že dolgo pričakujejo in potrebujejo.

Dela na gradbišču potekajo intenzivno; na lokaciji je nešteto obrtnikov različnih strok. Ti dokončujejo zadnja gradbeno obrtniška dela na stavbi, urejajo okolico, nameščajo notranjo opremo, igrala itd. Šola dobiva svojo končno podobo. Situacija na gradbišču je zahtevna. Občina in izvajalec sta vložila veliko truda, da bi s 1. septembrom šola in vrtec že lahko sprejela prve otroke. A ker bi hitra gradnja pomenila večja odstopanja od zastavljene kvalitete, bo prisoten manjši terminski zamik.

Opozorilo voznikom

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu
Občine Velike Lašče | foto: Peter Centa

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Velike Lašče ob začetku novega šolskega leta ponovno opozarja, da naj bodo vozniki še posebej previdni v okolici šole in na vseh postajališčih po naseljih, kjer ustavljajo šolski avtobus, kombiji in minibus. Previdnost naj velja vse dni v letu in ne le prve šolske dni!

Vozniki naj hitrost prilagodijo razmeram na cestah, spoštujejo ustrezno varnostno razdaljo, poskrbijo za varno vožnjo in da so otroci in ostali udeleženci v vozilu ustrezno pripeti; za volan naj vedno sedejo le trezni.

Vse udeležence v prometu opozarjamo tudi, da mobilni telefoni ne sodijo v promet. V času, ko je svetli del dneva krajši, pešci in kolesarji poskrbite, da boste v prometu dovolj vidni.

Zahvaljujemo se Društvu upokojencev Velike Lašče, ki so se tudi letos priključili sodelovanju pri varovanju otrok na prehodu skozi glavno cesto v sklopu akcije »Varna šolska pot«.

Žal to pomeni, da se bo odprtje zavleklo v jesen. Razlog za to je predvsem, da se je v zaključni fazi pojavila potreba po dodatnih delih – kot na primer dodatni protipožarni premazi lesenih oblog v športni dvorani. Oprema vrtca in šole je v veliki meri že montirana; razdelilna kuhinja je končana in pripravljena za uporabo. V mesecu septembru pričakujemo dokončanje vseh del, vključno z odpravo napak in pomanjkljivosti.

Hkrati poteka tudi postopek za pridobitev uporabnega dovoljenja, vključno z izvedbo tehničnega pregleda. Upamo na hiter odziv Upravne enote Ljubljana in izdajo uporabnega dovoljenja, ki predstavlja pogoj, da bomo lah-

ko pričeli z uporabo novih prostorov. Po zadnji uskladitvi terminskega plana naj bi pouk v novi šoli stekel po jesenskih, krompirjevih počitnicah.

Dobra novica v poteku gradnje pa je, da smo že letos prejeli obvestilo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ki nam je omogočilo, da bomo dodeljena nepovratna sredstva v skupni višini 2.101.114,35 EUR za gradnjo nove šole pridobili v celoti že v letošnjem letu. Sklep o dodelitvi sredstev je sprva namreč določil faze črpanja sredstev, in sicer na leta od 2021 do 2024. Omenjeni znesek predstavlja najvišjo stopnja sofinanciranja investicije v zgodovini Občine Velike Lašče.

Odjem vode iz hidrantov

Vodokomunalni sistemi d. o. o.

Vsako poletje se v obdobju povišanih temperatur pojavljajo primeri nedovoljenih odvzemov pitne vode iz hidrantov javnega vodovodnega omrežja.

Uporabnike zato opozarjamo, da je prepovedan kakršenkoli nenadzorovan in nenajavljen odzem vode iz hidrantov. Sem štejemo tudi odvzeme vode gasilskih društev z namenom polnjenja bazenov ali dovažanja vode ...

Nenadzorovan odzem pitne vode iz omrežja lahko namreč povzroči izpad dobave pitne vode, motnost pitne vode, spremembe v tlaku, nekontrolirano odtekanje vode ipd. Odjem vode iz hidrantov v primeru določenih enkratnih dogodkov

(kot je na primer polnjenje bazena, čiščenje ulic in cest, zalivanje javnih površin – zelenic ...) je izjemoma možen ob predhodnem soglasju upravljavca, če razmere na vodovodnem omrežju to dopuščajo. Za odjem vode iz hidranta nam pišite na info@vks-belaj.si.

Kršitev se kaznuje z globo od 400 do 1.400 € in za posamezen nedovoljen odzem vode iz javnega hidranta se kršitelju zaračuna tudi porabljena voda po zadnji veljavni ceni s predpisanimi dajatvami v višini 72 m3, kar predstavlja predpisano količino za zagotavljanje požarne varnosti.

Hvala za razumevanje

Pregled komunalnih investicij

Roman Viršek, občinska uprava

V letošnjem letu smo področju asfaltiranja namenili preko 280.000 evrov; v načrtu je sanacija kar petih odsekov, in sicer dva na območju Hrustovega in Hlebč, Škamevca, Uzmanov ter Škrlovice. Prvi štirje so že končani, odsek Škrlovice pa bo v manjšem obsegu realiziran v septembru v skladu z razpoložljivimi preostalimi sredstvi. Cene asfaltov so v primerjavi z lanskim letom višje za približno 60 %, zato načrtujemo dokončanje predmetnega odseka v naslednjem letu.

Izvedena je celostna sanacija vodovodnega omrežja v Podstrmcu, ki bo med drugim služilo tudi povezavi z novim vodohranom. Slednji je že zgrajen, priklop v omrežje pa je načrtovan v zgodnji jeseni. Pred nedavnim smo obnovili tudi krajši odsek v Velikih Laščah. Zaradi izjemne suše je v poletnih mesecih prihajalo do številnih okvar cevodov. Visoke temperature in deformacije zemljine povzročajo lome šibkejših vodovodnih cevi, čemur se je skorajda nemogoče izogniti. Na tem mestu se velja posebej zahvaliti koncesionarju za oskrbo s pitno vodo podjetju Vodokomunalni sistemi d. o. o., saj uporabniki posledic suše na naših pipah praktično nismo občutili. Kljub temu velja opozoriti na racionalno porabo pitne vode, saj se bodo posledice pomanjkanja padavin v globinah, od koder črpamo vodo,

pokazale šele čez nekaj časa.

V povezavi z zgoraj omenjenimi težavami pri oskrbi z vodo bomo v kratkem pričeli z izdelavo novih 200 metrskih vrtin na območju Turjaka ter Rut. Na obeh območjih imamo že resne težave z zagotavljanjem ustrezne vodooskrbe, saj izdatnosti vrtin padajo in tudi potencial podtalnice je, kot kaže, iz leta v leto manjši.

Veliki premiki se dogajajo na področju kanalizacije in gradnje čistilne naprave. Občina je že odkupila zemljišče ter začela s postopkom spremembe prostorskega načrta za postavitev čistilne naprave na območju Rašice. V uvodni fazi načrtujemo nanjo priklopiti Rašico, nato pa jo povezati tudi s širšim

območjem Malih in Velikih Lašč. Močno upamo, da bo država v novi kohezijski shemi za takšne projekte v bodoče znatneje sofinancirala tudi manjše občine, ki se zaradi geografske lege uvrščajo med zahodne, bolj razvite občine, kamor žal sodi tudi naša in to kljub temu, da nimamo zgrajenega praktično niti metra kanalizacijskega sistema.

V oktobru bo na vrsti sanacija oziroma zamenjava dotrajanih luči cestne razsvetljave. Svetilk je po celotni občini več kot 600 in mestoma so že precej v slabem stanju ter so lahko tudi nevarne za udeležence v prometu. Zato nekaj časa žal ne moremo sprejemati novih pobud za luči, saj jih že v tem trenutku čaka več kot 40. Varnosti ter delovanju obstoječih svetilk moramo dati prednost, nove pa bodo prišle na vrsto, ko bodo za to na voljo finančna sredstva. Preostali večji projekti, ki so predvideni za jesen, so sanacija premostitvenega objekta v Malih Laščah, dokončanje rekonstrukcije in razširitve ceste proti Krvavi Peči ter zamenjava poškodovanih ter namestitev novih odbojnih ograj ob cestah.

Pred iztekom roka velja opozoriti še na občinski razpis subvencioniranja vgradnje malih čistilnih naprav. Rok za prijavo je 30. november. Vse potrebne podatke lahko pridobite na spletnih straneh občine.

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI

16.–22. SEPTEMBER 2022

#evrospkiteden**mobilnosti**

Evropski teden mobilnosti (ETM) bo tudi letos potekal v občini Velike Lašče med 16. in 22. septembrom. Pod sloganom »trajnostno povezani« bodo v občini potekali različni dogodki, ki bodo spodbujali trajnostno mobilnost. Trajnostna mobilnost pomeni premikanje na trajnostni način, kar vključuje hojo, kolesarjenje, uporabo javnega potniškega prometa in alternativne oblike mobilnosti.

Kaj pomeni slogan »Trajnostno povezani«?

Pobuda Evropskega tedna mobilnosti si prizadeva zmanjšati avtomobilski promet na fosilna goriva in spodbuditi prebivalce k uporabi trajnostne mobilnosti – hoje, kolesa ali javnega prevoza. Prav zato pobuda letos opozarja na pomen dobro povezanih skupnosti, saj so te pogoj za uspešnost katerekoli občine in za visoko raven kakovosti našega bivanja v njej. O kakovosti življenja v neki občini tako vse bolj odločajo dobra dostopnost do dobrin in storitev, zagotovljena mobilnost za vse druž-

bene skupine, dobre povezave ter raznovrstnost alternativ osebne motorne prometu.

Pri načrtovanju prometa upoštevajmo njegove številne okoljske posledice.

Podnebne spremembe so že nekaj časa prepoznane kot ključni globalni izziv naše generacije. Ta od nas dobesedno zahteva, da področje prometa razvijamo v ravnovesju z drugimi področji in skozi vidik njihovega vpliva na okolje. Doseči zmanjševanje emisij in predvsem zmanjšati vpliv prometa na podnebne spremembe je prioriteta vsake skupnosti, tudi Slovenije kot države. Napredne občine zato že danes krepijo okolju prijazne alternative cestnemu motornemu prometu in jih povezujejo v sodoben potovalni sistem, ki omogoča enostavne prestopne.

Vabljeni na dogodke, ki jih v okviru Evropskega tedna mobilnosti pripravljamo v občini Velike Lašče.

Petek, 16. september, ob 10. uri Medgeneracijsko sodelovanje

Na odprtem delu Šolske ulice:

- Kolesarski spretnostni poligon za vse generacije (vrtec, OŠ, starejši občani)
- Varna vožnja s kolesom
- Ponovitev CPP za kolesarje
- Poskusna vožnja z električnim kolesom

Sobota, 17. september, med 8. in 12. uro

Tržnica trajnostne mobilnosti

Na trgu v Velikih Laščah:

- Kolesarski izlet s turističnim vodnikom (obvezne predhodne prijave na 040-505-960)
- Otroška delavnica s Tjašo Tomc
- Odprta ulica z otroškim kolesarskim poligonom
- Velikolaška tržnica z izmenjevalnico oblačil
- Poskusna vožnja z električnim kolesom

16.–22. september

Aktivnosti v OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče in vrtcu Sončni žarek

- Tematski dan: izlet z vlakom, avtobusom, peš ali s kolesom
- Izvajanje programa Aktivno v vrtec z Belim zajčkom in Aktivno v OŠ s Kokoško Rozi
- Pobarvajmo cesto: risanje s kredami

**Šolska ulica bo v delu pod Osnovno šolo Primoža Trubarja od 16. 9. do 19. 9. 2022
odprta samo za pešce in kolesarje.**

CARE
4 CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

intervju: župan dr. Tadej Malovrh

Nekoč so mi očitali, da vse delam po pravilih. Ampak, kako pa naj?

Jože Starič | foto: Boštjan Podlogar

Splet okoliščin je nanesel, da sva se z županom dr. Tadejem Malovrhom na hitro dogovorila, da s kolesi prevoziva nekaj poti iz Rut v dolino. Priznam, da sem ga pred tem imel za bolj salonskega leva, a pokazalo se je, da pozna tudi manj znane poti. Poleg tega je med kolesarsko turo spotoma previl še zlomljeno žrebičkovo nogo na eni od rutarskih kmetij. Tale pogovor je nastal dva dni po tem. Pred zaključkom najinega intervjuja so začeli k njemu prihajati ljudje po konjski gnoj. Izvedel sem, da je župan najbolj izobražen kmet v naši občini: končal je srednjo kmetijsko šolo in pridobil še dva doktorska naziva. Ostalo o županu Tadeju Malovrhu in njegovem delu pa v zapisu pogovora.

Zdaj je tisti čas, ko bi morali brneti stroji in s črno prevleko krasiti ceste. Pa jih kar ni videti.

Saj bo, za tristo tisoč evrov asfalta bo. Na novo asfaltirajo odseke, ki jih je zaradi varnosti treba obnoviti. Asfalt je razpokal v »pajkovo mrežo,« kar pomeni, da je bil ustroj pod asfaltom slabo narejen, kar zdaj saniramo. Ni pa pričakovati, da bo naša občina namenila milijon evrov letno za asfaltiranje. Večina cest, kjer je promet dovolj intenziven, je pri nas že asfaltiranih, po nekaterih odsekih pa se ljudje vozijo samo občasno. Tam je tudi dobro vzdrževan makadam lahko primerna podlaga za vožnjo.

Da župan lahko izpolni svoje predvolilne obljube, ni odvisno samo od njega. Kako v praksi predvolilne obljube preidejo v dejanja?

Pred volitvami vsi kandidati za župane radi obljublajo. Podobno kot krapji, ki jih krmijo s koruzo in plavajo okrog trnka, se marsikdo ujame na predvolilne obljube. Proračun pripravi občinska uprava skupaj z županom in v proračunu so potem asfaltiranje, javna

razsvetljava in vse ostalo. A ko kandidat obljublja, še ne ve, kakšna bo njegova ekipa v občinskem svetu. Lahko je sicer izvoljen zaradi lepih načrtov, a če občinskega proračuna ne bo podprl tudi občinski svet, obljub ne bo mogel izpolniti. Sam sem apolitičen in neodvisen župan in tak mislim ostati tudi vnaprej. Od moje spretnosti je odvisno, ali bom svetnike prepričal, da je to, kar je predlagano v proračunu, pomembno za občino.

V sredo popoldne je težko dobiti prost termin, v katerem bi županu zaupal svoje tegobe, mu predstavil svoje ideje.

Razmišljam, ali je že v naš DNK zapisano, da je župan vsemogočni ata, h kateremu prideš in bo uredil tvojo težavo, ki jo imaš s sosedom, ali ker bi rad asfalt. Ljudje pričakujejo, da bo župan v vsakem trenutku vedel odgovor. Ob najavi na sestanek niti ne napišejo, o čem želijo govoriti. In če vnaprej ne poznam teme, ne vem, koga iz občinske uprave naj pokličem. Večinoma težave predstavljajo katastrske zadeve, medsosedski odnosi, prihajajo pa tudi ljudje

z idejami, kako bi »za dobro občine« sebi pridobili materialno korist. Največ tegob je na komunalnem področju. Pri delu se dosledno izogibam temu, da bi preskočil občinske strokovne službe. Zgodilo se je tudi, da je občan prišel k meni, ker ni dobil soglasja za postavitve sončne elektrarne. Župan nima moči, da bi ukazal podjetju, ki upravlja z elektro omrežjem, naj da soglasje. Iskreno pa sem vesel, ko ljudje pridejo z idejo, s katero bi morda nekdo sebi kaj izboljšal, hkrati pa bi pridobila tudi občina. Najpogosteje je to na področju turizma in kulture. Take ideje imam najraje in jih z veseljem podprem.

A občutek vsemogočnosti je vseeno dober?

Morda sem čuden, ampak mene prej moti. Dober občutek imam, ko se ljudje pripravijo in pridejo z razdelanim problemom, ki zadeva župana. Zavedati se moramo, da je v rešitev vedno vpletenih več nivojev pristojnih služb. Nekateri bi jih radi preskočili, še posebej če se na videz poznamo. Sam s tem nimam problemov: ko sem župan, čisto

»
Dober občutek imam, ko se ljudje pripravijo in pridejo z razdelanim problemom, ki zadeva župana.

po župansko povem, da ne gre tako. Pri meni »preskakovanja« ni: vedno se posvetujem s pristojnimi službami, ki jih imamo v občinski upravi. Zanimivo je, da na začetku mojega mandata tudi sodelavci iz Občinske uprave niso bili prepričani, kako bom odreagirjal, če so o kakšni zadevi podali negativno mnenje; skrbelo jih je, da sem se morda že vnaprej kaj dogovoril. Kar nekaj časa sem porabil, da sem jim dopovedal, da strateških odločitev ne bom sprejemal brez posveta s pristojno resorno službo. Delamo maksimalno pregledno, da ne prihaja do situacij, ko nekdo nekaj ve, drug pa ne.

V kakšni kondiciji je občinska uprava?

Ocenjujem jo kot zelo dobro. Če današnje stanje primerjam s tistim izpred treh let in pol, je razlika ogromna: motivacija je močna, veliko se pogovarjamo, vsak lahko na strokovnem področju dela, kar mu pripada in jaz jim zaupam. Na začetku so se morali privaditi na moj način vodenja, saj so imeli prej drugačnega kočijaža. Oni so se prilagodili meni, jaz pa njim. Zelo hitro sem spoznal, kaj kdo dela; ne ukvarjam se z vsebino in pravilnostjo njihovih odločitev. Njihova odločitev mora biti strokovno in formalno utemeljena, moja naloga pa je koordinacija. Zato me boli, ko ljudje kritizirajo, da občinska uprava ne dela. Tudi taki, ki so blizu občinski upravi, Občini in vodenju občine. Ljudje se pogos-

to ne zavedajo, koliko birokracije je na relaciji občan – resorna služba: koliko soglasij, mnenj, ki jemljejo čas.

Če povzamem, je torej sodelovanje z občinsko upravo dobro. Na drugi strani pa je videti, da se je sodelovanje v Občinskem svetu poslabšalo.

Zanimivo je, da so me nekatere struje v občinskem svetu postavile za nasprotnika, česar si ne znam povsem razložiti. Sam menim, da sem apolitičen; iz političnih nazorov pa vzamem tisto, kar je najboljšo v dani situaciji. Morda me imajo za nasprotnika zato, ker v politiki pač moraš imeti nasprotnika. Če se vsi strinjamo, nekaj ni v redu. Morda sem nasprotnik postal zato, ker drugače razmišljajo in bi oni stvari naredili drugače. Pri tem ni več pomembno, ali je predmet nestrinjanja za občino dober ali slab. Veliko navzkrižij je bilo glede asfaltiranja ter investicij v kulturo in turizem, kar se nekaterim zdi »brez zveze«. Če se ne ukvarjaš s kulturo in če nisi bil nikoli turist, potem ne moreš vedeti, da veliko ljudi potrebuje tudi to.

Po mojem mnenju so nekateri svetniki že predolgo v občinskem svetu. Mlajše generacije imajo danes drugačen pogled na stvari. Zato me moti, jezi in nervira, kadar izgleda, kot da je generacijam od osemnajstega leta naprej vseeno za vse. Imajo pa pričakovanja. Toda kako naj bodo pričakovanja izpol-

njena, če bo občino vodila le generacija njihovih staršev in starih staršev? Tako kot govorimo o obnovljivih virih, se morajo tudi na tem področju generacije obnavljati; zastopane morajo biti vse. Mladi, če boste brali ta pogovor, vas vzpodbujam, da sestavite listo in naredite vse, da boste prišli v občinski svet, pri kateremkoli županu.

Tole je torej direkten poziv mladim, naj se udeležijo volitev kot volivci in kot kandidati?

Ja, bodite aktivni. Ne bom rekel, da jih pozivam na volitve; to bom še naredil. Naj povem še tole: sem priseljenec. V Stražišču pri Kranju, kjer sem živel sedemindvajset let, nisem bil tak lokal patriot, kot sem tukaj. Ko si enkrat vključen v vodenje in upravljanje lokalne uprave, postaneš pravi lokal patriot. Zame je naša občina najlepša občina in to ni predvolilno nagovarjanje. Tukaj se počutim bolj domačina kot tam, kjer sem rojen. To občino čutim, ker delam zanjo. Po mojem mnenju si lokal patriot, ko za svojo lokalno skupnost nekaj narediš. Ali pa za mikrolokalno okolje, krajevni odbor. Ko nekaj za skupnost narediš in ne le kritiziraš ter uporabljaš dobrine, ki jih Občina zagotavlja. Zelo spoštujem »moje« občane, a ko pridejo k meni s svojimi problemi, morajo sprejeti tudi, da jih (kot župan) vodim kot pastir in včasih jaz pokažem, kateri je pravi pašnik. Ko je treba prevzeti odgovornost, sem tako ali tako sam; takrat ni nobenega v vrsti za prevzem odgovornosti. Če je bil moj lokal patriotizem že prvič razlog za kandidaturu, je zdaj samo še bolj.

Pa vendarle: ker občani lahko seje občinskega sveta spremljamo na spletu, je v korona času marsikdo opazil, da je nivo komunikacije padel na zelo nizek nivo. Čemu lahko to pripišemo?

Vsako ima pravico razmišljati po svoje. Pričakujem pa, da svetniki razmišljajo v dobro občine, ne pa da se v to mešajo zasebni interesi ali gostilniške obljube. Za marsikoga je funkcija svetnika vrhunec njegove kariere. Trikrat sem sem se spustil na gostilniški nivo. Da bi videl, ali bom kaj bolj uspešen, sem malo eksperimentalno in z akademskega nivoja stopil na gostilniškega. S tem sem

»brcnil v temo«, kajti izkazalo se je, da je popolnoma vseeno, ali sem vzvišen akademik ali gostilniški pretepač. Dojel sem in nehal z eksperimentom.

Ali je možno, da so razprave bolj ostre tudi zaradi dejstva, da se seje snemajo in gre morda za malce nastopanja, saj se vsi želite pokazati volivcem v najboljši luči?

(Molk.) Tole me je spravilo v zadrego. Ne morem verjeti, da bi se nekdo prepiral z mano in me na seji zmerjal z lažnivcem ali norcem samo zato, ker bodo ljudje to videli. Če bi sam tako razmišljal, bi hotel biti na sejah zelo gentlemanski, pa nisem vedno. Svoje nastope gledam samokritično in si včasih mislim, da sem izpadel neumno. Morda je v gostilniških debatah res pomembno, kako jo je nekdo zabrusil županu, ampak s tem se izgubi namen, saj preidemo na osebni nivo. Prej bi razumel, da daš na seji dobro idejo in vsem zapreš usta, ljudje pa rečejo: »Vau, ta pa dobro dela!« Cilj župana in svetnikov mora biti enak – delo v dobro občine. Ne gre za to, da bi hotel dokazati svoj prav, ampak da branim idejo, za katero sem se odločil kot župan in je v dobro občine. Mislim pa, da bi bila komunikacija bistveno na nižjem nivoju, če se občinskega sveta ne bi snemali in javno predvajali. Ko ugasnejo kamere, komuniciram z vsemi. Z nekaterimi lažje, z drugimi pa nekoliko težje, ampak nikomur ne zamerim. To jemljem kot posel. Dva večja projekta, ki sta bila izvedena v tem mandatu sta obrtna cona Ločica, ki je končno zaživela, in podružnična šola na Turjaku.

Za to lahko uporabim lep slovenski izraz »vérbanje« oz. dedovanje. Vedno me je navduševalo, da ima občina takšno cono, v kateri se zgradijo objekti, v katerih imajo ljudje službe. Ko sem se še pred nastopom županskega mandata vozil mimo gradbišča obrtne cone in druge spraševal, kdaj bo gotova, mi nihče ni znal odgovoriti. Ko sem postal župan, smo se lotili zares. Spremenili smo gradbeno dovoljenje in delo zastavili v več fazah. V proračunu smo rezervirali primerna sredstva in se gradnje lotili s pogodbami in ne z naročilnicami. Glede šole pa – pred izvolitvijo sploh nisem vedel, da je treba zgraditi tudi šolo. Ravno takrat nam je Upravna enota

zaradi pomanjkljivosti vrnila vso dokumentacijo, ki smo jo dodelali in začeli. Naj se sliši še tako samohvalno, trdim, da sem kot župan odigral pomembno vlogo z vsemi spretnostmi povezovanja, motivacije, komunikacije, poznavanja situacije; pred tem sem namreč sodeloval pri gradnji laboratorijev pri NVI v Mariboru. Precej sem se osebno angažiral. Pri tem se je pokazalo, kako na celotno občinsko upravo dobro vpliva, če se župan prelevi v njim enakega in pripelje kaj iz Ljubljane ali pa gre na sestanek, da se ni treba nekemu voziti iz Velikih Lašč. Malce je bilo zoprno, ker znam brati načrte in sem ugotovil, da je tretja etaža načrtovana tako, da je bila streha podprta s stebri sredi prostora. Zdelo se mi je škoda in dosegel sem, da so statiki in projektanti spremenili načrt tako, da so tudi zgoraj lahko učilnice. Idealistično sem pričakoval, da mi bodo za to idejo ploskali, a so mi svetniki očitali, da sem na lastno pest povečal površino šole. To pa me je malo prizadelo.

Ni važno, v katerem kraju je pridobitev; pomembno je, da se občina razvija.

Čeprav nimamo več krajevnih skupnosti, še vedno velja delitev občine na Velike Lašče, Turjak in Rob. Obe omenjeni pridobitvi sta na Turjaku. Kaj pa so dobili ostali?

Ni važno, v katerem kraju je pridobitev; pomembno je, da se občina razvija. Sam te delitve nisem nikoli videl. To je verjetno prednost prišleka, ki je neobremenjen s tem, kdo je s kom, zakaj in kje ter lahko neobremenjeno vidi stvari. Če si domorodec, se je najbrž težje odločati. Tudi Rob je napredoval, predvsem pri komunalni infrastrukturi. Največja korupcijska afera je bila, po mnenju nekaterih svetnikov, prav novo igrišče v Robu. Zelo sem vesel, ko grem mimo in vidim, da se otroci in starši zbirajo na igrišču in mečejo na koš. Uspelo nam je.

Kako pa je naša občina napredovala na področju turizma?

Posejali smo seme in osemde-set odstotkov semena je vzkli. Pred približno poltretjim letom smo sprejeli smernice razvoja turizma, katerih se

držimo. Da bi bili hitrejši, bi potrebovali enega človeka, ki bi delal samo na področju turizma in še enkrat več finančnih sredstev. Pri turizmu in tudi na drugih področjih moraš precej časa opazovati, kaj se dogaja drugje, in proučiti, katere od teh idej je možno implementirati. Glede na razpoložljiva sredstva smo napravili veliko. Na Rašici imamo turistično informacijski center. V najboljšem dnevu so obiskovalci v TIC-u za spominke zapravili za nas vrto-glavih sto trideset evrov. V TIC-u vidim domače družine, ki si z otroci ogledujejo interpretacijski center. Če ne bi bilo korone, bi prišli dlje, ampak je, kar je. Upam, da bom župan še naprej in bomo s podporo Občinskega sveta uredili še okolico Trubarjeve domačije. Želim si kolesarskih poti; lepo se prijemljejo tudi dogodki, ki privabljajo ljudi.

Po več letih je Občina spet ustanovila Javni zavod Trubarjevi kraji.

Zdajšnji javni zavod je drugačen kot tisti prej. Svet zavoda se zdaj zaveda, da ne gre tako, da denar nekje dobiš, potem pa je, kar je. Zavedajo se, da je treba delati, kot da delaš zase, tako kot delajo podjetniki. Kolikor sem lahko vplival na sestavo, sem vztrajal, da so v Svetu zavoda tudi ljudje iz prakse. Tako smo dosegli, da je nekdo, ki živi

od turizma in kulture v Svetu zavoda, ki bi moral delati, kot da živi od tega. Med boljšimi rezultati je tudi skupna vstopnica za Trubarjevo domačijo in Grad Turjak. Ljudje, ki pridejo na Turjaški grad, obiščejo tudi Trubarjevo domačijo in obratno in obe lokaciji samo pridobita.

Kmetijska zadruga je verjetno največji gospodarski subjekt v občini. Kako sodelujeta Občina in Zadruga?

Zadruga po moji oceni premalo sledi sodobnim trendom. V občinskem svetu smo izglasovali subvencije za mesne pasme, kasneje tudi za mlečne pasme in za vzrejo krško poljskih prašičev in pričakoval bi, da bo Zadruga naredila promocijo med kmeti, da se bo v dveh, treh letih na naših pašnikih večinoma paslo črno govedo (black angus). V zadnjih dvajsetih letih se je uporaba govejega mesa v kulinariki močno spremenila; to ni več le meso za juho, ampak se ga vse več peče. Tu sem pričakoval bolj aktivno vlogo Zadruga. Po drugi strani pa se mi zdi, da Zadruga na nek način pričakuje, da bi Občina v »korist« skupnosti od Zadruga morala kupiti kakšno nepremičnino. Ampak Občina se mora obnašati gospodarno in kupiti tisto, kar ji res koristi. Moramo pa urediti lastniški odnos Kulturnega doma v Robu, ki je last Zadruga in Občina vanj vlaga.

Večjo vlogo Zadruga vidim na področju agroturizma. Zadruga in agroturizem bi morala hoditi z roko v roki. Ne nazadnje sem že večkrat slišal, da si ljudje v Laščah želijo trgovskih standardov, kot jih imajo v Ljubljani, česar z našo največjo trgovino še ne dosegamo. Bolj bi morali promovirati zorjeno govedino, morda kar z velikim plakatom na Lavrici ali na Škofljici. Kar vidim ta plakat, ki vabi v Lašče: Pridite, pri nas imamo domače meso. Po mojem mnenju namen Zadruga ni le v tem, da kupuje, kar vzredijo člani, in to po drugačni ceni prodaja naprej. Tudi mlekarstvo bi kazalo obuditi, morda po vzoru mlekarne v Luetzelfluehu. Mleko pri nas je dobro; krave jedo dokaj malo koruzne silaže in lahko bi proizvajali odličen sir. Velik manko imamo pri pridelavi sadja in zelenjave, s katerima bi lahko oskrbovali tudi šolo. Pa vzpodbujali bi lahko male mesnopredelovalne obrate, ki jih je pri nas kar nekaj, ampak vsi delajo na črno. Občina s subvencijami spodbu-

ja kmetijstvo, zato vidim še velike možnosti za sodelovanje Zadruga in Občina na omenjenih področjih. Ampak morda bo moralo priti do menjave generacij, da se bo lahko zgodil premik. Občina zelo podpira gradnjo klavnice v Ločici in zagotovo ne bo nobenih problemov s soglasji, ki so v pristojnosti Občine.

Občina s subvencijami spodbuja kmetijstvo, zato vidim še velike možnosti za sodelovanje.

Na Turjaku imamo novo šolo, v Laščah pa novega ravnatelja. Verjetno sta se že izmenjala svoje poglede na razvoj šolstva?

Ja, v Laščah imamo zdaj ravnatelja s polnimi pooblastili. Še preden je nastopil službo, je začel raziskovati našo občino na geografskem, kulturnem in kulinaričnem področju. Kontakt sem vzpostavil in zelo dobro sva se ujela. Zdi se mi, da je podoben entuziast kot jaz in »sanjarila« sva, kako bi lahko šolo preko krožkov vključili v naše društveno življenje. Društva pri nas predstavljajo ključni člen dogajanja, vendar je povprečna starost v njih vsako leto višja in bi jih bilo treba pomladiti. Tudi turistični krožek bi lahko imeli v šoli, pa novinarski krožek. Nekako me moti, da moramo »stari kozli« delati vsebino Troble. Dvajset odstotkov Troble bi lahko zagotovili učenci preko novinarskega krožka. Če bi, recimo, tale pogovor naredil učenec ali učenka osmega ali devetega razreda, bi nastalo nekaj povsem drugega. Ker je to druga generacija, ki ima drugačen pogled.

Zadnjič sem slišal mnenje ene od občank: Naš župan se sploh ne zna pohvaliti in zato ljudje ne vedo, kaj je naredil.

(Molk). Saj se znam pohvaliti, vendar igram igro: če ljudje ne opazijo, da se nekaj dela, da imamo ogromno dogodkov, da smo naredili premik, potem je vse, kar delamo, odveč. Želim, da ljudje sami opazijo. Seveda se bom tudi pohvalil. Pred volitvami bom skozi finančni in materialni vidik predstavil, kaj vse smo naredili. Zaradi preobilja informacij je spomin množice izredno kratek; če nekaj ves čas ponavljaš, traja

malce dlje. Za županovanje se nisem odločil zato, da se bom hvalil, ampak da bom za občino kaj naredil. Kdor rezultatov ne vidi, jih ne bo videl tudi, če se bom hvalil. Vsekakor bodo vsi metri in kilometri cest ter koliko financ je bilo porabljenih za novogradnje in vzdrževanje, objavljeni, in volivci se bodo sami odločili, ali smo delali ali nismo. Veliko je narejenega in nihče ne more reči, da se v Laščah nič ne dogaja.

Verjetno je tudi za župana pomembno, da zdravo in aktivno živi?

Morda ste opazili, da je letos je ena od gurujk zdravega življenja in rekreacije Anita Jaklič dobila priznanje Občine. Del naših občanov se rekreira z delom. To so tisti, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo. Gre za drugačen način rekreacije, ampak marsikdo od njih je bolj mišičast in bolj kondicijsko sposoben kot primerljiv osebek iste starosti in spola v mestu. Vse več je takih, ki jim je rekreacija življenjski stil (lifestyle); vse bolj je popularno kolesarjenje: cestno in tudi terensko. Nekaj je k temu doprinesla tudi korona. Najverjetneje pa so nekoliko mlajše generacije ugotovile, da na počutje pozitivno vpliva, če se po delu nekoliko prepotiš, predihaš in malce hitreje pošlješ kri po žilah. Vzporredno z aktivnostjo na kolesu lahko spoznaš tudi svojo občino. Moja ideja je, da bi v Ščiti uredili tako imenovani »pump track« za BMX in rolkarje, Holmerjevo stezo (tekaška steza prekrita z žaganjem, mivko in iglicami) in tudi krajšo tekaško progo, prekrito s tartanom. Nič novega ne bom odkril, če povem, da aktivna rekreacija (brez pretiravanja) pozitivno vpliva na živčno-mišični in krvožilni sistem; pomaga k bolj zdravemu in tudi kak dan daljšemu življenju.

In za konec – kakšen je dober župan?

Župan mora biti dovteten za različne ideje in mora imeti nekaj izkušenj. Nisem povsem prepričan, da bi bilo za razvoj občine dobro, če bi jeseni izvolili zelo zelenega župana brez izkušenj. Ne pravim, da ne bi mogel biti dober. V mojem mandatu smo v občini naredili kar nekaj pozitivnih premikov; na nekaterih področjih smo dokazali, da se splača in da se da. Tu se povsem strinjam z Vladom Kreslinom: Da, da, da, vse se da (refren iz pesmi Vse se da).

Varovanje premoženja pred škodami po velikih zvereh

Špela Logar, Tomaž Berce in Rok Černe (Zavod za gozdove Slovenije) | foto: arhiv projekta Life Dinalp Bear

Na območjih, kjer se človeška naselja stikajo z gozdom, pogosto prihaja do interakcij med ljudmi in velikimi zvermi. V bližino naselij zveri privabljajo lahko dostopni odpadni viri hrane ali nezavarovano oziroma neučinkovito zavarovano premoženje, kot so čebelnjaki in pašne živali. Predvsem rejci pašnih živali in čebelarji se velikokrat znajdejo v zagati ob iskanju uporabnih in korektnih informacij o načinih varovanja svojega premoženja. Da bi iskalcem tovrstnih pomembnih informacij olajšali delo, so na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) zbrali vse potrebno in tako oblikovali spletno mesto Varna paša (www.varna-pasa.si), kjer najdete informacije o učinkovitih načinih varovanja pašnih živali in čebelnjakov pred škodami po zavarovanih vrstah, predvsem velikih zvereh, o postopku prijave škodnega dogodka ter sofinanciranja nakupa zaščitnih ukrepov.

V želji po zmanjšanju števila konfliktnih situacij in da bi medvede odvrgli od zahajanja v bližino naselij, je v okviru projektov ZGS potekalo tudi razdeljevanje »medovarnih« smetnjakov in kompostnikov, ki preprečujejo medvedom dostop do odpadkov.

ZGS aktivno deluje predvsem na področju preprečevanja škod po velikih zvereh, v sklopu katerega preko projektov za preventivo razdeljuje visoke elektromreže in elektroograje (predvsem za stacionarne čebelnjake) za varovanje premoženja rejcev drobnice in goveda ter čebelarjev.

ZGS prav tako sodeluje z vzreditelji pastirskih psov in sofinancira nakupe psov, ki postanejo varuhi črede. Varovanje z visokimi električnimi mrežami in pastirskimi psi sta se pokazala kot dva izmed najučinkovitejših ukrepov, predvsem v kombinaciji. Pri prejemnikih visokih električnih mrež so se namreč škode od pričetka varovanja zmanjšale za več kot 95 %. Velika večina prejemnikov škode po vzpostavitvi ustreznega varovanja ni več utrpela.

Na podlagi učinkovitosti zaščitnih ukrepov je prizadevanje ZGS prepoznalo tudi Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), ki sofinancira 80 % vrednosti nakupa ali dopolnitve opreme za varovanje premoženja pred velikimi zvermi vsem, ki so zaradi teh vrst utrpeli škodo na drobnici, čebelnjakih, govedu, sadovnjakih in drugih vrstah premoženja.

Pri razdeljevanju, kontroli pravilne uporabe in svetovanju prejemnikom opreme so v veliko pomoč tudi pooblaščenca ZGS, ki ocenjujejo škodo na terenu. Toda delo zaposlenih na ZGS brez tesnega sodelovanja z rejci in čebelarji, ki so zaposlenim v veliko pomoč pri iskanju rešitev za izvajanje dobrih kmetijskih praks in drugih dejavnosti na območju velikih zveri, ne bi bilo uspešno. Primerov dobre prakse je sedaj že več kot 150 po celi Sloveniji, kar kaže, da lahko s skupnimi močmi pri zmanjševanju škod naredimo veliko.

Kako poteka sofinanciranje sredstev za zaščito premoženja s strani MOP?

MOP sofinancira nakup nove električne mreže/večičične električne ograje (za stacionarne čebelnjake) ali dopolnitev obstoječe v višini 80 % (največji znesek 4.000 EUR). Pogoji za upravičenost do sofinanciranja je že povzročena škoda v preteklosti. Oškodovanec na MOP posreduje vlogo za sofinanciranje nakupa opreme in priloži predračun. MOP nato pripravi pogodbo in jo pošlje oškodovancu v podpis. Oškodovanec po prejemu podpisane pogodbe o sofinanciranju s strani vseh podpisnikov (upravičenec, MOP in ZGS) opravi nakup zaščitnih sredstev. Po postavitvi subvencionirane opreme oškodovanec obvesti pristojno območno enoto ZGS o izvedenem ukrepu. Pregled ukrepa izvede pooblaščenec in pripravi zapisnik. Oškodovanec nato na MOP pošlje zahtevek za izplačilo z vsemi priloženimi dokazili o nakupu (računi) in zapisnik pooblaščenca ZGS o izvedbi ukrepa.

Kakšen pa je postopek ob pojavu škode?

Nastali dogodek je potrebno v roku treh dni prijaviti na pristojno območno enoto ZGS. Pooblaščenec ZGS v roku dveh dni opravi ogled škode. Z oškodovancem lahko na ogled povabita tudi druge udeležence. Pooblaščenec ZGS po ogledu škode in znakov plenjenja izpolni zapisnik. Če se o višini sporazumeta, oškodovanec podpiše sporazum. Pooblaščenec ZGS mora v osmih dneh posredovati zapisnik in sporazum MOP-u, ki preveri predlog sporazuma in zapisnika ali odškodninskega zahtevka ter odloča o izplačilu škode na podlagi lestvice za višino izplačane odškodnine.

Če se vam porajajo dodatna vprašanja, vas vabimo, da si več informacij preberete na spletni strani Varna paša ali nam pišete na info@varna-pasa.si. Če želite izvedeti več o učinkovitih načinih varovanja, ste lepo vabljeni, da si preberete priročnika Pastirski psi in Varovanje drobnice pred velikimi zvermi, oba dostopna na spletni strani Varna paša.

Medovarno ohišje za smetnjake

Varovanje črede koz z visokimi električnimi mrežami in pastirskim psom

Počitniško delo je lahko tudi tako

Metka Starič, Zavod Parnas

V projektu Mala barja Marja smo se tudi letos lotili odstranjevanja invazivnih rastlin iz Mišje doline – zlasti kanadske in orjaške rozge. Tokrat smo lahko to izpeljali kot študentsko delo in v zelo kratkem se nam je odzvalo de-

set dijakov in študentov, ki so se del na projektnih površinah v Marinčkih lotili z vso resnostjo. V manjših skupinah so delo pričenjali ob šestih zjutraj, ko vročina še ni bila prehuda, in do enajstih populili velike količine teh invazivk, ki zelo temeljito poselijo izpraznjene površine. V Marinčkih jih sistematično odstranjujemo več let; najprej smo sodelovali s prostovoljci PGD Karlovica, tokrat z domačimi dijaki in študenti. Te sicer povsem simpatične in čebelarjem prijazne tujerodne rastline preprečujejo avtohtonim rastlinam rast in razvoj. Sledi še krajša jesenska akcija, ko bomo zlasti ob predvideni izobraževalni poti ob Rašici pobrali rozgine cvetove, preden razvijejo in odvržejo semena. Če invazivne tujerodne rastline opazite

na vaših površinah, lahko to postorite tudi sami. Odstranjujemo jih lahko s puljenjem, košnjo, pašo, tako da preprečimo, da bi invazivke zacvetele in tvorile semena. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Metulji in kačji pastirji – še tretjič

Metka Starič, Zavod Parnas

Po dveh navdihujočih akcijah z velikolaškimi četrtošolci je prišla na vrsto še tretja naravovarstvena akcija, precej bolj zahtevna, saj smo si zadali očiščenje zaraščene poti in okolice vodotoka Podtrn sredi arheološkega območja Lašče. Za vzpostavitev nove »učilnice na prostem« sta že spomladi pokazali velik interes tudi učiteljici Janja Samsa in Renata Gradišar, ki sta za projekt skrbi za

velikolaške vodotoke navdušili kar vse lanske četrtošolce, čeprav smo jih predvidno načrtovali le 10.

Vodotok Podtrn je ob nekdanji rimski cesti pod Zdravstvenim domom v Velikih Laščah. Čeprav voda na tem mestu ne izvira več kot studenec, ampak je ostala le še v umetno kotanjo ujeta mlaka, voda v njej kljub suši ni presahnila. Po večkratnih posvetovanjih z zaposlenimi na LAS PPD in ob izkazani podpori in interesu Občine Velike Lašče, ki upravlja z javnim dobrim v občini, smo se odločili, da akcijo kljub vsem zapletom izpeljemo. Fantje izbranega izvajalca Gozdarske storitve Domen Indihar s. p. so se z mehanizacijo večše lotili zarasti in odprli javno pot, ki je bila dolga leta neprehodna. Projekt Metulji in kačji pastirji LAS PPD sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj.

P. S.: Žal se je ob akciji pokazalo, da je tudi življenje v vodotoku v zelo slabem stanju. Fantje so me ob odstranjevanju robidovja, trnja in pozabljenih bal opozorili na poginule ribe v vodi. V bregu je ostala pretekla zapuščina kosovnih in gradbenih odpadkov. Projektnim zahtevam smo z akcijo zados-

tili, vodotok pa bo potreboval še kar precej pomoči in razumevanja, da bo postal urejena izobraževalna oz. kulturno-turistična točka občinskega središča. Vabljeni k sodelovanju vsi, ki vam je mar. »Za naravo se je vredno boriti,« je bil eden prvih zapisov obiskovalcev v interpretacijskem centru na Rašici, kjer nagovarjamo človekov odnos do vode, mokrišč in narave nasploh.

Kočevje konec septembra gosti državno tekmovanje gozdnih delavcev

Kočevje bo po dolгих letih spet gostilo državno tekmovanje gozdnih delavcev. Najboljši slovenski gozdarji sekači se bodo na 13. Državnem tekmovanju gozdnih delavcev pomerili v petek, 30. septembra in v soboto, 1. oktobra na prireditvenem prostoru pri Gostilni Jezero – Tušek. Dogodek, na katerem pričakujemo tudi mednarodno udeležbo sekačev, bo odprt za javnost.

Na tekmovanju bodo slovenski gozdarji in gostje iz tujine prikazali svoje veščine in spretnosti. Tekmovali bodo ekipno in posamično, kjer se bo tekmovalo v konkurenci profesionalnih gozdnih delavcev, tekmovalcev, ki so mlajši od 23 let, in v ženski konkurenci. Tekmovalci se bodo pomerili v naslednjih disciplinah: menjava verige in obračanje letve, kombinirani rez, precizni rez na podlagi, zasek in podžagovanje ter kleščenje. Menjava verige in obračanje letve se bodo izvedli prvi tekmovalni dan, disciplini zasek in podžagovanje ter kleščenje pa drugi tekmovalni dan.

Zbor tekmovalcev in drugih sodelujočih bo 30. septembra od 8.00 ure naprej; uradno odprtje pa bo ob 8.30 uri. Tekmovanje bo v petek potekalo med 9.30 in 17.00 uro, v soboto pa med 9.00 in 16.30 uro, ko bo razglasitev rezultatov ter slavnostna podelitev medalj in priznanj.

Državno gozdarsko prvenstvo drugič zapored organizira podjetje Slovenski državni gozdovi (SiDG), ki želi na ta način ohraniti dolgoletno tradicijo organiziranja tega tekmovanja v Sloveniji. Prvo slovensko državno tekmovanje gozdnih delavcev je namreč potekalo davnega leta 1998 v Postojni. Tekmovanje je pomembno tudi zato, ker predstavlja odskočno desko za svetovno prvenstvo, na katerem slovenski tekmovalci že leta dosegajo vrhunske rezultate

Organizator vas vabi, da obiščete ta za gozdarje največji dogodek. Popestril ga bo bogat program. Med drugim bo organiziran prikaz sodobne gozdarske mehanizacije in kiparjenje z motorno žago, razstava starih motornih žag; na stojnicah bo mogoče kupiti domače proizvode ... Poskrbljeno bo tudi za zabavo za otroke in za gostinsko ponudbo; dogajanje bo v soboto popestril še glasbeni program.

Več informacij najdete na spletni strani www.sidg.si in na Facebook strani SiDG

V Lipici nepremagljivi četrtošolci v igri med dvema ognjema

Simona Bavdek

Začenja se novo šolsko leto, novi izzivi ... Mi pa še vedno nismo pozabili, kako so se lanskoletni četrtošolci borili v igri med dvema ognjema na vroooooo soboto.

Bil je 4. junij in tako učenci kot njihovi mentorji smo komaj čakali, da se lahko udeležimo tekmovanja v igri med dvema ognjema v Lipici. Čakali smo predvsem zato, ker nam je covid-19 preprečil, da bi se družili na turnirjih.

Lansko šolsko leto pa je junija uspelo. Zavod ŠKL je organiziral veliko prireditvev v kobilarni Lipica. Tekmovanja sta se udeležili dve ekipi. Četrtošolci so 4 leta, kolikor jim je bilo dano vsa jutra, pred poukom hodili v telovadnico, trenirali, se zabavali in skrbeli za svoje zdravje.

Njihov trud je bil viden lansko šolsko leto v Lipici, kjer so dosegli 1. mesto.

Pri mlajših učenci res ni bilo veliko ekip, a naši mali borci so bili podprvaki.

Vsem učencem čestitamo in jim želimo veliko športa tudi v letošnjemu šolskemu letu.

Veselo druženje na Karlovcih

Simona Bavdek

Vtorak, 31. 5. 2022, so lanskoletni prvošolci odšli peš na Karlovico. Vso našo prtljago je oči Blaža Škulja odpeljal s kombijem do gasilnega doma. Med potjo smo imeli nekaj krajših postankov, da smo malo potešili žejo. Na Karlovcih smo se ustavili pri Sari Piškur, kjer nas je njena mami počastila s sladoledom. Mamici se zahvaljujemo. Nato smo nadaljevali pot do gasilnega doma, kjer smo se nastanili.

Večerjali smo pri Škuljevih, kjer nam je Blaževa babica pripravila makaronovo meso, zeljno solato in neskončno število palačink. Še prej smo zasedli cel njihov vrt, igrali med dvema ognjema, se lovili, vozili z avtomobilčki ... Otroci

so se neskončno zabavali. Po večerji nas je Boštjan odpeljal na večerni pohod z baterijami v okolico Karlovice. Spali smo odlično. Naslednji dan smo pod vodstvom Boštjana posadili drevo generacije. Pod drevo smo zakopali steklenico, v kateri so zapisane želje za naslednja leta šolanja. Nato smo imeli še delavnice, kjer so nam Boštjan, Borut in Uroš Centa na prijeten način predstavili naloge gasilcev. Za konec nam je Boštjan prinesel še sladoled; nato smo se z avtobusom odpeljali v šolo.

Boštjan Škulj, verjetno se nikoli ne bomo mogli dovolj zahvaliti za vse, kar ste nam organizirali s svojo družino. Bilo je nepozabno.

Uroš Centa, tudi vam hvala za gasilske delavnice in delavnice v šoli, kjer je vsak prvošolec naredil svojo pručko.

Čestitke
diamantni
maturantki
Ani Kastigar

*Med osemnajstimi
diamantnimi maturanti
v Sloveniji je tudi Ana
Kastigar iz Malih Lašč.
Naziv zlati maturant
pridobijo dijaki, ki zberejo
30 točk, medtem ko
diamantni maturantje
dosežejo vse možne točke
(34 točk).*

Ana Kastigar je končala Gimnazijo Poljane. Ker se je dolga leta ukvarjala tudi s plavanjem, je vedela, da mora svoj čas maksimalno učinkovito uporabiti. Vse obdobje šolanja je bila odlična, tako v osnovni šoli kot gimnaziji. Sama pravi, da ima pri uspehu veliko vlogo družina. Če družina ceni izobrazbo, je lažje najti motivacijo za učenje in dobre rezultate. Ana bo šolanje nadaljevala na Medicinski fakulteti, pri čemer ji želimo veliko uspeha. Diamantne maturante sprejme tudi predsednik države.

Iskrene čestitke.

Športnih uspehov polno šolsko leto 2021/22

Bojan Novak, športni pedagog

V preteklem šolskem letu smo na OŠ Primoža Trubarja kljub nekaterim omejitvam in prilagoditvam zaradi koronavirusa uspešno izpeljali zastavljen program na področju šolskega športa. Podobno kot že zadnja leta smo največje uspehe dosegli na področjih atletike, košarke in boja med dvema ognjema.

igrah (košarka, nogomet, med dvema ognjema).

Na državnem prvenstvu v Medvodah je bilo prvo ime vsekakor petošolec Luka Cukrov, ki je zasedel odlično 5. mesto. Prav tako odlična je bila Ina Iva Šeme, ki je med šestošolkami osvojila 8. mesto. Devetošolka Kaja Prelesnik Znoj je osvojila 11. mesto, uvrstitve ostalih pa so bile nekoliko nižje. V vsaki kategoriji (ločeni po spolu in letniku

Najbolj so se izkazali Kristjan Perhaj (1. mesto v skoku v višino), Borut Jani Škulj (1. mesto v suvanju krogle), Miha Marolt (2. mesto v skoku v daljino – s popravljenim šolskim rekordom), fantovska štafeta štirikrat 100 metrov (2. mesto – Borut Jani Škulj, Miha Marolt, Jaka Pečnik, Kristjan Perhaj), Miha Otničar (3. mesto v metu vorteksa) in Kaja Prelesnik Znoj (3. mesto v teku na 1000 metrov). Nekaj malega je do medalje zmanjkalo Valeriji Gradišar, Luki Cukrovu in Niku Ponikvarju.

Dosežena rezultata sta Kristjana Perhaja in Boruta Janija Škulja popeljala na finalno državno tekmovanje, kjer lahko srečamo tudi bodoče atletske šampione, kot je na primer letošnji svetovni prvak Kristjan Čeh. Oba naša fanta sta opravila z nastopom odlično in zasedla 6. mesti, kar sta res velika uspeha. Borutu je uspelo ob tem še krepko popraviti šolski rekord v suvanju 4-kg krogle, ki zdaj znaša 12,62 metra.

Med športnimi igrami, vsaj med starejšimi učenci, zadnja leta po uspehih

Na naši šoli dajemo velik poudarek gibanju in različnim pojavnim oblikam športa. Kakovostno izvedbo pouka športa in številnih izbirnih predmetov s področja športa vsako leto nadgrajujemo z vključevanjem v pestro paleto šolskih športnih tekmovanj in ob tem poskušamo za učence pripraviti tudi kake zanimive gibalne popestritve med odmori in jim pokazati kaj novega.

Če gremo kar po vrsti, se najprej dotaknem šolskih športnih tekmovanj. Kljub omenjenim omejitvam je za učence pestro leto. Tekmovali smo v atletiki (posamično tekmovanje na stadionu ter državno prvenstvo v krosu) in športnih

rojstva) je nastopilo okrog 130 nastopajočih iz vse države. Da imamo dober potencial za naslednja leta, so v netekmovalnem delu dokazali učenci od 1. do 4. razreda, saj so nekateri pritekli v cilj z najboljšimi.

Pravijo, da je atletika kraljica športov. Med atletske tekmovanje pa se ta sloves drži stadionskih tekmovanj, na katerih se najprej na področni ravni merijo najboljši v posameznih disciplinah. Dosežen rezultat na področnih tekmovanjih nato popelje najboljših 20 iz države na finalno tekmovanje.

Na področnem tekmovanju je sodelovalo 24 naših učencev in učenk.

prevladuje košarka. Tako ekipe starejših kot mlajših učencev se je v preteklem šolskem letu uspelo uvrstiti na državni nivo. Starejši učenci so četrtfinalni turnir odigrali v Črnomlju in bili za uvrstitve med najboljšimi 24 šolami v državi nekoliko prekratki. Toda pred tem so

osvojili prvo mesto na medobčinskem tekmovanju in drugo mesto na področnem tekmovanju. Enako uspešni so bili na prvih dveh stopnjah mlajši učenci (7. razred in mlajši). Po zmagi na medobčinskem tekmovanju so osvojili še drugo mesto na področnem nivoju. Državna tekmovanja za mlajše učence niso bila izvedena. Ob tem moramo še neskromno dodati, da večino medobčinskih in področnih tekmovanj organiziramo na naši šoli; pri tem pomagajo tudi mnogi učenci (zapisnikarji, časomerilci, druga pomoč pri organizaciji).

koncu sta največ natančnosti pokazala Lenart Jaklič (7. razred) in Miha Marolt (9. razred). Sodelovalo je 66 učencev; pri organizaciji je pomagalo 19 devetošolcev. Nagrade je prispevala Košarkarska zveza Slovenije.

Z učenci smo se na začetku junija udeležili premiere slovenskega filma o naši zlati košarkarski reprezentanci v ljubljanski dvorani Stožice. Doživeli smo težko ponovljive občutke ob podživljanju zlate košarkarske pravljice iz leta 2017.

Učenci 8. c so bili v preteklem šolskem letu vključeni v mednarodni projekt (kot edina šola iz Slovenije) ob organizaciji festivala evropske mladine (t. i. olimpijske igre mladih) v slovaški Banskí Bistrici. S sodelujočo šolo z Visoke Morave na Slovaškem smo si na daljavo izmenjevali različna gradiva o obeh državah. Obdelali smo geografske značilnosti, zgodovino obeh držav, njuni kulturi ter področje športa. Slovaškim partnerjem smo predstavili tudi Velike Lašče z okolico. Projekt je potekal pod

pijskega gibanja in posameznih zgodb športnikov smo poskušali še bolj približati šport našim učencem in jih povabiti k rednemu gibanju. Največ pozornosti je bil deležen Tomi Jakša, odlični parašportnik in glasnik optimizma, ki ga črpa iz svoje boleče zgodbe. Enostavno nas je navdušil s svojim optimističnim pristopom, ki mu kljub primanjkljaju še vedno omogoča zanimivo in športa polno življenje.

Tudi v šolskem letu 2022/23 se bomo na šoli trudili razvijati veselje in motivacijo za ukvarjanje s športom v

V nogometu smo zadnja leta nekoliko manj uspešni, še vedno pa je na šoli živ spomin na osvojitev naslova državnih prvakov leta 2012. Ekipe starejših učencev je na prvi stopnji (medobčinski nivo) letos osvojila 5. mesto in zaključila s tekmovanjem. Bolje se je odrezala ekipa mlajših učencev, ki je na istem nivoju osvojila 3. mesto.

Poleg omenjenih tekmovanj smo ponosni na to, da smo skupaj z devetošolci izpeljali tekmovanje v zadevanju prostih metov med odmori za malico. Več kot tri mesece smo se dobivali in po sistemu na izpadanje tekmovali v natančnosti s črte prostih metov. Na

okriljem Olimpijskega komiteja Slovenije, ki je za sodelovanje izbral prav našo šolo. Drugi del projekta je predviden za september, ko naj bi se na posebnem dogodku na naši šoli zbrali mladi reprezentanti, ki so avgusta predstavljali državo na igrah na Slovaškem.

To pa ni bilo edino sodelovanje z Olimpijskim komitejem Slovenije v preteklih mesecih. Tik pred koncem šolskega leta smo namreč za mlajše učence (do 5. razreda) izvedli t. i. olimpijski dan. Obiskali so nas predstavniki OKS (Aleš Šolar) in vrhunski športniki (Mitja Petkovšek, Mojca Rode, Mirko Mulalič, Tomi Jakša). Skozi predstavitev olim-

vseh njegovih pojavnih oblikah. Največ pa lahko tako za svoje zdravje kot za dvig motivacije svojim otrokom storite starši in stari starši. Na oglasni deski za šport imamo zanimivo misel, ki nas lahko pri tem spremlja: »Brez športa ni zdravja, brez zdravja pa sreče ne.«

Berem, bereš, beremo

Maja Smole, MKL

Žalostna sem. Žalostna sem, ker obstajajo ljudje, ki ne pomislijo, preden kaj naredijo. Ali pa naredijo nekaj slabega in jim je vseeno. Vseeno jim je, če bo škoda (škoda ne bo na njihovih stvareh). A se na žalost motijo. Obstaja namreč nekaj, čemur pravijo zakon vzroka in posledice: »Kar seješ, to boš žel.« In ne zanima me, kdo je kaj naredil in mogoče ne verjame v Boga, ki slabo kaznuje. A moral bi verjeti v nekaj: »Če kupiš slabo seme, se to pozna na pridelku.« Dolgo sem namreč bila tiho, a sedaj ne morem več molčati. Predlansko zimo je namreč nekdo kradel revije iz našega nabiralnika in s tem oškodoval svoje sokrajane (ker si jih niso mogli izposoditi). Istočasno je tudi nekdo (ne vem, če je bil isti človek) vtikal v ključavnico zobotrebce. Enkrat še pomisliš, da je nagajivost, a dvakrat, trikrat ... takrat veš, da je v igri nekdo, ki hoče škodovati. Pred nekaj tedni je nekdo opravil malo potrebo v nabiralnik za vračilo knjig. K sreči ni bilo hujše škode. A storilec je žal naredil madež v ugledu kraja in dosegel, da sedaj pišem o tem. Priznam – najprej sem bila jezna, a iskreno: jeza se je spremenila v žalost in razočaranje.

Mladinski oddelek Zgodbine
Carnavas, Peter: Slon
Skrivnost, 2022

Olivijinega očeta je obšla tako velika žalost, ki jo Olivija vidi kot ogromnega slona, ki ga spremlja na vsakem koraku. Vsak dan ga srečuje in vsak dan znova si želi, da bi že končno izginil. S pomočjo dedka in svojega najboljšega prijatelja Arturja se loti odganjanja slona. Toda kako naj premakne nekaj tako velikega? Odličen romanski prvenec večkrat nagrajenega avtorja slikanic: »Zadnje drevo v mestu«, »Oliver in medved«, »Sarino velikansko srce«.

Viri: zalozba-skrivnost.si, druzina.si,
mohorjeva.org, nms.si,
zalozba-sophia.si, bukla.si

Mladinski oddelek Stripi za mladino
Neyret, Aurélie; Chamblain, Joris:
Višnji dnevnik. Zv. 1, Okameneli živalski vrt
Družina, 2022

Višnja je 11-letna deklica, ki živi sama z mamo. Sanja o tem, da bi postala romanopiska. Njena najljubša tema: ljudje in še posebej odrasli. Rada jih opazuje, da bi poskušala uganiti njihove skrivnosti. Kot na primer skrivnostnega Michela ... Vsako nedeljo ta nenavadni starec hiti v gozd in nosi s seboj v roki velike lonce barve. Kaj počne tam cel dan? In zakaj je videti tako žalosten, ko se ponoči vrne domov? Sledite Višnji v osrčje gozda, kjer se dogaja njena prva preiskava.

Knjižnice smo pomembne zaradi vseh ljudi, ki imamo radi zgodbe.

Mladinski oddelek Slovenska zgodovina za mladino
Kamin Kajfež, Vesna ; Kajfež, Tomislav: Jure in mumija – zgodba ljubljanske mumije
Narodni muzej Slovenije, 2022

Desetletni Jure je strašno radoveden fant; najbolj od vsega ga zanimata arheologija in zgodovina oziroma vse, kar je povezano s preteklostjo. Ko je bil mlajši, je bil pravi strokovnjak za dinosavre; vse je vedel o njih. In zdaj ga navdušuje zlasti stari Egipt. V novi slikanici skozi zgodbo Jureta in kustosa izvemo vse o edini staroegipčanski mumiji pri nas: kako je prispela v muzej, kdo jo je poslal, kdo se skriva za vsemi povoji. Slikanica je nastala v sodelovanju s prizanim slovenskim ilustratorjem Juretom Engelsbergerjem.

Odrasli oddelek Zgodovinski in vojni romani

Cestnik, Branko: Šesti pečat
Društvo Mohorjeva družba, 2022

Zgodovinski roman o mučeništvu Viktorina Ptujskega. Šesti pečat je zgodovinski roman o preganjanju kristjanov na antičnem Ptuj v času Dioklecijanovega poskusa izbrisa krščanstva v rimskem imperiju. Naveže se tudi na tematsko nit iz Cestnikovega prvega romana Sonce Petovione. Dogajanje med leti 284 in 304 spremljamo skozi oči osmih izpostavljenih likov, tudi preganjalcev, kot je bil Dioklecijan. Njihove usode povezuje Viktorin Ptujski, ki velja za prvega latinskega razlagalca Svetega pisma in celo prvega pisatelja z današnjega slovenskega ozemlja.

 **mestna
knjižnica
ljubljana**

**Knjižnica
Frana Levstika
Velike Lašče**

Obratovalni čas

- ponedeljek: 12:30–19:00
- torek: zaprto
- sreda: 10:00–15:00
- četrtek: 12:30–19:00
- petek: 12:30–19:00
- sobota in nedelja zaprto

Odrasli oddelek Spomini. Dnevniki. Reportaže.

**Adamič, Louis: Moja Amerika
(1928–1938)**
Sophia, 2021

Moja Amerika: 1928–1938 je od vseh knjig še najbolj prezrto in precej neznano delo iz obsežnega opusa Louisa Adamiča (1898–1951). Knjiga je avtobiografska in vključuje Adamičovo delovanje v letih 1928–1938; je skupek spisov, misli, analiz in izkušenj v tem obdobju. Zaradi velike gospodarske krize v ZDA so bile etnične skupnosti pogosto tarče povprečnih anglosaških Američanov, ki so zahtevali deportacijo nedržavljanov in njihovo izključevanje iz družbe. Zvezne oblasti so odločno postopale proti »sovražnim tujcem«, kakor so jih imenovali, tj. prebivalcem ZDA, ki niso imeli urejenega državljanstva, in drugim posameznikom, ki se niso odzvali vpoklicu v vojsko. Kršenje patriotske dolžnosti, kot je služenje domovini, so razumeli kot napad na državo in njene institucije. Represija, ki je sledila kot odgovor na protivojne proteste, je na tisoče ljudi zaprla ali pa izgnala iz države.

Odrasli oddelek Zgodovina Evrope
**Ploky, Serhii: Vrata Evrope –
zgodovina Ukrajine**
UMco, 2022

Vrata Evrope, delo Serhija Plokyja, uglednega ukrajinskega zgodovinarja in profesorja zgodovine Ukrajine na znameniti Harvardski univerzi, znanega po svojih mnogoštevilnih strokovnih študijah, velja za referenčno in natančno zgodovino te največje in najmanj poznane evropske države vse od antike do današnjih dni. V slovenščini izhaja posodobljena izdaja te eminentne zgodovinske monografije iz leta 2021, opremljene tudi s kartografskim materialom, ki pregledno predstavi ukrajinsko preteklost vse do današnjih dni. Avtor vztrajno zagovarja misel, da je zavoljo razumevanja položaja te države nujno potrebno poznavanje njene preteklosti. Knjiga nas zato že na začetku seznanja z dejstvom, da je bil prvi zgodovinar Ukrajine sam Herodot. Boj za njeno ozemeljsko integriteto in politično neodvisnost je (bil) dolg in mukotrpen, zato je sedanja invazija Rusije na njenih tleh samo eden v nizu dolgih bojev.

Potujoča knjižnica

Mestne knjižnice Ljubljana

Neja Drevenšek, vodja Potujoče knjižnice

Potujoča knjižnica Ljubljana obratuje že od leta 1974 in je enota Mestne knjižnice Ljubljana od leta 2008, ko so se združile knjižnice mestnega območja in oddaljene enote primestnih občin v enotno mrežo knjižnic MKL.

V nekaj manj kot 50 letih delovanja so se zamenjali že štirje bibliobusi. Trenutno vozilo je staro že 15 let in jeseni 2023 ga bo nadomestil nov 12-metrski avtobus. Splošna knjižnica na kolesih pripelje knjižnično zbirko do bralcev, do tistih, ki težje ali pa sploh ne morejo sami obiskati knjižnice. Obiskujejo jo različne skupine uporabnikov v od splošne knjižnice oddaljenih krajih z demografsko ogroženih območij: otroci, mladostniki, študentje, odrasli, upokojenci, vrtčevske skupine, otroci s posebnimi potrebami iz Zavoda za gluhe Ljubljana ter Centra Janeza Levca Ljubljana, zapornice na Igu, varovanci v domovih starejših, zaposleni in pacienti v Rehabilitacijskem centru Soča. Naše vozilo ima dvizno ploščad, tako da ga lahko obišejo tudi uporabniki na invalidskih vozičkih. Bibliobus obiskuje 47 postajališč v 10 občinah: MOL, Brezovica, Dobrova-Polhov Gradec, Horjul, Ig, Medvode, Vodice, Dol pri Ljubljani, Škofljica, Velike Lašče. V občini Velike Lašče obiskujemo 5 postajališč. Enkrat mesečno obiskujemo postajališča Karlovica (16.00-17.00), Mala Slevica (17.15-17.45) in Dvorska vas (18.00-19.00), in sicer ob sredah; 7. septembra, 5. ok-

tobra, 2. in 30. novembra, decembra ter 4. januarja obisk odpade. Mesečno običemo tudi Rašico (16.30-17.30) in Turjak (17.45-19.00), in sicer ob sredah, 21. septembra, 19. oktobra, 16. novembra, 14. decembra in 18. januarja. Urnik obiskov, ki ga pripravimo za celo leto vnaprej, je dostopen na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana; naši sledilci Facebook skupine Potujoča knjižnica Ljubljana lahko spremljajo lokacije z urami obiskov vsak teden sproti. Imamo 1.154 aktivnih članov; članstvo je brezplačno, če uporabniki obiskujejo le enoto Potujoče knjižnice. Imamo okoli 62.000 enot gradiva lastne knjižnične zbirke, od tega jih je v avtobusu malo manj kot 6.000; ostalo gradivo lahko po predhodnem naročilu pripeljemo iz skladišča. Za vrtčevske in šolske skupine izvajamo projekte Ciciuhec, Poletavci, Bobri in kulturne dneve s predstavitvijo knjižnice; za domove starejših organiziramo bralne čajanke s pripovedovanjem zgodb. Objavljamo knjižna priporočila na družbenem omrežju Facebook ter kratke posnetke na Tik-Toku. Vzpodbujamo samostojen pristop do gradiva; knjige iz naše zbirke si bralci izberejo sami, saj gre za »knjižnico v malem« in so knjige na policah razvrščene podobno kot v vsaki splošni knjižnici. Za posebne želje po določenem gradivu poskrbimo po predhodnem naročilu knjig na naš e-naslov: bibliobus@mkklj.si. Pri tem je potrebno poleg seznama želenega gradiva navesti člansko številko in ime izbranega postajališča za prevzem rezervacij. Naročene knjige zaradi pomanjkanja prostora v bibliobus umestimo vsak dan posebej za tista postajališča, ki so tisti dan na vrsti. Čas izposoje knjig je daljši kot v drugih knjižnicah, in sicer 75 dni. Lepo vabljeni v Potujočo knjižnico, ki je brezplačno dostopna prav vsem našim članom.

Adl o tem in onem

O razlikah med vero, verovanjem in religijo

Pripravlja Jože Starič

Razlika je pri Bogu. V mislih imam krščanskega personificiranega Boga. Vanj lahko verjameš, lahko pa vanj veruješ. Eni verjamejo, da Bog kot vsemogočna entiteta obstaja. Ta Bog je stvarnik in urejevalec, lahko pa je tudi sodnik. Drugo pa je, če rečeš, da veruješ v Boga, da zaupaš, se predajaš in živiš po načelih religije. Verovanju se predaš, ker v Boga zaupaš. Predaš se v tem, da veruješ v božjo milost. Podobno velja tudi za ostale religije.

Vera pomeni, da hkrati veruješ in verjameš. Lahko verjameš v dogme, kot sta na primer izvorni greh in brezmadežno spočetje, ali pa v to veruješ. Pri verovanju prihaja do simbolne vrednosti. Verjeti nečemu še ne pomeni, da veruješ v moč tega, čemur verjameš.

Pomembna je tudi razlika med vero in religijo. Vera je osebna stvar in pomeni, da verjameš, da Bog je in da vanj tudi veruješ. Religija pa je družbeni kontekst. To je sistem, ki ga nekdo postavi in ti s tem daje recept, kako moraš verovati. Nekateri pravijo, da ne marajo religije. Po duši sem anarhist, zato sem do religije kot družbeno pogojene strukture zadržan. Dejstvo pa je, da so religije igrale zelo pomembno vlogo v človeški zgodovini. Bile so generator družbe, njene urejenosti in strukture. Brez religij današnje strukture, tako državne kot kakšne druge, ne bi obstajale. Religije so obstajale pred državami. Zanimiv je primer rimskega cesarstva, ki je na začetku krščanstvo preganjalo, kasneje pa je prav krščanstvo postalo državna religija taistega

cesarstva. Morda so sprevideli, da je krščanski Bog močnejši kot vsi njihovi poganski bogovi, kar so jim dokazovali prvi kristjani, ki so verovali v božjo moč in se tej veri popolnoma predali. Dejstvo, da je krščanstvo postalo državna religija v rimskem cesarstvu, je po moje začetek današnje razširjenosti in moči krščanstva.

O islamu ne morem govoriti, ker ga ne poznam dovolj, krščanstvo pa ima velik vpliv v družbi. Če gledam samo Evropo, se mi celo zdi, da ima vzhodno krščanstvo (pravoslavje) večji vpliv kot zahodno. Na zahodu krščanstvo izgublja moč dajanja odgovorov na človekove duhovne potrebe, zato se pojavljajo nova verovanja ali filozofski nazori. Izgleda, kot da institucija, kot je Rimokatoliška cerkev, nima več odgovorov na aktualna družbena vprašanja in ne zadosti več duhovnim potrebam ljudi, kar se v Rimokatoliški cerkvi kaže tudi v tem, da se fan-tje ne odločajo za duhovne poklice tako množično kot nekoč.

Zgodi se tudi, da ljudje verujejo v politično ideologijo, kar pa se mi zdi nevarno. To lahko vodi v ekstremizem. Taki ljudje se fanatično predajo ideologiji, kar pa ni religija, lahko pa preraste v kult. Kult ima kulturnega voditelja, nima pa boga. Značilnost kulta je, da se pravila določajo sproti, v religiji pa so pravila določena vnaprej. Velja tisto, kar reče vodja kulta, čemur pripadniki slepo verjamejo. Kult je v primerjavi z religijo ožje usmerjen; pripadniki so zaverovani v voditelja in so pripravljene narediti vse, kar reče vodja.

O nogometu

Nogomet je najboljša igra na svetu! Zame je umetnost in filozofija in je del kulture. Popularen je globalno; svetovno prvenstvo v nogometu je najbolj gledana prireditve na svetu. Nogomet je ple-menska stvar; navijanje za klub je stvar identitete. Ponekod celo mesto podpira svoj klub (Maribor), drugje (Manchester, Liverpool ...) pa vsak del mesta navija za svoj klub. Podobno je tudi z nacionalnimi ekipami – cela država se poistoveti s svojo reprezentanco. Slovenci smo vrhunec doživeli leta 2000 v Amsterdamu. To imam v spominu kot eno od prelomnic v naši zgodovini.

Nogometaš je lahko vsak; ni treba biti visok dva metra. Igrajo ga lahko visoki, majhni, debeli, moški, ženske ... In lahko ga igrajo kjerkoli; celo prava žoga ni potrebna. To je elementarna zadeva. Ko otroku, ki shodi, zakotališ žogo, jo bo skušal breniti. To je normalen refleks. Praktično vsakdo med nami je v neki obliki že igral nogomet. V osnovi to tudi ni tako zahteven šport, da ga povprečni gledalec ne bi razumel. Poleg tega pa še vsi mislimo, da se nanj spoznamo. Pa se ne!

A zdi se mi, da sem vse dobre nogometne tekme že videl. Ne najdem več umetniških užtkov, kakršne sem našel nekdaj. Nogomet je postal preveč skomercializiran, preveč globalen; lastnikom klubov navijači niso več pomembni. Vprašanje je, do kdaj bo še obstajala popkovina med klubom in navijači. Zame je bil najboljši nogometni klub vseh časov nizozemski Ajax na začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Zaradi Ajaxa, Johana Cruijffa in soigralcev, ki so bili najboljši na svetu, sem nogomet vzljubil; Johan Cruijff je zame najboljši nogometaš, kar sem jih kdaj videl.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

La Biennale di Venezia – Senza Padrone

Marjana Dolšina Delač

Letošnji bienale, ki je beneško laguno že devetindesetih napolnil z izrazi sodobne umetniške produkcije, je na stalnih lokacijah v Giardinih, Arsenalu in središču mesta ponudil izkušnjo sprehoda po brezmejnih nadrealističnih poljanah.

Italijanska kuratorica Cecilia Alemani ga je poimenovala po otroški slikanici Mleko sanj (Milk of Dreams) Leonore Carrington, ki deluje kot fantazma našega najglobljega notranjega sveta, v katerem se srečujeta tehnološki optimizem ter strah nad prevlado in osa-

mosvajanjem tehnologije. V nenadzorovanem toku sanj oživijo transformirana telesa, ki se na novo okolje prilagodijo s pomočjo strojev in umetne inteligence. Umetnike in predvsem umetnice (slednjih je bilo namreč opazno več) so tokrat poleg situacij, ki so se zares zgodile, nagovorile tudi situacije, ki bi se lahko zgodile (ali pa so se uresničile le v enem od nešteti vzporednih vesolj), a zaradi te pogojnosti ne delujejo nič manj resnično, verodostojno ali otipljivo. Obiskovalca spremljajo bitja vseh mogočih pojavnih oblik, od presunljivih kentavrskih kadavrov do hibridnih spak in metamorfičnih pojav, do katerih pa vendarle čuti dolžnost, da jih obravnava spoštljivo, dostojanstveno, celo pietetno. Asociativne kompozicije, v katerih harmonično spregovorijo na videz nezdržljivi objekti, kot so mrtve rakove klešče, ki visijo z mešalnika za beton, skušajo komunicirati lahko in humorno – v slogu slikanice – četudi včasih nosijo distopično orwelovsko sporočilo.

Takšna je črna jadrnica Benetke 1984 z delfinoma namesto jader, ki spričo podnebnih sprememb napove temno usodo mesta na vodi. V ospredju so marginalizirani svetovi, v katerih se prav zaradi družbene odrinjenosti neobremenjeno porajajo ideje o pravičnejšem, bolj trajnostnem, skratka boljšem svetu. Dela se tako iskreno dotikajo najintimnejših koticov posameznika, da včasih nehote postanejo neprijetna in tesnobna. Ljubezen, ki prehaja v spol-

no nasilje, materinsko razdajanje, ki jo preglasita otopela ujetost in izjetost, različnost, ki postane drugačnost. Pogosto je že sprememba gledišča dovolj, da se obelodani stereotipnost pogleda na svet skozi oči zahodnjaškega belca. Impresionista Paula Gauguina, ki je konec 19. stoletja v iskanju iskrene religioznosti in simbolistične materije za svoja dela odšel na Tahiti in tam razmišljal o ključnih eksistencialnih vprašanjih (Od kod prihajamo? Kdo smo? Kam gremo?) je v povsem drugačno luč postavilo razmišljanje ob delu britanske umetnice Emme Talbot, saj je del resnice tudi dejstvo, da je zapustil svojo družino in se na oddaljenem otoku poročil s trinajstletnim dekletom. Če so glas dobile odrinjene družbene skupine, med katere sodijo tudi tovarniški delavci, otroci in – še posebej temnopolte – ženske, je bilo željo po uravnoteženju prepoznati celo v izbiri tehnik in postavitvi likovnih del. Mobilni, tapiserije, makrameji, oblačila, porcelan, papirmaše in preproste drobne risbe s svinčnikom so skoraj

Cosima von Bonin, Rak samotar (Hermit crab)

Marko Jakše, Jedec žalosti (Grief Eater), 2021, olje na platnu

Cosima von Bonin,
Benetke 1984 (Venice 1984),
2022, instalacija

Uffe Isolotto,
Bili smo na svetu
(We Walked the Earth),
2022, danski paviljon

drobnjakarsko in brez posebne spektakularnosti nanizani eden ob drugem. S tem razkrivajo prav tako drobnjakarsko nespektakularni svet žensk, ki so bile v skoraj vseh kulturah dolga stoletja uje-te v svojo tradicionalno, na vsak način podrejeno spolno vlogo. Poleg labirinta iz proustovsko dišeče zemlje, ki neposredno izraža idejo memento mori, so aktualno dogajanje na vzhodnem delu Evrope brez dvoma najlepše komentirali v ruskem paviljonu, in sicer tako, da so ga pustili praznega. Ruski ustvarjalci so se že kmalu po začetku ukrajinske vojne

odrekli sodelovanju na bienalu in poka-zali solidarnost do napadene Ukrajine.

Postavitev v slovenskem paviljonu z naslovom Brez gospodarja (Senza Padrone) dobesedno zamaje tla pod nogami, saj skozi težko zaveso vstopimo v temen prostor peščenih tal, nad katerimi se dvigujejo fantazmagorije Marka Jakšeta. Slikar, ki je z »enigmatičnimi upodobitvami«, kot jih poimenuje kustos razstave dr. Robert Simonišek, posegel v svet domišljjskega nadrealizma, za veli-kolaški prostor ni le uveljavljeno ime slo-venske in širše umetniške scene. Kot naš

soobčan, ki živi in ustvarja v eni od ve-likolaških vasic, dokazuje, da odličnost in kozmopolizem nista vezana na velika urbana središča, ampak prihajata iz sve-žine misli in smelosti dejanj. Brez prese-nečenja torej, če v občinskih prostorih naletite na kakšno od njegovih del, saj bodo s svojo absurdnostjo blagodejno zasukala tudi vaš trenutni pogled na ba-nalne vsakodnevne opravke.

**Razstava bo na ogled do
27. novembra.**

**Muzejsko društvo Ribnica vas
v soboto 1. oktobra 2022 vabi
na celodnevno ekskurzijo
PO POTEH GROFOV
CELJSKIH.**

Potepali, občudovali in spoznavali bomo znane in malo manj znane kraje, kjer so grofi Celjski pustili svoj neizbrisen pečat. Med drugim se bomo ustavili na Žovneškem gradu, kjer se je pričela zgodovina ene najbolj znanih grofovskih rodbin pri nas. Nato nas bo pot popeljala v Celje, kjer si bomo ogledali Knežji dvor in razstavo Grofje Celjski ter se sprehodili po starem mestnem jedru Celja. Za piko na i pa se bomo povzpeli na Star Celjski grad, kjer je veličasten razgled na mesto Celje ter širšo okolico. Poskrbljeno bo tudi za okusno kosilo (doplačilo na avtobusu).

**Cena ekskurzije za člane Muzejskega društva
Ribnica je 33 €, za ostale udeležence 38 €.**

Za več informacij ter prijavo na ekskurzijo nam pišite na e-naslov muzejskodrustvoribnica@gmail.com ali pokličite na telefonsko številko 041 764 022 ali izpolnite spletni obrazec, ki se nahaja na naši spletni strani www.muzejskodrustvoribnica.si.

microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- ugodni mobilni paketi NAJ
- akcijski mobiteli na obroke
- ugodni fiksni paketi NEO

DELOVNI ČAS

PON - PET
SOBOTA

8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00
8.30 - 11.30

Telekom Slovenije

Poletje na Trubarjevi domačiji

Barbara Pečnik | foto: Boštjan Podlogar in Stella Vlašič

Poletna muzejska noč 2022 na Trubarjevi domačiji

Letošnja Poletna muzejska noč je potekala v soboto, 18. junija. Bilo je res prav prijetno in poletno, kot se za poletni dogodek spodobi. Najprej so otroci skupaj z ilustratorko Marijo Prelog in Metko Starič iz Zavoda Parnas ustvarjali pod kozolcem. Izpod rok mladih ustvarjalcev so nastale knjižice s platnicami iz naravnih materialov; vsebino so opremili z netopirčki, ki jih najdemo tudi na Trubarjevi domačiji in v Mišji dolini.

Starejši obiskovalci so se lahko sprehodili po Trubarjevi domačiji in njenih razstavah – po likovni razstavi Trubarjevi kraji: Domačnost v globalnem in 70. obletnica spomenika Primoža Trubarja na Rašici; podali so se tudi na raziskovanje skulptur, ki dajejo domačiji edinstveno podobo. Izvedeli so, kako so umetniki pomembno vplivali na obnovo Trubarjeve domačije, kako so sooblikovali njeno edinstveno podobo in kdo velja za začetnika galerijske dejavnosti na tem prostoru. To lahko izveste tudi sami, če se odpravite na sprehod z aplikacijo Velikolaška in poiščete sprehod Kiparsko sožitje Trubarjeve domačije.

Knjižnica pod krošnjami, 19. junij – 28. avgust 2022

Barbara Pečnik | foto: Boštjan Podlogar in Stella Vlašič

Uspešno smo do konca pripeljali že četrto sezono Knjižnice pod krošnjami na Trubarjevi domačiji. Pričeli smo 19. junija in nadaljevali z brezplačnim branjem in listanjem vse poletne nedelje do 28. avgusta.

Za knjižnico in njene obiskovalce sta tako kot že vse od prve sezone naprej skrbeli Mija Starc in Slava Petrič. V okviru letošnjega dodatnega programa so spet sodelovali člani Literarne skupine KUD Primož Trubar pod mentorstvom Ane Porenta. Tokrat so na svojih srečanjih »sledili naravi«, prisluškovali zvokom narave, ubesedovali videno, ujemali okuse in vonje ter dodajali svoje spomine.

Nekaj nedelj smo namenili tudi našim najmlajšim bralcem. Tjaša Tomc iz Društva Finta je zanje pripravila glasbene pravljice, ki jim je sledilo ustvarjanje. Zadnji dve nedelji se je dogajanju pridružila še izmenjevalnica oblačil.

Letos se lahko pohvalimo, da se je obisk pod krošnjami podvojil; zaradi kakšnih vremenskih neprilik ni bila odpovedana nobena. Se vidimo pod krošnjami naslednje leto!

Ob 20. uri smo gostili mlade glasbenike iz skupine **Propertea**, ki so nas navdušili s svojim glasbenim talentom in mladostno energijo.

Malo več o gostih:

Skupino Propertea (prvih 11 let delovanja Gross upi) je leta 2008 v okviru glasbene šole Grosuplje ustvarila prof. Polona Udovič. Skupina je nastopala na vsakovrstnih prireditvah znotraj glasbene šole in zunaj nje, večkrat tudi na velikih odrih s priznanimi slovenskimi imeni – med najbolj odmevne lahko gotovo štejemo dva nastopa v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer so nastopili kot gostje skupine Terrafolk.

S septembrom 2019 se je po desetih letih uspešnega delovanja skupina »odcepila« od glasbene šole in se pridružila KD Stična, kjer zdaj kot najnovejša sekcija uspešno deluje že tretje leto.

Skupino sestavljajo mladi glasbeniki iz več slovenskih krajev, večinoma vsi bivši učenci GŠ Grosuplje. Njihova starost je med 14 in 21 let. V zasedbi najdemo sedem violin, violončelo, kontrabas in dve kitari; njihov repertoar sestavljata predvsem evropska in svetovna folk glasba, čeprav se včasih zgodi, da presenetijo tudi s čim drugim.

Skupina ima čez leto številne priložnostne nastope na lokalnih prireditvah in raznih gostovanjih po Sloveniji. Če je le mogoče, vsako leto organizirajo tudi najmanj en celovečerni koncert, običajno v aprilu ali maju. V njihovem letnem načrtu se od časa do časa znajde tudi snemanje; izdali so namreč že štiri samostojne CD-je: Music To Go, Feet the Music, Live in Godalno omrežje.

Članom skupine se zdi najpomembneje, da v glasbi, ki jo igrajo, uživajo in da v njej uživajo tudi njihovi poslušalci. Posebej so ponosni na svoje vedno bolj kvalitetno delo in upajo, da se bo njihova skupna glasbena pot še dolgo in plodovito razvijala.

Vse to so prikazali tudi na Trubarjevi domačiji in uživali smo tudi mi obiskovalci.

K dobri glasbi sodi tudi kakšna kulinarčna poslastica. Za slednje je poskrbela Lili Mahne s kmetije Mohor, Javorje. Okusno kot vedno!

Spomin na Trubarjevo domačijo je pri številnih, ki so že kdaj obiskali domačijo, povezan s spominom na našega vodnika Andreja Perhaja, ki je razlagalec Trubarja in vodnik po domačiji že celih 36 let, vse od odprtja Trubarjeve domačije leta 1986. Je avtor vseh naših izobraževalnih programov o našem velikem Slovencu. Tudi njegova predavanja ob Poletnih muzejskih nočeh so že tradicionalna. Tokrat nam je v predavanje strnil, kako sam doživlja Trubarja in svoje delo v vseh teh 36 letih. Upamo, da bo svoje znanje, misli in ljubezen do Trubarja z nami delil še naprej.

Javno vodstvo ob zaključku likovne razstave Trubarjevi kraji

Barbara Pečnik | foto: Niko Samsa

Na Trubarjevi domačiji smo že lansko leto pričeli s posameznimi javnimi vodstvi po aktualnih razstavah. Obiskovalci navadno spoznajo naše razstavljalce in kustose le ob otvoritvi. Umetniška izkušnja ogleda razstava pa je veliko boljša, če se sprehodimo po razstavi ob vodstvu, kot pa da si le-to ogledamo sami. V nedeljo, 21. avgusta, je vpogled v delo vseh sodelujočih umetnikov na razstavi Trubarjevi kraji Domačnost v globalnem podelila z gosti kustosinja razstave dr. Marjana Dolšina Delač.

Literarna skupina KUD Primož Trubar poleti

Ana Porenta

Ob Rašici smo z literarno skupino KUD Primoža Trubarja ustvarjali štiri nedelje (dve na začetku poletja in dve na koncu). Sprva smo razmišljali o minevanju, spominih in sledih, ki jih puščajo slehernikova življenja. Nato smo se posvetili slikam, zvokom, vonjem, trenutkom, ki so se porajali tik ob nas. Prisluhnilni smo jim in jih skušali ujeti v kratke pesmi. Nazadnje smo lovili svetlobo in sence pod krošnjami. Nastali so raznoliki zapisi (haikuji, senryuji, štirivrstičnice, misli, tudi nekoliko daljše pesmi) in nekaj sveže ustvarjenih iz letošnje Knjižnice pod krošnjami bi radi delili tudi z vami. Obiščite Rašico in morda boste na sprehodu ob Reki uganili, kje je katera od pesmi nastala. Želimo vam prijetno branje.

Dan se prebujajo
v rosnih zibelki trave,
v kateri je prespala noč.

Darinka Grmek Štrukelj

Misli

To ni zloba ... največ senc
naredi svetloba.

...

Luč na koncu tunela
ne osvetli njegove
notranjosti.

...

Za Luno je sonce, na
Zemlji je mrak.

...

Temo povzročajo
razsvetljeni vladarji.

...

Tudi pod štiriperesno
deteljico je senca.

Marko Kožar

Padajoča svetloba
riše svetle pramene
v strugo potoka.

...

Na obronkih senc
veter skuša izdreti
vraščene bilke.

...

Nad Rašico klici otrok.
Voda jih nosi naprej,
v okljuk,
čez jez,
pod most do brezna,
kjer poniknejo v
pozabo.

Ana Porenta

Kam gre rosa,
ko sonce posije?
Če grem bosa po travi,
mi kožo umije.

Darinka Grmek Štrukelj

Haikuja

nesramen dotik
zoprno ščegetanje
muha na koži

...

glasneje od ptic
kričanje cvilež in
smeh
otroški živžav

Gregor Grešak

Senryuja

Rožljajo žlice.
Korenje, česen,
krompir.
Čas za kosilo.

...

Rama ob rami,
zaobljeni trebuhu,
vrčki na šanku.

Gregor Grešak

Na jasi

Popek se razpoči.
Cvetje gre v sad.
Dekle je zaljubljeno.

Divje cveti.
Divje diši.
Zaljubljen je fant.
V senci pod njo.

Divje se gledata.
Češnja zori.
Divja češnja.

Maja Centa

Kdo nam izbira poti
in določa bližino
končnosti?
Kdo se z nami igra?

...

zgoščena žalost
v notrini
sonce zahaja

Darinka Grmek Štrukelj

Enost (epitaf Blažu)

Zgodi se prvi vdih.

Zasijejo oči.
Zajokajo usta.
Zakrilijo ročice.

Zgodi se eleganca odraslosti.
Srce na dlani.
Dvojina v vseh ogledalih.

Sreča v novem bitju.

Priplazi se zaton gibov in misli.

Somrak bogov.
Vodi v blaženost.
Večno.

Bernardka Petrović Mager

Črni vrtnici

Črni vrtnici
v mojih mečicah.
S pohajkovanja med starinami
odmaknjeno blestita.
Ob črni toaleti.
Dopolnjeno je.
Izziv.
A ne dolgo.
Srčna se je izmuznila.
Ni se hotela zatakni v čipko
kombineže.
Izguba je naznanila smrt.

Bernardka Petrović Mager

Vrana

Poln dan je zazorel.
Vrana v visokem ostrožju smrek.
Čaka me,
ko stopim na hišni prag.
Pozdravi krakajoče:
kra, kra, kra.
To ni v mojem jeziku.
Uživam v najini dvojini.

Bernardka Petrović Mager

Nostalgija

Sončnice se ne obračajo več po soncu.
Rožmarin ne diši.
Prazen je zdaj in pust betonski balkon.

Zastrmim se nazaj, v mladost.
Kako je švignila mimo!
Strmim v čas, ki je obstal v tistem poletju.
Spominjam se živih briljantnih celic ob
dotiku.
Barvnih iger svetlobe.
Vetra, ki je zacingljajal kraguljčke.

Pobrišem prah.

Maja Centa

Stran od drhali

Lepa in pametna.
Privita plešeta.
On vidi.
Ona sliši.

Nabirata raznovrstne okusne gobe.
Oblizujeta se v sladkobi zrelih robid.
V svoji džungli se osvežita pod slapom.
Zatem plavata v kristalni reki.
In se sončita na zlatih pečinah.

Maja Centa

Vrti se naš planet
v koncentričnih krogih
okoli sonca.
Vrtimo se mi
okoli svojega ega
in iščemo ravno črto
brez konca.

Darinka Grmek Štrukelj

Prva (in gotovo ne zadnja) izmenjevalnica oblačil v občini Velike Lašče

Sara Košir, Javni zavod Trubarjevi kraji

V nedeljo, 21. avgusta, smo na Trubarjevi domačiji prvič organizirali izmenjevalnico oblačil. Ta deluje tako, da na izmenjevalnico od doma prinesemo nekaj svojih oblačil, ki so še dobro ohranjena, a jih zaradi različnih razlogov ne nosimo več. Ker pa je bistvo v izmenjavi, je zares zelo dobrodošlo, da si vsak udeleženeec tudi izbere kaj od prinesenih oblačil in si tako prihrani kakšen nakup. Gotovo pa ni namen izmenjevalnice oblačil ta, da vsak samo prinese gore oblačil, ki nam visijo v omarah; za to obstajajo druge možnosti. Bistvo je, da oblačila izmenjamo med seboj; s tem tudi zmanjšamo potrošnjo.

Prva izmenjevalnica oblačil v organizaciji Javnega zavoda Trubarjevi kraji je potekala nad pričakovanji. Za »zagon« so nam nekaj oblačil podarili iz Mladinskega centra Mengeš, kjer je izmenjevalnica oblačil že stalna aktivnost. Ob tem bi se radi zahvalili Tei Vuga, ki nam je dala nekaj odličnih nasvetov za organizacijo izmenjevalnice.

Izmenjevalnice pod jelšami na otoku Trubarjevine se je udeležilo okrog 50 ljudi – velika večina je oblačila tako prinesla kot odnesla; seveda smo bili veseli vsakega, ki je oblačila samo odnesel. S tem smo namreč več oblačil

dali v »obtok« in tako jih je manj ostalo za skladiščenje. Od udeležencev smo prejeli veliko spodbudnih besed; mnoge je zanimalo, ali izmenjujemo oblačila vsak vikend. Energija na otoku je bila res super, zato smo jo ponovili spet naslednjo nedeljo.

Naslednja izmenjevalnica oblačil bo potekala v soboto, 17. septembra, med 8. in 12. uro ob Tržnici trajnostne mobilnosti. Preselili se bomo v Levstikov dom. Lepo vabljeni, da se nam pridružite tudi vi in prispevate h kulturi izmenjevanja in ponovne uporabe. Poskrbeli bomo, da se bo nekaj našlo za vsakogar!

Protestantski večeri – poletna glasbena poslastica na Trubarjevini

Sara Košir, Javni zavod Trubarjevi kraji

Letošnje poletje smo na Trubarjevi domačiji skupaj s KUD Strela popestrili tudi z dvema protestantskima večeroma. Oba sta postregla z vrhunsko glasbo, prijetnim vzdušjem in krasnim ambiantom ob sončnem zahodu. Prvi protestantski večer, večer španske serenade, je potekal 15. julija. Predstavljal sta se nam hrvaško-španski virtuoz klasične kitare Saša Dejanović in Petar Njegovan na violi. Drugi protestantski večer je sledil 30. julija, ko smo poslušali akustični blues. Zaigrali so nam kitarist Prismojenih profesorjev bluesa Julijan Erič, gost na orglicah Robert Ivačić ter Zlatko Đogič na tolkalih.

Oba večera sta bila dobro obiskana; okoli 60 ljudi je zasedlo sedišča pod stopnicami ter gostilniške klopi in uživalo v dobri glasbi ob kozarčku najljubše pijače. Trubarjeva domačija se tako vedno bolj uveljavlja tudi kot prizorišče nekoliko bolj intimnih glasbenih koncertov, ki obiskovalcem ponudijo pristen stik z vrhunskimi glasbeniki.

Dnevi evropske kulture dediščine 2022: (vz)trajnostna dediščina

V letu 2022 je skupna tema držav, ki sodelujejo pri Dnevih evropske kulturne dediščine – Trajnostna dediščina. Evropskemu geslu je slovenski koordinator dni ZVKDS dodal še drug pomen, saj meni, da lahko z našimi trajnostnimi dejanji pripomoremo k temu, da bo dediščina vz-trajala tudi v prihodnosti.

Dediščina je vedno bila in je trajnostna. Izhaja iz človeka, družine, prenašanja tradicij in znanj, z uporabo virov iz lokalnega okolja. Zato nam je lahko navdih na mnogih področjih našega življenja v sedanosti in s tem lahko postane osnova za našo trajnostno prihodnost.

Pomembna sta vključevanje in aktivacija različnih družbenih skupin, ki pripomoreta k ohranjanju pestrosti in raznolikosti kulturne dediščine. Dediščina tudi pomembno vpliva na boljšo kakovost življenjskega okolja in lahko pripomore k bolj povezani skupnosti in k večjemu razumevanju med različnimi kulturami; zato želimo v njej prepoznati vire in priložnosti za vsestranski razvoj posameznika, družbe, lokalnih skupnosti in države.

Program dogodkov v Velikih Laščah:

**Torek, 27. september 2022,
ob 18. uri Trubarjeva domačija,
Rašica**

KULTURNA DEDIŠČINA VELIKIH LAŠČ

V predstavitvi bodo obiskovalci izvedeli, katere enote kulturne dediščine z območja občine Velike Lašče so vpisane v registru nepremične kulturne dediščine; seznanjeni bodo tudi z merili vrednotenja, ki jih uporabljamo konservatorji za vpis v register.

Posebej bomo izpostavili nekaj ključnih arheoloških najdišč v Velikolaški pokrajini, saj so bile tu odkrite najdbe iz različnih arheoloških obdobij; najštevilnejše so iz rimskega obdobja, ko je v bližini potekala vicinalna cesta. Prostor bomo predstavili tudi skozi perspektivo starih kart oz. starejših katastrof in tudi pojasnili osnovne arheološke metode vrednotenja in raziskav arheoloških najdišč.

Predavali bosta etnologinja Andreja Bahar Muršič in arheologinja dr. Maja Bričelj, konservatorki z ZVKDS, OE Ljubljana.

*(Javni zavod Trubarjevi kraji in ZVKDS,
OE Ljubljana okolica)*

**Četrtek, 29. september 2022,
ob 19. uri Levstikov dom,
Velike Lašče**
LEVSTIKOV VEČER

Ob rojstnem dnevu slovenskega književnika in politika Frana Levstika v Velikih Laščah vsako leto pripravimo Levstikov večer, na katerem različni gostje poskušajo osvetliti posamezne delčke Levstikovega ustvarjanja in delovanja. Tokrat bo gostja večera mag. **Andreja Škrabec**.

Mag. Andreja Škrabec je svoje poslanstvo našla v kulturi. Že več let ustvarja za gledališče, piše gledališke igre, igra ter se loti tudi kakšne režije. Za svoje delo je prejela več priznanj Javnega sklada za kulturne dejavnosti. Poleg gledališča se posveča raziskovanju kulturne dediščine. Njena kuharska knjiga Fižol nam ponuja 69 receptov bolj in manj znanih fižolovih jedi, predstavi najbolj priljubljene sorte fižola ter nam razkrije nekaj napotkov za pripravo in shranjevanje te dragoocene stročnice. Pred kratkim je izšla druga knjiga z naslovom Okusi suhorobarske dežele, kjer je v sodelovanju z Muzejem Ribnica in Škrabčevo domačijo raziskala navade prehranjevanja v Suhorobarskih krajih. Knjiga črpa znanja iz preteklosti, a ponuja sodobne menije, ki temeljijo na tradiciji prehranjevanja. Beseda bo tokrat tekla o prehranjevanju nekoč in danes, o posebnostih suhorobarskih krajev in kaj zaznamuje naše kraje.

Gledališki abonma 2022/2023

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji

JAVNI ZAVOD
TRUBARJEVI KRAJI

Spoštovani ljubitelji gledališča! Po krajšem »premoru« je spet čas za obisk gledališča. Letošnjo, že 24. sezono gledališkega abonmaja v Levstikovem domu v Velikih Laščah bo tokrat prvič organiziral Javni zavod Trubarjevi kraji.

Prva predstava gledališkega abonmaja bo predvidoma v petek, 7. oktobra 2022, ob 19.30 uri.

Reformatorji na odru – reformatorska predstava s srečnim koncem.

Kulturno društvo Krško

Reformatorji v stripu, ena odmevnejših knjižnih zgodb leta 2020, so se preselili na oder! Vas zanima, kako smo Slovenci dobili prvo Biblijo Jurija Dalmatina in prvo slovnico Adama Bohoriča? Drama, zapleti, pogum in vizija velikih ljudi bodo v odrski adaptaciji stripa navdušili mlade in odrasle. Predstava vas bo presenetila in popeljala v odkrivanje zgodb velikih osebnosti slovenske reformacije! Igrata Boštjan Gorenc Pižama in Nik Škrlec.

V gledališkem abonmaju 2022/2023

si boste lahko ogledali še naslednje predstave:

november

Komedija Ljubezen, strast in grdi puloverji
Šentjakobsko gledališče Ljubljana, režija: Jaša Jamnik

V manjšem rekreativnem golf klubu se zagreto pripravljajo na vsakoletno tekmo proti rivalskemu klubu. Stvari se zapletejo, ko najboljši igralec domačih prestopi v klub nasprotnikov. Stare zamere se na novo razplamtijo in predsednika klubov skleneta stavo z izjemnim vložkom. Ne gre več samo za šport, ampak za čast, za dostojanstvo, za maščevanje. Golf, spletke, uživaštvo, grdi puloverji, nove zaljubljenosti, stare ljubezni, izgubljeni zaročni prstani, pogrete strasti in – ogromno humorja.

december

**Koncert orkestra
Mandolina Ljubljana**

Orkester Mandolina Ljubljana je ena redkih, vsekakor pa najbolj prepoznavna zasedba v Sloveniji, ki si je na svoji glasbeni poti za sopotnico izbrala mandolino. V našem prostoru se mandolina šele zadnja leta pogosteje vključuje v najrazličnejše zvrsti glasbe, od klasične do pop. Na njihovem repertoarju so številne skladbe tudi klasičnih skladateljev, priredbe ljudskih napevov, etno glasba, filmska in pop-rock glasba in zimzelene melodije. Po devetintridesetih letih delovanja imajo za sabo številne uspešne nastope doma in v tujini; o dobri orientaciji na njihovi glasbeni poti pričajo pohvale raznih kritikov in predvsem zadovoljna in vedno bolj številčna publika. V Velikih Laščah je Orkester Mandolina že gostoval. Le kaj nam pripravljajo tokrat?

CENE ABONMAJSKIH VSTOPNIC (6 PREDSTAV):

- redna cena: 60 EUR
- za dijake, študentke in upokojene (po predložitvi dokazila): 55 EUR
- v prosti prodaji: 15 EUR na predstavo

januar

Komična drama **Antigona v New Yorku** KD Loški oder, režija: Matjaž Šmalc

Antigona v New Yorku Janusza Glowackega je zgodba o človeškem dostojanstvu. Zgodba o pravici do svobode, pravici do bivanja, pravici do življenja in tudi pravici do dostojne smrti – in pogreba kot zadnje postaje v življenju slehernika. A če je Sofokles svojo Antigono postavil na tebanski dvor, Glowacki izhaja iz diametralno nasprotni pozicije. Namesto v kraljevo palačo je dogajanje postavil v newyorški Thompkins Square Park; kralja in princese je zamenjal z brezdomci; zgodbo nam namesto najvišjih izmed odličnih pripoveduje najnižji izmed pozabljenih. Vprašanje, ki ga Glowacki postavlja, postaja še bolj aktualno: Kdo ima pravico do človeškega dostojanstva? Je človek brez stalnega naslova kaj manj človek? Lahko tistim, ki so jih grozote vojne prisilile v beg, brez vsakršne slabe vesti kratimo osnovne človekove pravice? Predstava je bila na Linhartovem srečanju – festivalu gledaliških skupin Slovenije nagrajena kot najboljša predstava leta 2021.

REZERVACIJE BOMO SPREJEMALI TELEFONSKO NA TEL. ŠT. 040 505 960

- za občane Velikih Lašč: od ponedeljka, 19., do srede, 21. septembra 2022, med 8. in 14. uro
- za občane sosednjih občin: od ponedeljka, 26., do torika, 27. septembra 2022, med 8. in 14. uro.

februar

Monokomedija **S trebuhom za kruhom** Režija: Boštjan Štorman

S trebuhom za kruhom je celovečerna predstava za odrasle, ki govori o iskanju svojega poklica, jaza in izraza in tudi o poti, kako najti tisto, kar nam bo dalo zadovoljstvo in kruh za življenje. Lucija Čirovič vas popelje na zabavno pot njenega šolanja, od prvega razreda osnovne šole in vse do danes. V monokomediji Lucija vključuje in prepleta različna znanja in veščine gledališke umetnosti: stand-up komedijo, lutkarstvo in kot prva v Sloveniji tudi posebno zvrst gledališke umetnosti, ventrilokvizem. Ventrilokvizem ali trebuhogovorstvo je tehnika govorenja brez premikanja ustnic, s katero se ustvarja iluzija, da glas prihaja od druge osebe ali predmeta.

VPIS:

- Sreda, 28. 9., od 9. do 17. ure (sprejemnica Trubarjeve domačije)
- Četrtek, 29. 9., od 9. do 12. ure (sprejemnica Trubarjeve domačije)
- Petek, 30. 9. od 10. do 17. ure (TIC na Trubarjevi domačiji)

Lepo vabljeni k vpisu!

marec

Tutošomato SNG Nova Gorica in Gledališče Koper Režija: Vito Taufer

Ta planet je naša bajta, če rečt, hiša od vseh nas ljudi ... Potrebna obnove je že nekaj čajta, ma, majstra pej ni an ga ni! Fasada poka, po stenah mufa, drsijo ji temelji, vlječe prepah ... Iz bajte se sliši pej samo barufa; če vse ukop se zruši, ljudem je vseglah. Tutošomato, ni pameti prave. Duo vje, kam se je skrila an kdaj? Tutošomato, ta svjet je šou prou ven z glave an nima namjena se vrnt nazaj. An vsem nam se močno pozna tuo, da ni zdrave pameti niti za vzorc. Ubrisan ta svjet je, da, tutošomato, je pameten samo še norc, ja, je pameten samo še norc ...

Moja dežela, lepa in gostoljubna

Sara Košir, Javni zavod
Trubarjevi kraji

Tudi velikolaška dežela je letos sodelovala v natečaju Turistične zveze Slovenija – Moja dežela, lepa in gostoljubna. Tekmovali smo v dveh kategorijah. V kategorijo Izletniška točka je Javni zavod Trubarjevi kraji prijavil Trubarjevo domačijo; prav tako se je v to kategorijo prijavila ekipa iz gradu Turjak. V kategorijo Tematska pot smo prijavili pot Velike Lašče skozi obrti in dejavnosti, pri kateri sicer ne gre za klasično tematsko pot. Posebna je v tem, da ob poti ni tabel, ampak da jo obiskovalci spoznajo s pomočjo mobilne aplikacije Velikolaška.

Vse lokacije, ki tekmujejo v natečaju Moja dežela, lepa in gostoljubna, je obiskala komisija, ki poda svojo oceno. Hkrati je potekalo tudi spletno glasovanje, v katerem je lahko vsak oddal glas za svojega favorita.

Bolj kot tekmovanje pa je namen sodelovanja promocija naših krajev. Seveda upamo tudi na uspešen končni rezultat.

JAVNI ZAVOD
TRUBARJEVI KRAJI

Fotografski natečaj »Vrata in hišni portali« Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo.

Vrata v sušilnico sadja na Gradežu

Eden izmed zanimivejših elementov kulturne dediščine posameznih krajev in vasi so tudi vrata in njihovi portali. Poleg tega, da vplivajo na izgled vasi, nam dajo tudi informacijo o starosti hiše, o stilu in načinu življenja, o stanu in poklicu lastnikov itd. Vrata predstavljajo prostorski prehod in pogosto tudi simbolnega.

Tudi v Velikolaških krajih marsikje najdemo še ohranjene portale, ki bi jih želeli poiskati in evidentirati, da se nam ohranijo vsaj v naših digitalnih zbirkah. Javni zavod Trubarjevi kraji zato razpisuje fotografski natečaj »Vrata in hišni portali«, na katerem lahko sodelujete vsi, ki vas zanima fotografija in vas kulturna dediščina velikolaških krajev navdihuje.

Prijavljena fotografija naj ne bo predhodno objavljena; priporočena velikost je najmanj 600 dpi.

Fotografije pošljite po elektronski pošti na naslov: info@trubarjevi-kraji.si. K vsaki fotografiji pripišite osnovne podatke avtorja (ime, priimek, naslov, kontaktna telefonska številka).

Rok za oddajo fotografij je 15. oktober 2022.

Vse fotografije bomo ustrezno dokumentirali in vpisali v našo digitalno zbirko, najboljše pa bomo tudi razstavili.

Za dodatne informacije pokličite na tel. št. 01/7881-006 ali na mail info@trubarjevi-kraji.si.

Sprehodite so po svojem kraju in poiščite »svoja vrata«!

Otvoritev likovne razstave
akademskega kiparja
Silva Kretiča:

**ODKRIVAM,
USTVARJAM,
RAZSTAVLJAM**
četrtek, 6. oktobra 2022,
ob 19. uri v galeriji Skedenj
na Trubarjevi domačiji.

Akademskega kiparja Silva Kretiča v Velikih Laščah že poznamo. Poznamo ga po njegovih skulpturah, s katerimi je sodeloval na srečanjih Trubarjevi kraji v preteklih letih. Pred petimi leti se je na Trubarjevi domačiji predstavil z grafikami in slikami. Tokrat bo dodal še svoje fotografije njemu zelo ljubega Ljubljanskega barja. Razstavo in umetnika bo predstavila Helena Grebenc Gruden; program bo povezoval Matjaž Gruden.

Lepo vabljeni!

VELIKE LAŠČE
SKOZI OBRTI IN DEJAVNOSTI

Zgodbe iz Lašč: # 5: Pri Valentinovih

Ana Dolšak

Današnja Stritarjeva cesta je bila pred stoletjem vse prej kot mirna ulica. Skoraj v vsaki izmed hiš je kakšen obrtnik imel svojo delavnico; stranke, ki so jih obiskovale, so pripomogle k nenehnemu vrvežu in živahnemu utripu ulice. Zaradi značilne postavitve hiš, ki so z oddaljenostjo od trga vedno bolj zasukane od ceste, je vsaka izmed njih imela tudi neoviran pogled na vrt pred Vatikanom ter bila tako še dodatno vključena v vsakodnevno dogajanje na trgu.

Domačiji na Stritarjevi cesti 12 se še danes reče »pri Valentinovih«; hišno ime je dobila po starem očetu Valentinu. V hiši se je v letih dogajalo več dejavnosti. Sredi 19. stoletja je v njej stanoval zdravnik dr. Ludvik Zalokar, ki je imel svojo hišno lekarno. Njegov sin dr. Alojzij Zalokar (1887–1944), eden vodilnih slovenskih porodničarjev in ginekologov med obema vojnama, je bil ustanovitelj prve ženske bolnišnice na Slovenskem. Pred 2. svetovno vojno je bila v Va-

lentinovi hiši prodajalna sira, ki so ga izdelovali v mali vaški sirarnici (današnje parkirišče pred Glasbeno šolo) in zorili v Dolšinatovi jami. Po zaprtju prodajalne je v njenih prostorih svojo obrt nekaj časa opravljal čevljar Planinc, ki se je nato preselil na današnjo lokacijo – Pod lipami 1. V hiši je deloval tudi krajevni odbor.

Danes o pisani zgodovini in nekdanji podobi velikolaškega trga pričajo le še obledele slike in redki spomini starejših vaščanov. Današnja podoba ulice ni več takšna kot nekoč. Kaj so Lašče nekoč bile in pomenile ter kako so bili njegovi prebivalci na kraj navezani in ponosni, naključnim mimoidočim večinoma ni znano. Morda nam z ubujanjem zgodovine vseeno uspe začutiti mogočnost nekdanjih Velikih Lašč.

Valentinova hiša s prodajalno sira. Last: Božidar Zadnik

intervju: Alojz Senčar

Spoštujem, kar so nam zapustili predniki

Angelca Petrič | foto: osebni arhiv

Predsednik društva za ohranjanje dediščine Gradež prihaja sicer po rodu iz vzhodne Slovenije. Po selitvi iz Ljubljane ga je pot vodila v stari del Gradeža, kjer sta z ženo zgradila hišo. Čeprav upokojen, je še vedno aktiven na več področjih.

Kako ste kmalu po prihodu v to okolje postali predsednik društva?

Po selitvi na Gradež gre zasluga za to, da sva se sploh oba z ženo včlanila v društvo, pokojnemu sovaščanu Jožetu Pečniku. Ko je prihajal na sprehod, nama je svetoval, da naj se ne drživa zase, ampak se včlaniva v društvo in druživa z vaščani. Sprva sva bila bolj pasivna člana. Počasi pa sva začela hoditi rezati sadje in pomagati pri različnih prireditvah. Pred štirimi leti me je takratni predsednik vprašal, ali bi prevzel vodenje društva. Eno leto sem delal še v njegovem mandatu, na naslednjem občnem zboru pa kandidiral za predsednika in bil izvoljen. Tematika, s katero se ukvarja društvo, mi je blizu. Z veseljem rečem, da sem Slovenec, in spoštujem to, kar so nam zapustili predniki, in sem na to ponosen.

Kako bi predstavili društvo?

Potem, ko je bila predhodno obnovljena vaška sušilnica sadja, je bilo leta 2004 ustanovljeno Društvo za ohranjanje dediščine Gradež. Delujemo tako na področju turizma, saj smo člani Turistične zveze Slovenije, kot tudi na področju kulture. S strani Ministrstva za kulturo imamo priznan status društva, ki deluje v javnem interesu. Trenutno je v društvu 95 članov. Večina jih prihaja iz Gradeža in okolice, nekaj tudi iz Velikih Lašč, Rašice, Ribnice, Škofljice, Ljubljane in Grosupljega. Društvo ima program, po katerem delujemo in izvajamo različne aktivnosti, s katerimi se trudimo ohranjati običaje, ki so rahlo pozabljeni in se trudimo, da bi jih obudili.

Kako poteka delo društva oz. katere so glavne prireditve, ki jih organizirate?

Želeli smo na primer obuditi fan-tovsko petje. Temu posvečamo prireditve Večer na vasi. Na ta dan povabimo moške kvartete, kvintete ali manjše zборе, da nam zapojejo nekaj pesmi. Potem sledi druženje obiskovalcev in nastopajočih, ki je prepleteno z glasbo.

Drug tak običaj, ki smo ga obudili, je praznovanje Zelenega Jurija. Zadnjič je Zeleni Jurij pred tem jahal na čelu povorke v Velikih Laščah leta 1962. Mi smo to prireditev obudili v letu 2008. Velikolaški Jurij je nekdaj prijezdil na konju. A ker so zahteve pri organizaciji prireditve postale zelo ostre, pride zadnjih nekaj let peš. Praznovanju smo dodali še nekaj

S sušenjem sadja je veliko dela.

Fotozgodba Društva za ohranjanje dediščine: Tradicionalna pridelava prosa na Gradežu

Zdenka Zabukovec

Turistični ponudniki se moramo med seboj bolj povezovati. Pri organizaciji prireditev na našem območju rabimo skupno koordinacijo.

in grela stanovalce. Sedaj sta ohranjeni še dve takšni stavbi. Pokažemo tudi črno kuhinjo, kjer so v vasi v 60. letih prejšnjega stoletja še kuhali hrano, potem najstarejšo zgradbo s konca 18. stoletja in nekdanjo gostilniško staro klet. Pohvalimo se s tem, da sta tu živela dva skladatelja Jakob Jež in Marij Kogoj. Omenimo tudi še kar nekaj ohranjenih

štirn. Ljudem predstavimo pomen le-teh za to območje, kjer podtalnice ni oz. je ta pregloboko. Pozabiti ne smemo niti zbirke starega orodja, ki je pod kozolcem Staneta in Jožice Zabukovec. Zbrala sta več kot 400 starih predmetov. Glavna vsebina je strnjena okoli vaške sušilnice sadja. Predstavimo njeno zgodovino in kot nesnovno dediščino postopke sušenja. Letno posušimo okoli 7-11 ton sadja, odvisno od letine. Kurilno sezono zaključujemo decembra, ko v sušilnici razstavljamo jaslice.

Ob prazniku suhega sadja poteka tematski pohod po Trubarjevi rojstni fari. Pohodniki se zberejo na Turjaku; od tam jih naši vodniki popeljejo na Trubarjevo domačijo in nato do Škocjana, kjer je predstavljena cerkev, v kateri je bil krščen Primož Trubar in v kateri je služboval Jurij Dalmatin. Od tam gredo na vrh Gradeža, kjer jih vodniki mimo stojnic pripeljejo na prireditveni prostor. Naša četrta večja prireditev je Razstava jaslic v skritih kotičkih Gradeža. Zgodovina razstave ima malo nenavaden začetek. Po ustanovitvi društva so takratni člani društva priredili silvestrovanje v sušilnici in v kotu postavili tudi jaslice.

vsebin in tako je nastal dogodek Pozdrav pomladi. Dogajanje je umeščeno pod vaško lipo, v bližini sušilnice sadja, kjer potekajo koncerti, godbe, folklorni nastop in pohod Zelenega Jurija. Ta spotoma pobira dobrote po vasi.

S pomočjo skavtov za otroke priredimo tudi različne pastirske igre. V preteklosti smo zakurili kres v pomoč soncu, da je dobilo moč. Bistvo praznika je nastop pevskega zbora. Pred nekaj leti je aktivno delovala naša društvena etno skupina Suhe češplje. Ob tej prireditvi so pele ljudske pesmi po poljih, travnikih in sadovnjakih, da se po tradiciji na ta način pomaga naravi pri prebujenju in kot pomoč za boljšo letino.

Pri prireditvi Pozdrav pomladi že tradicionalno sodelujemo z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana, ki pri nas organizira likovno delavnico. Slikarji

pridejo na Gradež, si poiščejo motiv in ustvarjajo pri nas. Obiskovalci, ki pridejo v vas, jih pri delu opazujejo. Umetniki izdelek dokončajo doma in ga potem razstavijo pri nas. Razstava je tradicionalno na gradu Turjak; edino v obdobju zaprtja gradu so bila dela na ogled v Kulturnem domu. Tudi umetniki so zadovoljni, da ljudje vidijo njihova dela. Kar nekaj del so prodali, še preden so bila dokončana.

Naslednja večja prireditev je Praznik suhega sadja. To je neke vrste dan odprtih vrat na Gradežu. V tem času že poteka sušenje sadja v sušilnici. Lokalni turistični vodniki popeljemo obiskovalce po vasi, jim predstavimo elemente tradicionalne arhitekture, kot so na primer vrhhlevne hiše. Razložimo jim, da je bila živina v pritličju, ker je v zimskem času toplota živine prehajala skozi strop

3 Postavljanje mreže

4 Žetev

Te so zavzele dobršen del prostora. Ker so bili člani precej stisnjeni, so naslednje leto postavili jaslice pred sušilnico in tako prišli do ideje, da bi jih lahko postavili po vasi. Ravno pred petnajstimi leti je bila na ogled prva razstava jaslic. Na začetku je bilo predstavljenih 15 jaslic. Število je z leti raslo in tako smo imeli največ kar 430 razstavljenih jaslic. Zadnje dve leti je bila zaradi korone številka sicer nekoliko nižja, a tradicijo smo ohranili in upamo, da bomo lahko 15. obletnico praznovali, kot je treba.

V društvu se torej veliko dogaja celo leto?

Tako je. Ob sobotah občasno izvajamo različne delavnice za otroke, kjer poskušamo nanje prenašati znanje prednikov, zlasti kar se tiče rokodelskih opravil. Na večer pred cvetno nedeljo izdelujemo butarice, pred adventom venčke, sicer pa jih vabimo k izdelavi suhih rož iz krep papirja; potem izdelujemo različne okraske; ročno se izdeluje zobotrebce. S pomočjo Zavoda Parnas smo ročno izdelavo zobotrebcev registrirali na Ministrstvu za kulturo kot ohranjanje nesnovne kulturne dediščine. Otroke smo tudi povabili k prikazu in poskusu predenja na kolovratu in izdelavi predpražnikov iz koruznega ličkanja. Na žalost nam primanjkuje moderatorjev, saj bi si želeli, da bi bilo tega dela še več. Včasih ne zmanjka le časa, ampak tudi znanja.

Znotraj društva ohranjamo običaj ofiranja, tako da člani društva obiščejo tistega, ki goduje na predvečer. Ropotamo, razbijamo in mu prinesemo

simbolično darilo ter mu voščimo vse najboljše za god.

Na ekološki način vsako leto tudi pridelujemo proso. To uporabljamo za Trubarjevo malico, ki jo ponudimo obiskovalcem. Pripravimo kuhano kašo s slivami, zabeljeno z drobtinami. Zraven postrežemo ohlajeno krljevko. Del prosa porabimo za kašnato potico, ki jo postrežemo na različnih prireditvah in sejmi, kjer predstavljamo naše delovanje.

Prirejamo tudi pustovanje na vasi. V dopoldanskem času gredo po vasi namaškarani otroci, ki se razveselijo sladkarij. V popoldanskem času se »ta stari« našemimo v tradicionalno poroko, značilno za to območje: ženin, nevesta, pust, ta stara, ta star, korbarce, žandar ...

Želeli smo na primer obuditi fantovsko petje. In tako je prišlo do prireditve Večer na vasi.

S tistim zbranim oz. pobranim, kar dobimo na povorki, potem za osmi marec pogostimo članice društva z manjšo zasko. Ker se 8. marca drži 10. marec, ko praznujemo mučeniki, pa zadnjih nekaj let praznujemo skupaj. V isti stavbi se zberemo v ločenih prostorih. Temu sledi tekmovanje, kdo bo lepše zapel. Čeprav imamo mučeniki pevca ljubljanske opere, nas ženske običajno premagajo.

Prav tako skušamo obujati kulinarčno dediščino. Našli smo nekaj zelo starih receptov. To so na primer kašnata potica, prosena kaša s suhimi slivami,

ajdova kaša z jurčki, moška potica ... Opažamo pa, da je včasih malo nejevolje, ker obiskovalci pri nas ne morejo dobiti hot doga.

Sadja pa ne sušite samo za člane?

Sadje sušimo po dogovoru. Če zunanji izvajalec prinese sušiti hruške, ki jih je treba rezati, najprej storimo to. Jabolka lahko ljudje prinesejo tudi že narezana, a jih opozorimo, da je treba odstraniti peščiča. Opozorimo jih tudi na primerno velikost krljev. Sicer pa jim člani pomagamo narezati sadje. Podpredsednica Jožica vodi pregled tistih, ki želijo sušiti sadje, in se z njimi dogovori za termin. Istočasno se suši samo ena vrsta sadja, saj vsaka vrsta zahteva svojo delovno temperaturo. Slive malo višje, malo nižje jabolka, hruške, kakiji.

Cena sušenja je odvisna od lese. Na eno lesno gre npr. 30 kg svežih jabolk ali sliv in se potem to različno dolgo suši. Kroženje toplote je naravno, zato traja 3-4 dni da je ena vrste sadja suha. Trenutno je cena sušenja rezanega sadja (jabolka, hruške, kaki) 14,00 EUR za eno lesno. Cena sušenja celega sadja (slive, posamezne vrste hrušk) pa je 16,00 EUR, saj tako sušenje traja nekoliko dlje. S sušenjem sadja je veliko dela. Po 12 urah, ko je sadje v peči, je potrebno zamenjati prostor, kjer se sadje suši. Tako se sadje prelaga vsakih 12 ur, da se zagotovi vsaj približno enakomerno sušenje. Na različnih delih peči je prisotna razlika v temperaturi. Vsake 4 ure je potrebno peč naložiti. Za eno peč sadja porabimo 1,20 kubičnega metra drv. Ve-

Če vštejemo še naravoslovne dneve šol, nas v enem letu obišče na okroglo 10.000 ljudi.

na našem območju sposobne prehraniti avtobus. Imamo kar nekaj stalnih obiskovalcev, ki redno prihajajo, predvsem na razstavo jaslic z avstrijske Koroške, tudi iz Gradca, in moram reči, da so zelo navdušeni nad tem, kar vidijo. Izrazito smo usmerjeni tudi na slovenski trg. Pogosti obiskovalci so društva upokojujencev.

Kako vidite razvoj turizma v Velikih Laščah?

Ena izmed stvari, ki jo gostje pogosto omenijo, je možnost prenočitve. Spomladi, ko so nam s strani Zavoda Trubarjevi kraji poslali dva avtobusa iz Pirana, so obiskovalci videli toliko, da bi se želeli vrnili z družinami. Najti nočitev za vse je pri nas še velik izziv. Drug velik problem je ponudba prehrane. Le nekaj gostinskih ponudnikov ima kapacitete, da sprejme cel avtobus gostov. Veliko je še možnosti tudi na tem področju. Prav tako je nujno, da bi se tisti, ki že delujemo, med seboj usklajevali, povezovali, medsebojno dopolnjevali ponudbo. Intenzivno se pogovarjamo s KUD-om Marij Kogoj in TD Turjak, da skušamo čim več stvari delati z roko v roki. Zame je nesprejemljivo, da imamo na tako majhni površini istočasno dve prireditvi. Morda bi potrebovali več koordinacije. Zato bomo verjetno naslednje leto Večer na vasi organizirali en te-

den prej kot običajno in če pride k nam 10 obiskovalcev več, je to že smiselno.

Koliko ljudi vas letno obišče?

V zadnjih dveh letih je bilo gostov sicer manj, nekje do 2000. V prejšnjih letih, ko so bile razmere normalne, se je samo na prazniku suhega sadja zvrstilo približno 2000 ljudi. Razstavo jaslic obišče od 3000–4000 ljudi. Potem so tu še posamezni obiski avtobusov, vključno z naravoslovnimi dnevi šol, kar znaša na okroglo 10.000 ljudi letno.

Kako ljudje zvedo za vas?

Prisotni smo na spletu, Facebooku, vendar je največ reklame v stilu: dober glas, seže v deveto vas. Ta ki je že bil pri nas, pove drugemu. Tudi mi gremo vsako leto na strokovno ekskurzijo; letos smo bili v Šentrupertu in tako navezujemo stike.

Gradež je po eni strani staroselska vas, v novem delu Gradeža pa prevladujejo priseljenci. Deluje vas kot celota?

Priseljenci v starem delu smo se aktivno vključili v vas. Najbolj pomembno je, da tisti, ki ne pomaga, vsaj ne naga-ja. To se najlepše vidi pri razstavi jaslic, kjer nam ljudje ponudijo stare hleve, ki niso več v funkciji, ali gospodarska splotja, da jih lahko uporabimo. Jaslice so tam tudi na varnem pred vremenskimi vplivi. Ob tej priložnosti pa bi povabil vse, ki jih naše delo zanima, da se nam pridružijo. Glede na to, da se ukvarjamo z dediščino, ni nujno, da so naši člani samo iz Gradeža.

činoma kurimo z bukovimi drvimi. Nekje po dveh dneh je treba pričeti sadje prebirati. Ker je nekatero sadje na lesi prej suho, je tega potrebno odbirati dvakrat na dan. Za to skrbimo zjutraj in zvečer, da se sadje ne izsuši preveč.

Ste eno redkih društev pri nas, ki je k turizmu uspešno pristopilo tudi s tržnega vidika. Kako vam je to uspelo?

V vas smo želeli privabiti obiskovalce. Zato smo se včlanili v Turistično zvezo in posledično svojo dejavnost in društvo promoviramo na sejmu Alpe Adria na gospodarskem razstavišču. Tam smo navezali stike z društvi po Sloveniji in spoznali različne ideje. Tako skušamo, če so le interesenti za to, v sodelovanju z ostalimi subjekti, ki delujejo na tem območju, posameznim organiziranim skupinam pripraviti celodnevne aktivnosti oz. obisk našega območja. Posredujemo kontakte, vzpostavimo stike, se dogovorimo na primer za ogled Županove jame, gradu Turjak, Trubarjeve domačije ... Poleg ogledov znamenitosti se dogovorimo tudi z gostilnami, ki so

Ekскурzija Društva za ohranjanje dediščine v Deželo kozolcev v Šentrupertu

Zdenka Zabukovec

Na vročo soboto, 18. junija, smo se članice in člani našega društva udeležili strokovne ekskurzije v Šentrupert. Program je pripravil naš član in nekdanji predsednik Marko Šavli, ki je doma iz bližnje vasi.

Muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka

V Mirni Peči smo si ogledali muzej dveh velikih Dolenjcev – Toneta Pavčka in Lojzeta Slaka. Trenutno je posvečen predvsem svetovno znanemu harmonikarju; o pesniku, ki je poleg drugih Slaku pisal tudi besedila, bo dopolnitev pripravljena naslednje leto. Razstavljena je bogata zbirka harmonik, plošč, nagrad in priznanj, fotografij, originalnega pohištva iz Slakove hiše in drugega materiala iz njegovega življenja. Kustosinja, njegova sestrična Anica, je povedala marsikatero zanimivost iz mladosti in iz kasnejših, najbolj uspešnih let velikega umetnika, tudi o tem, kako se je skrivaj učil igrati na harmoniko in kako je izumil t. i. Slakov gumb. Oba umetnika sta se rada vračala v domačo Mirno Peč in oba sta občudovala konje.

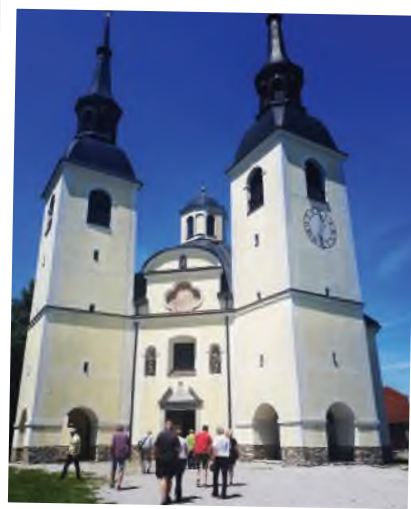
Ogledali smo si nekaj odlomkov iz intervjujev s Slakom in z njegovimi prijatelji. Nekaj naših članov in članic ter še en obiskovalec iz druge skupine se

je opogumilo na oder in v »Slakovem studiu« so bili posneti med petjem njegovega Čebelarja.

V Šentrupertu in njegovi okolici

Še pod »muzejskimi« vtisom smo se odpeljali do izletniške turistične kmetije Možina v Dragi pri Šentrupertu, kjer se lahko pohvalijo s ponudbo postrvi iz lastne ribogojnice. Za nas so pripravili okusen ričet; v vročem dnevu se je prilegla tudi hladna pijača.

Ko se nam je pridružila vodnica, etnologinja Špela, smo si najprej ogledali baročno romarsko cerkev sv. Frančiška Ksaverja na Veseli Gori, ki je bila leta 1735 zgrajena na mestu razpadajoče cerkve sv. Marjete. Spomin nanjo so ohranili tako, da so njen oltar vključili v severno kapelo nove cerkve. Cerkev je zasnovana v osmerokotnem tlorisu osrednjega dela in ima štiri bogato poslikane kupole. V veliki kupoli je na vrhu naslikana sv. Trojica, okoli nje pa angeli ponazarjajo devet čednosti (modrost,

Na sadjarski kmetiji Uhan

Najprej smo obiskali sadjarsko kmetijo Uhan v Rodinah pri Trebnjem. Izvedeli smo o zgodovini njihove dejavnosti, ki se je začela pred 30 leti z nasadi prvih jablan, danes pa se razprostira kar na 10 hektarih. Gojijo različno sadno drevje, tudi stare sorte; večino so zaščitili s protitočno mrežo. Pridelke s kmetije sami tržijo; tako v njihovi trgovini poleg sadja ponujajo marmelado, med, sokove, kis, žita, krmila, gnojila, semena, zemljo.

Gospodinja nam je opisala tudi zgodovino bližnje graščine Lanšprež, ki je bila v 18. stoletju med drugim last grofov Auerspergov. Tam je poslednje bivališče duhovnika in mecena Petra Pavla Glavarja, ki je bil poleg Antona Janše najbolj znan slovenski čebelar. Leta 1781 je ustanovil in pripravil program za prvo vrtnarsko-čebelarško šolo, ki je izvirni dokument iz zgodovine svetovnega in še posebej slovenskega čebelarstva.

ponižnost, zatajevanje, daritev, pravico, čistost, trpljenje, usmiljenje in radodarnost). Posebnost so orgle iz leta 1751, ki so bile v 19. stoletju predelane, leta 2003 pa ponovno obnovljene. Za potrebe romarjev in duhovnikov so leta 1768 nedaleč stran zgradili romarsko hišo. Med leti 1825 in 1938 je bila v lasti plemiške družine Barbo. Sedaj jo obnavljajo; v njej med drugim načrtujejo vinsko klet, veliko večnamensko dvorano in zbirko starega kmečkega orodja. V Šentrupertu stoji cerkev sv. Ruperta iz druge polovice 15. stoletja, ki je ena najlepših gotskih cerkva v Sloveniji. O njenem nastanku in razvoju ni zadostnih podatkov. V prvi cerkvi, ki jo je domnevno že v 11. stoletju sezidala kneginja Ema, je leta 1163 oglejski patriarh Ulrik II. Trebanjski sklical kapitelsko posvetovanje, saj je bila prva stavba sedež takrat ene največjih župnij na Slovenskem. Stavbo sestavljajo 60-metrski zvonik, svetišče in ladja. Zvonik je v tlorisni zasnovi kvadrat, ki v tretjem nadstropju preide v osmerokotnik z mogočno stožčasto streho, okrašeno z manjšimi stolpiči. Posebnost v njej je ohranjena t. i. božja hišica za shranjevanje hostij, saj naj bi bila poleg te le še ena v Sloveniji.

Dežela kozolcev

Osrednji del ekskurzije je bil ogled razstave Dežela kozolcev. Prvi muzej kozolcev na prostem na svetu je bil odprt leta 2013. Namen postavitve je bil prikaz njegovega razvoja v časovnem, prostorskem in socialnem pomenu, od preprostih sušil do razvojno bogatih oblik dvojnih kozolcev – topelarjev. Kozolci so večstoletni dosežek poljedelskih in živinorejskih dejavnosti na kmečkih,

grajskih in samostanskih kmetijskih posestvih. Kažejo izjemen čut za uporabo naravnih gradiv in mojstrstvo tesarske tradicije. Predvsem na Slovenskem so se kozolci razvili v več tipov in značilnih oblik, ki jih ne najdemo drugod po svetu, zato so postali ena izmed prepoznavnosti naše države.

Na urejenih sprehajalnih površinah je na ogled 17 kozolcev in dve sušilni napravi. Veliko eksponatov izvira iz Mirnske doline; ob vsakem stoji tabla s podatki o imenu, tipu, velikosti, času nastanka, lastništvu, tesarskem mojstru ter prejšnji lokaciji. Izvedeli smo vse o zgradbi kozolcev v Sloveniji; znani so namreč po trije tipi enojnega (stegnjeni, s plaščem, vzporedni ali na »rigel«) in dvojnega kozolca (nizki, na kozla in topelar). Najstarejši je t. i. Lukatov toplar z letnico 1795, kar ga uvršča med najstarejše ohranjene dvojne kozolce pri nas in na svetu. Vodnica je opisala uporabo kozolcev, ki nam, obiskovalcem z vasi, seveda ni neznana. Pod kozolci smo lahko opazovali tudi nekaj katalogiziranega in na novo prinesenega kmečkega orodja.

Velik občudovalec kozolcev je bil arhitekt Niko Kralj. Med terenskim delom jih je dokumentiral in proučeval za doktorsko disertacijo, ki pa mu je žal ni uspelo dokončati. Zapustil je obsežno dokumentarno gradivo, diapozitive, načrte, skice in terenske zapise, ki so ohranjeni v novomeškem muzeju.

V (na) nebesih

V nadaljevanju smo se odpeljali na najvišji vrh v občini Šentrupert – Nebesa (602 m), od koder seže »nebeški« razgled na Mirnsko dolino, vidijo pa se tudi vrhovi južne Slovenije, med drugim Gorjanci s Trdinovim vrhom, naš

sv. Ahac ali Gora in celo Snežnik. Na južnem delu je tudi vzletišče za jadralne zmaje in padalce.

Pred odhodom domov

Okusno pozno kosilo smo si privoščili v najstarejši gostilni v Šentrupertu – Pri Jakliču. Njihovi predniki izhajajo iz naše občine, saj sta Alojz in Marija Jaklič prostore za gostilno kupila, ko sta po letu 1900 prodala kmetijo na Karlovcici pri Velikih Laščah in se preselila v Šentrupert.

Ob koncu dneva smo se ustavili še pri pletarju Antonu Zakrajšku v bližnjih Migolicah, ki se s to obrtjo ukvarja že od otroštva. Pri delu uporablja vrbove šibe in slamo. Je mojster pletarstva, ki je za svoje izdelke pridobil certifikat Art & Craft Slovenija. V ponudbi je imel različne košare, koše, peharje, sejalnice, opletene steklenice idr.; pri njem smo lahko kupili tudi med.

Češnje, češnje ...

Že na kmetiji Uhan so nam postregli s svežimi češnjami, ki smo se jih lahko do sitega najedli še v sadovnjaku. Teknila sta nam tudi češnjevo žganje in češnjevo zavitek. Po obedu na kmetiji Možina je bila za sladico češnjeva torta; drugo sorto češenj je ponudil tudi pletar Zakrajšek. Pa nam še ni bilo dovolj, saj smo jih tudi nakupili in upali, da se zaradi vročine v prtljažniku avtobusa ne bodo spremenile v čežano ali marmelado. Želja se nam je uresničila in s češnjevo pojedino smo lahko nadaljevali doma, napolnjeni tudi z duhovnim bogastvom naše kulturne dediščine.

Večer na vasi Društva za ohranjanje dediščine

Zdenka Zabukovec

Na praznični sobotni večer, 25. junija, smo se spet zbrali na tradicionalni prireditvi Večer na vasi. Že več let obujamo staro tradicijo petja in druženja pod lipo v središču vasi; poskrbimo tudi za hrano in pijačo.

Krheljčki

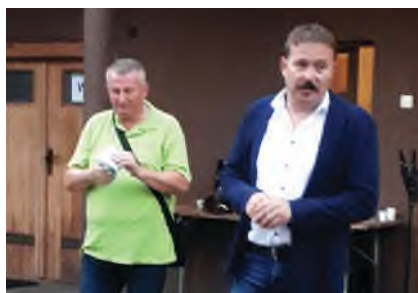
Po uvodnem pozdravu predsednika društva Lojzeta Senčarja so nas najprej razveselili naši najmlajši vaščani Krheljčki, ki so odpeli pester repertoar pod vodstvom Petre Jakob Merljak in ob spremljavi kitare Mihe Merljaka. Med drugim smo slišali Pleši, pleši črni kos, Žabe, Kekčevo pesem in Po jezeru s solistko Rebeko Merljak.

Kvartet prijateljev

V nadaljevanju je nastopila skupina v sestavi sester Katarine Bambič in Ane Gerkman, harmonikarja Mihe Padarja iz Smrjenj ter kitarista, našega člana Marka Šavlija, ki so se za to priložnost poimenovali Kvartet prijateljev. Najprej so izbrali pesem skladateljice in avtorice

besedila Marije Ahačič Pollak Tečejo, tečejo nitke, ki jo je pred mnogimi leti tudi sama pela. Nato smo slišali nekaj znanih Slakovih (Glas harmonike, Mami-ci, Pod to goro zeleno) in Avsenikovih (Ostanimo prijatelji, Slovenija, od kod lepote tvoje, Tam, kjer murke cveto).

Vmes je predsednica TD Turjak Danijela Gruden brala avtorske pesmi vaščanke Nataše Klinc, večinoma posvečene naravi in domovini (Beli lokvanji, Polje cvetic, Šopek domovine).

Županov obisk

Prireditve se je tudi letos udeležil župan dr. Tadej Malovrh, ki je spet pohvalil članice in člane društva za obujanje in ohranjanje lepe tradicije. Omenil je tudi praznik naše domovine in s Prijatelji zapel Avsenikovo pesem Slovenija, od kod lepote tvoje.

V nadaljevanju ...

Po uradnem delu je harmoniko prijel gospodarjev zet Andraž Rostohar, ki se mu je pridružila še Danijela Gruden. Med vižami, ki sta jih zaigrala, je bila tudi večna Golica. Druženje in petje se je v noč nadaljevalo med mizami, ko so zbrani prijatelji nastop dopolnili še z nekaj narodnimi in dalmatinskimi. Kljub manjšemu številu obiskovalcev je bilo vzdušje na prireditvi zelo razigrano.

MEGADOM
URESNIČI IDEJE CENEJE!

Enostaven nakup na obroke z LEANPAY!

Vse za ogrevanje.

MEGADOM PODSKRAJNIK • Podskrajnik 102, Cerkljica • 01/705 0 705
MEGADOM RIBNICA • Ob železnici 4, Ribnica • 01/835 1 640

www.megadom.si • f • i

PETER HREN, S.P.
GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
GSM: 031/356 668
TEL:01/7881 366

STEKLARSTVO

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

Društvo za ohranjanje dediščine
vabi na tradicionalno prireditev

PRAZNIK SUHEGA SADJA,

ki bo v nedeljo, 18. septembra, od 12.
ure naprej na Gradežu pri Turjaku.

Program vključuje ogled ohranjene dediščine vasi,
prikaz starih podeželskih obrti, pester program
nastopajočih, ki ohranjajo kulturno dediščino,
bogato tržnico z domačimi izdelki, gradeško
kulinariko, gobarsko razstavo, delavnice in igre za
otroke, srečelov, veselico z ansamblom ...

Ob 9. uri pa vas vabimo na
**POHOD PO
TRUBARJEVI
ROJSTNI FARI.**

Odhod je izpred Doma krajanov na Turjaku;
poteka po učni gozdni poti do Trubarjeve
domačije, v nadaljevanju do cerkve sv. Kancijana
v Škocjanu, kjer je bil Trubar krščen, in se konča
na prireditvi na Gradežu. Traja približno tri ure;
primeren je za vse starosti.

Vabljeni!

UTŽO Velike Lašče
– KUD Primož Trubar
Velike Lašče
vas vabi na

SREČANJE OB ZAČETKU NOVEGA ŠTUDIJSKEGA LETA 2022/2023

Srečanje bo v sredo,
12. oktobra 2022,
ob 18. uri na
Trubarjevi domačiji na Rašici.

Srečanje je namenjeno tako sedanjim članom
UTŽO kot tudi vsem tistim, ki bi se želeli pridružiti
na novo, pa jih zanima, kako in kaj. Na srečanju
bo predstavljen način dela UTŽO in podrobneje
tudi posamezni študijski krožki ter druge aktivnosti
UTŽO.

Po predstavitvi nas čaka še skupno druženje ob
majhni pogostitvi.

Lepo vabljeni!

Upokojski kotiček

Kje so doma Lastovke in Lastovci? Gremo pogledat na Lastovo.

Helena Grebenc Gruden | foto: Martin Gruden

Vsa počitnikovanja upokojencev so zelo naporna, ker gremo vedno drugam, v nove kraje, nova okolja, nekam na morje, kjer še nismo bili. To je naše nenapisano pravilo. Zato so take počitnice polne adrenalina, neznank, raziskovanj, akcije in novih doživetij. Že vrsto let je glavna destinacija Dalmacija in letos je odločitev padla: gremo na otok Lastovo.

Prava sedemdnevna veseloigra je to bila. Z več zanimivimi prizori vsak dan. Začelo se je z redoljubnostjo in enournim zamujanjem sredi noči. Sledilo je veliko vzdržnosti in samopremagovanja ob predpisanem postanku na Macoli, ker so bili postajališče, resta-

vracija, bife in sanitarije brez vode. Turiistična gneča in vrvež v Splitu sta preizkušala našo potrpežljivost. Na trajektu pa olajšanje in uživanje v prijetno hlajenem salonu, udobno počivanje, v bifeju vse, kar smo želeli, in s teras razgled v prostrano modrino in širjavo morja. In

potem naš cilj. Popoln otok za samotne Robinzone, avanturiste in oddih za nas upokojence. Naslednja scena naše veseloigre je bilo prepričevanje z in za balkone. Ampak zmagala je strpnost in potem samo še brezskrbno uživanje ob in v azurno, zeleno-modri vodi.

Izlet v Trbiž – Tarvisio, na Višarje – Monte Santo di Lussari in v Radovljico za konec poletne Radol'ce.

Helena Grebenc Gruden | foto: Martin Gruden

Počitnice in poletje smo upokojenci zaključili z izletom v Italijo na Višarje, ki smo ga načrtovali že kar nekaj časa. Ker je zanimanje za potepanja in ekskurzije (še posebej čez mejo) zelo veliko, smo tudi tokrat dali na voljo dva termina in oba avtobusa sta bila polna. Vtisi so še zelo sveži in lepi. Celotno vreme, ki je bilo konec avgusta letos zelo muhasto, nam je bilo naklonjeno in tudi na cestah ni bilo velike gneče.

Odpravili smo se proti Gorenjski in prestopili mejo v Ratečah. Večji postanek je bil v Trbižu – Tarvisio, ki je bil včasih za

Toliko o naših občutkih na arhipelagu Lastovo, ki je sestavljen iz 46 otokov in čeri. Lastovo je štirinajsti največji otok na Hrvaškem. Podobno kot Vis je bil zaradi strateške lege v rokah JLA in je bil za obiskovalce odprt zelo pozno. Številni propadajoči vojaški objekti, skriti v zeleni podraсти med borovci, pričajo o tem. Tako se turizem razvija počasi in po malem. Bivali smo v edinem hotelu Solitudo v kraju Pasadur na SZ delu otoka, ki je z mostičem povezan s sosednjim otokom Prežba. Večja naselja so še: Ubli – lastovska luka, kjer smo pristali s trajektom, Skrivena luka, ki jo dobro

poznajo vsi navtiki, in skrivnostna Zaklopatica v zalivu pod glavnim mestom Lastovo. Mesto Lastovo, ki leži v notranjosti, ima edino »pravo« infrastrukturo. Vsa druga naselja so posejana ob obali in ni jih veliko. Stalno naseljenih je okoli osemsto prebivalcev, ki živijo od turizma, ribolova in prodaje domačih izdelkov. Poljedelstva je bolj malo, ker je otok zelo hribovit in gozdnat. Polja, vinogradi in oljniki so samo na severnem delu otoka, ker je južni del kamnit, gol in izpostavljen odprtemu morju. To smo dobro videli s heliodroma (razgledne ploščadi), ki je blizu Malega Homa, najvišjega vrha na otoku z

417 m nadmorske višine. Do tja smo se pripeljali z avtobusom. Notranjost otoka smo obvozili, vendar je cest malo: ozke so, vsekane v skalovjce. Vodička lastovka Meri je bila prisrčna, spretna in simpatična; otok nam je predstavila zelo dobro. Z ladjico smo si ga ogledali tudi z morske strani in tako dobili celotno sliko. Še bolje so otok doživljali tisti z dobro pohodno kondicijo. Pešpoti so dobro označene in tako kot kolesarske jih je zelo veliko. Zato pohodniki, kolesarji, potapljači, plavalci, avanturisti, penzionisti in vsi, ki vas prevelik turistični utrip moti: Lastovo je prava destinacija.

nas prava trgovska »Meka«. Danes je še vedno majhno lušno mesto, ki živi od turizma in trgovine. Sejamski del (objekt je sedaj lesena pokrita arhitektura) je lepo urejen, poln stojnic in vsega mogočega. Seveda nas je nakupovanje nekoliko premamilo, tako mimogrede. Končno smo bili namenjeni v hribe in iz Trbiža smo se peljali do Žabnice – Camporosso, kjer je

spodnja postaja gondole na Višarje. Romarska pot Višarje – Monte Santo di Lussari je bila znana Romanom, Germanom in Slovanom že v 16. stoletju. Danes k Višarski Kraljici vabi kar romarska pot Evrope in dostop je enostaven tudi za bolne in ostarele. Na višino 1766 m nas je popeljala leta 2000 prenovljena kabinska žičnica, ki je sedaj namenjena tudi za potrebe zimskega smučarskega centra. Višarje širijo svojo ponudbo tudi na turizem. Gostinski ponudbi, pohodništvu in lepemu razgledu po zahodnih Julijskih Alpah so dodali kar veliko smučarskih prog. Vse skupaj se združuje s sakralno dediščino, bogoslužjem in obisk je vedno velik in vsakokrat obiskovalce očara.

Na povratku smo po kosilu v Žirovnici obiskali še Radovljico. Malo so že bolele noge in mislila sem, da bo sprehod po Linhartovem mestu kar odveč. Pritegnila nas je pripoved vodiča in dogajanje na Linhartovem trgu, v graščini, gotski cerkvi in okolici pritegnila. Najslajše srednjeveško mesto na terasah ob sotočju Save Bohinjke in Dolinke se ozira po Julijcih in Karavankah. Mi pa smo se ozirali po lepo urejenem starem mestnem jedru, polnem umetnostnozgodovinskih in etnoloških znamenitosti in zanimivosti. Utrip je bil za konec poletja v Radolci sproščujoč in nepozaben. Čebelarški muzej, Mestni muzej, Festival čokolade in Poletni festival pa bomo obiskali drugič.

Oratorij Velike Lašče

Branka Levstik

Od 22. do 26. avgusta je v župniji Velike Lašče potekal oratorij z geslom »Za božjo slavo«. Letos je bilo prijavljenih 76 otrok in z njimi se je družilo 16 animatorjev. Skupina animatorjev je bila zanesljiva, delovna in odgovorna.

Za božjo slavo

Otroci so letos spoznavali življenje ustanovitelja jezuitov sv. Ignacija Lojolskega, kajti v letu 2021/22 obhajamo 500. obletnico njegovega spreobrnjenja. Ignacijev hrepenenje po karieri in slavi je v marsičem podobno vrednotam sodobnega časa in s tega vidika nas njegovo spreobrnjenje lahko zelo nagovarja. Njegovo spreobrnjenje se je zgodilo v času okrevanja, ko je bil 20. maja 1521 ranjen v bitki za Pamplono, ki so jo Španci branili pred Francozi. Zaradi rane na kolenu, ki mu jo je povzročila topovska krogla, je vse življenje šepal in ni mogel biti več vojak. Postal je »božji vitez« in na vse stvari je začel gledati z novimi očmi. Začel se je truditi za Božjo in ne več za svojo slavo.

Oratorij smo začeli s sveto mašo, ki jo je daroval g. župnik Andrej Ojstrež ob somaševanju msgr. mag. Igorja Luzarja.

Nato smo si skupaj ogledali oratorijsko zgodbo in spoznali simbol dneva. Sledile so kateheze in delavnice.

Ker je bil Ignacij Lojolski najprej vitez, so otroci izdelovali meče in ščite, delnice pa kronce.

Ob poučnem pripovedovanju g. Igorja Luzarja so spoznali pomen vitevov božjega groba.

V torek smo imeli izlet v Kočevsko Reko, kjer nam je tamkajšnji župnik g. Jože Milčinovič predstavil župnijsko cerkev, ki je bila sezidana po osamosvojitvi Slovenije. Vsi kipi in znamenja so delo akademskega kiparja Staneta Jarma. Nato smo imeli voden ogled po Orlovi poti. Ob tej gozdni učni poti je postavljenih 8 didaktičnih pripomočkov in 10 informacijskih tabel; zgrajene so tri opazovalnice z razgledom na jezero ter urejene dostopne poti. Pot je speljana tako, da obiskovalci ne motijo orla belorepca. Ta je naša največja ujeda in tudi eden večjih predstavnikov orlov na svetu. Leti s hitrostjo do 100 km/h; njegov mogočni razpon kril obsega 2,5 metra. Čeprav smo pridno poslušali vodiča, orla nismo videli.

Nato smo se odpeljali še na grad Kostel. Grad je bil zaradi težje dostopnosti v času turških vpadov pomembna ovira in je bil namenjen hitremu obve-

ščanju o prihajajoči turški nevarnosti. Leta 1809 so Kostelci napadli v gradu nastanjene francoske vojake in tako sprožili oboroženo fazo kočevskega protifrancoskega upora. Z obnovitvenimi deli je bil gradu od devetdesetih let naprej povrnjen del nekdanje podobe, grad pa je dal ime in grb tudi današnji občini Kostel. Ogledali smo si razstavo in se razgledali po pokrajini doline Kolpe. Na poti domov smo se ustavili še na težko pričakovanem sladoledu v Ribnici.

V sredo smo peš odšli v Dvorsko vas in se ustavili na Veliki Slevici, kjer nam je Mihaela Polzelnik povedala nekaj zanimivosti o naši podružnični cerkvi. Na igrišču v Dvorski vasi smo po kosilu izpeljali vodne igre in vaje z brentačo ter spoznavali življenje skavtov.

Potem pa je večina otrok odšla v Lašče peš in po večerji so se pridružili še ostali otroci, saj smo prespali v telovadnici. Seveda pa pred spanjem ni manjkalo športnih iger. V telovadnici je prenočilo kar 63 otrok. Noč je bila sicer malo krajša, zato je bilo zjutraj potrebno nekatere prebuditi. Otroci so imeli zajtrk in nato ob devetih nadaljevali z

oratorijem. Nekateri predšolski otroci so prvič prespali drugje in zato je bila to lepa izkušnja za otroke in animatorje.

Na oratoriju so bile med tednom izpeljane različne delavnice. Otroci so izvajali eksperimente, športne igre; ena skupina je imela gledališko filmsko delavnico in posneli so krajši film. V petek so se otroci preizkusili tudi v lokostrelstvu. V sodelovanju s slovensko Karitas je bila izpeljana delavnica Vidni na cesti. Na oratoriju se vseskozi prepletajo kateheze, različne delavnice, kvizi, igre, pisanje pisem in glasba.

Oratorij se je zaključil v petek s sve-to mašo. Pridružili so se tudi starši.

Da lažje pokrijemo stroške in da čim manj obremenimo starše, so se tudi letos naši prošnji odzvali stalni sponzorji:

Občina Velike Lašče, KG DENT (Marko in Katja Gradišar) in Občinski odbori SDS, NSi, SLS.

Otroci in animatorji smo vsak dan imeli brezplačen tople obrok, ki sta ga tudi letos prispevala naša stalna sponzorja: gostilna Pri Kropcu in Kmetijska zadruga Velike Lašče. OŠ Primoža Trubarja se zahvaljujemo za pripravo kosila in pripravo čaja za večerjo. Ponovno so imeli otroci v ponedeljek sladke palačinke, ki jih zanje pripravimo animatorji. Za zelo sladke zaključek vsako leto poskrbi tudi Petra, ki nas razveseli s sladoledom. Ob zaključku oratorija so animatorjem sponzorirali pice v Piceriji Pri Roku.

Peko na žaru v Dvorski vasi sta tudi letos prevzela Milan Indihar in Ivan Levstik. Hvala PGD Velike Lašče za klo-

pi in mize in prav tako tudi PGD Dvorska vas – Mala Slevica za uporabo gasilskega doma, brentač in Tadeju Levstiku za pripravo prostora.

Hvala čistilkam, kuharicam in vodstvu šole za izposojajo posod.

Občini se lepo zahvaljujemo za brezplačen najem športne dvorane – prav tako tudi Igorju Severju za sodelovanje pri najemu dvorane.

Seveda pa se zahvaljujem vsem, ki ste nas razveselili s sladkimi in slanimi prigrizki ter s sadjem. Še posebej hvala vsem, ki ste prostovoljno prispevali sredstva za oratorij in tudi tistim, ki ste bili v mislih z nami. Lepo je sodelovati s tistimi, ki podpirajo naše dejavnosti in na katere se lahko vedno zanesemo. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala.

Dragi starši, hvala, da ste nam zaupali otroke in dragi otroci – hvala za skupne trenutke. Naj vam vsi lepi trenutki, ki smo jih preživeli skupaj, lepšajo šolske dni.

Novo skavtsko leto

Bi tudi ti rad doživel najbolj nore dogodivščine s svojimi prijatelji? Si želiš prijetnih večerov ob ognju, kjer ne manjka petja in zabave? Bi se rad odpravil na pot neznanu kam, opazoval zvezdnato nebo, prepeval pesmi in banse, morda zakuril ogenj s kresilom ali celo z lokom in bil korak bližje Bogu? Pridruži se nam Legendarnim ž'vinam – skavtom stega Škocjan Turjak 1, kjer boš vse to doživel ter izvedel, kaj so skala posveta, roverček, žvilica, tuleči kamen, nočna igra, straža, dvojna pagoda in še in še ...

Prijave sprejemamo v tri starostne skupine:

1. Volčiči in volkuljice (3. – 5. razred OŠ)
2. Izvidniki in vodnice (6. razred OŠ – 1. letnik SŠ)
3. Popotniki in popotnice (1. letnik SŠ – 21 let)

Skavti ŠKOCJAN-TURJAK 1
PRIDRUŽI SE NAM!

Kontaktiraj nas:
mail: skocjan.turjak1@skavti.si
ALI
telefon: 051 218 511 (Zala)

Prijave so odprte do nedelje,
16. 10. 2022

Medjugorje; 33. Mladifest

Amadeja Košir

Tako kot vsako leto meseca avgusta je tudi letos v Medjugorju potekal festival mladih. Letošnje geslo festivala se je glasilo: "Učite se od mene in naši boste mir." (Cf. Mt 11,28-30). Mir in spokojnost, ki si je kot romar in obiskovalec deležen na tem kraju, je nepopisna.

Zapolnjenim kombijem smo se v ponedeljek, 1. 8., zgodaj zjutraj odpravili izpred velikolaškega župnišča proti romarskemu središču v Medjugorju. Na cilj smo prispeli v popoldanskih urah. Po prijaznem sprejemu smo se nastanili in imeli nekaj časa za kratek počitek. Ob 17. uri pa se je na tamkajšnjem prizorišču že dogajalo. Vsak dan smo na prizorišče prihajali ob 9. uri zjutraj in prisluhnili različnim pričevanjem; potekale so molitve v deseterih svetovnih jezikih ... Vse do 12. ure. Po kosilu smo imeli nekaj prostega časa, ko smo z dekleti v sobi ob igranju kitare prepevale pesmi, slavile Boga in se tako dodatno duhovno bogatile.

Ob 17. uri smo se zopet vračali na prizorišče, kjer smo poslušali pričevanja, ki so se nas močno dotaknila – pričevanja mladih, ozdravljenih narkomanov, pričevanje dalmatinskega pevca, ki se je po dolgem iskanju in preizkušnjah našel v veri, zgodbo mlade Galilejke, ki je po skorajšnjem razhodu z dolgoletnim partnerjem z njim našla skupni jezik ter pričevala, da danes njen zaročenec ljubi Boga in moli več kot ona in do pričevanje mladeniča, ki je živel v nasilju, našel pot in zatočišče v veri, v Bogu ter v Medjugorski Mami miru – to je le nekaj izmed

številnih pričevanj, ki smo jim lahko prisluhnili.

Po pričevanjih je okoli 18. ure sledila molitev rožnega venca v različnih jezikih ter ob 19. uri sveta evharistija, ki se je udeležilo več kot 500 duhovnikov dnevno. Ves čas dogajanja in maše so nam s svojim igranjem in petjem dogodek bogatili mednarodni glasbeniki. Pevci v zboru so menda imeli vaje tudi 6 ur dnevno. Tako je bil zaključek večera vsak dan znova vrhunec, ko smo na svoj račun prišli vsi, ki radi prepevamo Bogu v čast.

Vsak večer je po sveti maši sledila adoracija v tišini. Adoracija – jaz bi rekla, da je to verska "meditacija" – pogovor z Bogom, trenutek miru in tišine, ko mu lahko zaupaš in poveš svoje skrbi, ko mu zaupaš vse svoje želje in misli in mu po-

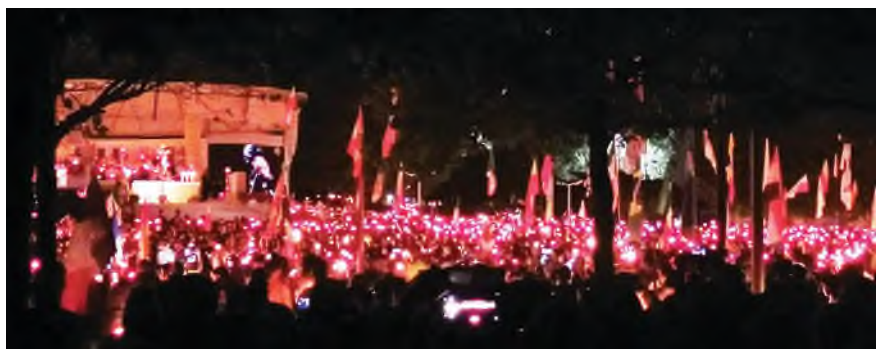
veš, kaj te teži. Mir in spokojnost, ki ju doživiš na tem mestu, sta tako neverjetni in silni, da bi ju privoščila vsakomur, da ju ob adoraciji vsaj enkrat v življenju doživi.

V sredo zjutraj smo se odpravili na vrh Marijinega prikazovanja, Crnico. Še eno čudovito doživetje, ko vidiš množico ljudi, ki moli rožni venec, prepeva in našo mamo Marijo slavi na svoj način. Na vrhu pa ljudje klečijo ter se mami Mariji v vsej svoji veri poklonijo in priporočijo.

Prosti čas smo preživljali tudi tako, da smo eno popoldne pobegnili v sosednji Mostar, sicer pa si v Medjugorju kupili kakšen lep spominek, ki je bil kasneje po večerni maši blagoslovljen. Če je kdo želel, je šel lahko v kapelo ali cerkev molit. Odpravili smo se tudi do Jezusa s solzicami, se mu v mislih in molitvi priporočili in se ga z vsem spoštovanjem in ljubeznijo dotaknili. Vseskozi smo imeli na voljo spovednike v vseh jezikih, tudi domačega duhovnika, ki nam je odprtega srca prisluhnil.

Eno izmed najlepših doživetij je bila adoracija ob svečkah. Medjugorje v soju luči, z izpostavljenim Kristusom, ob čudoviti glasbi in množica ljudi iz več kot 60 držav sveta – doživetje, ki nahrani dušo in srce. Dogodek, ko človek dojame in se zave, kako močno ljubezen do Boga ljudi z vsega sveta povezuje v veri, kako smo si vsi – beli, črni, rumeni, bogati in revni – bratje in sestre v veri, kako smo vsi eno, kako je naša ljubezen močna in nas povezuje. Lahko smo hvaležni, da nas Mati in Oče čuvata in branita, da ne skrenemo s poti.

Moj zapis, naj bo kot navdih in dotik vsakemu, ki ne ve, ali bi to romarsko središče Marijinega prikazovanja kdaj obiskal. To doživetje bi iz srca privoščila vsakomur. Sama vem, da se bom k Mami – Kraljici miru v Medjugorje zagotovo še vrnila.

Dan gospodinj v Robu

Dragica Heric

Zadnjo julijsko nedeljo, dva dni po Godu Sv. Marte, zavetnice gostoljubja, doma in družin, so članice Društva podeželskih žena Velike Lašče praznovala Dan gospodinj. Letos v župnijski cerkvi v Robu, saj dan obeležijo izmenično eno leto v Robu in drugo leto v Velikih Laščah. V svojih prazničnih oblekah in s praporjem, ki ga nosi Draga Ponikvar, so pred župnijsko cerkvijo Marijinega rojstva v Robu pričakale farane in jih pospremile k sveti maši. Zbrane je v cerkvi nagovorila predsednica Društva podeželskih žena Velike Lašče Magdalena Peterlin; sledila je maša, ki jo je vodil g. Anton Dobrovoljc; sodelovale so tudi članice društva. Po končani maši so članice župnika obdarile s hlebcom

kruha in mešanimi piškoti; s sladkimi dobrotami so pred odhodom domov prav tako pogostile vse farane. Članice društva so s svojimi gosti iz sosednjih društev prijetno druženje nadaljevale v okrepčevalnici Škrabec v Robu.

Deveti obisk Švicarjev iz pobratene občine Lützelflüh

Društvo Kulturni most Lützelflüh – Velike Lašče, Irena Indihar

Vmesecu februarju letošnjega leta je minilo 26 let od prvega stika predstavnikov naše občine s Švico in s predstavniki švicarske občine Lützelflüh. Začetek medsebojnega sodelovanja je povezan s prevodom Levstikovega Martina Krpana v bernsko nemščino, ki ga je na pobudo slovenske izseljenke Ljudmile Schmid opravil švicarski pastor Ernest Weber. Prevod z naslovom Martin Stamm je bil predstavljen na prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku v Bernu leta 1996. V Švico se je odpravil takratni župan Milan Tekavec s tremi spremljevalci. Od takrat do danes se je zvrstilo skupno dvajset večjih in manjših srečanj ter izmenjav z različnimi vsebinami, v katerih so sodelovali predstavniki občine, različnih organizacij, društev in posamezniki. Najživahnejše je sodelovanje na kulturnem področju in tudi na gospodarskem, turističnem, šolskem in kmetijskem. Podpis listine o pobratenju v letu 2004 in ustanovitev društev Kulturni most na obeh straneh je medsebojno sodelovanje še utrdilo.

Z leti so se razvile osebne in prijateljske vezi med prebivalci obeh občin.

Po šestih letih bomo v naši občini konec septembra ponovno pozdravili obiskovalce iz pobratene švicarske Občine Lützelflüh. Obiskalo nas bo 40 gostov in upamo, da še vedno prisotni virus SARS-CoV-2 ne bo povzročal prevelikih težav. Švicarski gostje se bodo v naši občini zadrževali od četrтка, 29. septembra, do ponedeljka, 3. oktobra, ko se bodo poslovili in nadaljevali potovanje po Sloveniji.

Skupaj s Švicarji, z velikolaškimi društvi, Glasbeno šolo Ribnica, Javnim zavodom Trubarjevi kraji in posamezniki v soboto, 1. 10. 2022, pripravljamo prireditev Jesenski trški dan.

Želimo si lepo preživeto in sončno dopoldne na velikolaškem trgu skupaj s švicarskimi gosti. Vrednost življenju vsakega človeka namreč dajejo povezave z drugimi ljudmi ali, kot je zapisal Švicar Johann Heinrich Pestalozzi: »Ne živiš sam zase na zemlji« (Du lebst nicht für dich allein auf Erden).

JESENSKI TRŠKI DAN

Velikolaški trg,
sobota 1. oktober 2022,
od 9. do 13. ure

Sodelujoči:

- Društvo podeželskih žena Velike Lašče (bučno-marmeladni dan),
- Čebelarstvo društvo Velike Lašče (med, predstavitev čebelarstva etnološke dediščine),
- Govedorejsko društvo Velike Lašče (peka zorene velikolaške govedine),
- Društvo za ohranjanje dediščine Gradež (ekološko suho sadje),
- Ekološka kmetija Kocjančič (mlečni izdelki),
- Trubarjeva domačija Rašica,
- oblikovalka stekla Tadeja Nemček,
- učenci Glasbene šole Ribnica,
- Društvo Kulturni most Lützelflüh – Velike Lašče skupaj s švicarskim društvom Kùlturbrücke Velike Lašče – Lützelflüh (pokušina originalnega ementalskega sira in švicarskega raclette, nastop švicarskih muzikantov).

**Prireditev bo povezoval Jože Starič.
Prav lepo vabljeni!**

PGD Veliki Osolnik – 70 let uspešnega delovanja

Za PGD Veliki Osolnik Vladimir Tekavec in Aleš Širaj | foto: Boštjan Podlogar

Letošnje leto je za naše gasilsko društvo prav posebno, saj je minilo že 70 let od njegove ustanovitve. Člani smo se tega dogodka in vseh let delovanja spomnili že na začetku leta na slavnostnem občnem zboru, večjo slovesnost pa smo pripravili 25. junija, ko praznuje tudi naša domovina.

Slovesnosti so se udeležili predstavniki regije Ljubljana I, predstavniki gasilske zveze Velike Lašče, gasilci iz društev naše gasilske zveze, župan občine Velike Lašče in tudi naši vaščani in podporniki.

Slovesnost se je pričela s prihodom ešalona gasilcev in državno ter gasilsko himno. Zbrane je pozdravil in nagovoril predsednik društva, ki je v nagovoru opisal prehojeno pot od začetkov in do danes. Kot eden glavnih povodov za

kasnejšo ustanovitev društva je bil hud požar, ki je leta 1949 prizadel vas Veliki Osolnik. Požar se je zelo hitro razširil in v kratkem času uničil dom šestim družinam. Pomoč gasilcev je prišla pozno in v vasi je tudi primanjkovalo vode za gašenje. Ta nesreča je za vas, ki si še ni opomogla od grozot vojne, pomenila veliko katastrofo. Leta 1952 se je na pobudo učitelja Lovra Mraka in ostalih naprednih vaščanov ustanovilo prostovoljno gasilsko društvo Veliki Osolnik, v katerega so se povezali vaščani vasi Veliki Osolnik, Laze, Škamevec in Srnjak. Prvo opremo so pridobili kmalu – ročno brizgalno, nekaj deset metrov cevi in 10 delovnih oblek. V želji po svojem domu

Juriš na Grmado – v spomin na Nejca Hočevarja Alenka Matjašič

V petek, 12. 8., na dan, ko bi naš prijatelj Nejc Hočevar – Štrgo praznoval svoj rojstni dan, smo se zbrali na trgu v Velikih Laščah. Pisana družčina Nejčevih sorodnikov, prijateljev, sošolcev, gasilcev, planincev in drugih, ki smo ga poznali, ga imeli radi in ga od letošnjega nesrečnega januarja pogrešamo, se je odpravila na Grmado. Ta hrib, ki ga je Nejc tako rad obiskoval in kjer je pustil svojo sled, so njegovi prijatelji določili za cilj našega spominskega pohoda, saj je tudi svoj zadnji rojstni dan praznoval prav tam.

V popoldanskih urah smo krenili na pot, na kateri smo obujali spomine na našega prijatelja. Ta pohod ni bil žalosten dogodek, ampak veselo praznovanje življenja mladega in vedno nasmejanega moža, ki se je prezgodaj poslovil od nas. V anekdotah smo omenjali prigode s pohodov in gorskih vzponov, iz osnovne šole, z domače Slevice, iz gasilskega doma, z veseljem in iz Kliničnega centra, kjer je vsakega poznanega, ki ga je na svojem delovnem mestu srečal, z veseljem povabil na kavo ali pa vsaj pok-

lepetal z njim. Spominjali smo se, kako je bil skoraj užaljen, če si moral obiskati urgenco, pa ga nisi prej poklical, da bi ti lahko pomagal pri iskanju najbližjega parkirišča ali te usmeril, kam se moraš s svojo napotnico sploh odpraviti.

Če bi bil Nejc z nami, bi nas v smehu malo okaral, ker smo se preveč ustavljali, klepetali, gasili žejo in predolgo potrebovali do vrha; on je namreč za šalo podiral osebne rekorde pri premagovanju iste razdalje. Pri koči smo se srečali še z nekaterimi njegovimi prijatelji, ki so ubrali krajšo pot in na koncu se nas je nabralo krepko več kot 40 pohodnikov. V njegov spomin smo nazdravili, mu poslali pozdrav gor v nebesa in si obljubili, da Štrgotov juriš na Grmado še ponovimo.

so v letu 1954 začeli z gradnjo objekta, v katerem je poleg gasilske orodjarne dobila prostor tudi šola in dvorana; v nove prostore so se vselili že v letu 1956. V letu 1960 je bila nabavljena motorna brizgalna Savica in gumi voz. Lahko rečemo, da je bilo za tisti čas društvo kar dobro opremljeno. Leta 1969 so se vasi odločile zgraditi vodovod; s tem smo gasilci dobili tudi hidrantno omrežje za boljšo oskrbo s požarno vodo. Ob otvoritvi vodovoda v letu 1974 so v našem društvu prevzeli sodobno motorno brizgalno Rosenbauer in leto kasneje še novo orodno vozilo IMV. Ob 50-letnici je društvo slovesno razvilo svoj prapor. Začela se je tudi gradnja nove garaže, saj so bili vsi naporji usmerjeni v nabavo novega orodnega vozila, ki smo ga prevzeli leto kasneje. Za novim vozilom se je društvo pričelo opremljati s sodobno opremo, zaščitnimi oblekami, dihalnimi aparati. V letu 2014 smo prevzeli v uporabo visokotlačno črpalko Kotorna. Ker pa vemo, da nam vsa sodobna oprema nič ne koristi, če je ne znamo pravilno uporabljati, so naši člani od ustanovitve naprej skrbeli tudi za izobraževanje. Opravljenih je bilo

veliko osnovnih tečajev za gasilca ter tečajev raznih specialnosti. Prvi podčastnik se je izšolal že leta 1960. Gasilci se izobražujemo in vzdržujemo operativno pripravljenost tudi s pomočjo raznih vaj in tekmovanj in prav na tekmovanjih smo dosegali odlične rezultate, še posebej z mladino. Naj omenimo samo dvakratno uvrstitev na državno tekmovanje v GŠTD (gasilsko športno tekmovalne discipline) in enkrat v gasilski orientaciji. Zelo dobro sodelujemo tudi v naši gasilski zvezi Velike Lašče. Naši člani so in še zasedajo razne funkcije v tej organizaciji. Prav tako odlično sodelujemo tudi s sosedi iz Roba, saj skupaj redno obiskujemo šolarje v podružnični šoli ter organiziramo skupne vaje. Gasilci smo vse od začetka tudi pobudniki družabnega življenja, organizatorji piknikov, silvestrovanj in kresovanj; zadnja leta prirejamo tudi dneve odprtih vrat, kjer naši vaščani spoznajo naše delo in se tudi kaj koristnega naučijo. V vseh letih delovanja smo si pridobili zaupanje ljudi, zato nas velikodušno podpirajo pri našem delu, za kar se vsem iskreno zahvaljujemo.

Po nagovoru predsednika društva

sta spregovorila tudi predstavnik regije in predsednik GZ Velike Lašče. Oba sta pohvalila naše delo in poudarila pomen gasilstva v naših krajih. Ob praznovanju 70-letnice smo se gasilci skupaj z občino Velike Lašče odločili obnoviti tudi našo dvorano, kar nam je do praznika tudi uspelo. Sledila je otvoritev dvorane in nagovor župana.

Ob koncu slovesnosti, ki so jo z deklamacijami popestrili naši pionirji, so bila podeljena še priznanja najbolj zaslužnim članom in članicam. Prisotni so si ogledali obnovljeno dvorano, v kateri smo pripravili zbirko stare opreme in fotografij iz zgodovine našega delovanja. Sledila je pogostitev, ki smo jo pripravili domači gasilci. Prijetno druženje z glasbeno skupino TOP TRIO je trajalo še dolgo v noč.

Gasilci se iskreno zahvaljujemo občini Velike Lašče ter vsem izvajalcem, ki so sodelovali pri obnovi dvorane ter prav tako tudi vsem, ki so pripomogli, da je slovesnost lepo uspela.

**Z gasilskim pozdravom
Na pomoč!**

ROCKTRONICA 2022

Ekipa Rocktronice | foto: Boštjan Podlogar

Še eno leto je naokoli. V času, ko gresta počasi h koncu tako poletje kot sončno vreme in ko so končno tudi gasilci prišli do zasluženega počitka, se je v prijetnem objemu Trubarjeve domačije zgodil dogodek, ki postavlja kul v kulturo – Rocktronica.

Čez leto organizatorji Rocktronice nismo počivali. Kot vsako leto smo si zadali izziv – pripraviti lokalni festival na mednarodnem nivoju. Letos s kar dvanajstimi izvajalci od blizu in daleč, ki so poskrbeli za kvaliteten in raznolik glasbeni program na dveh odrih. Brez lažne skromnosti lahko rečemo, da nam je uspelo.

Najbolj zveneče ime letošnje edicije so nedvomno Mi2, ki so se po lanskem akustičnem nastopu na Rašico vrnili v čisto pravi, električni obliki. Štajerskih pubecov ni potrebno posebej predstavljati, zato jih ne bomo. Na odru so jim s ključbovalnim, a nalezljivo optimističnim disco indie rockom sledili Koala Voice. Dogajanje na glavnem odru so sklenili vsem dobro znani Lumberjack. Žaganje kitar se je umaknilo elektronskim ritmom in vajeti zabave je prevzel hrvaški DJ in stari znanec najprestižnejših klubov Kosta Radman. Sledila sta še mikstejp mojstra Roots in Session, ki sta večer spretno in v ritmu pripeljala do konca.

Poleg velikih domačih in tujih imen vsako leto namenimo velik del programskega prostora mladim ustvarjalcem. Letos so se ob domačem llassisu na elektronskem odru predstavili kar trije zmagovalci DJ natečaja. Before Time, Drone Society in Fat Butlers so z energičnimi nastopi dokazali, da se nam za prihodnost rockerske scene ni treba bati.

Brez težav ni šlo, a na vreme, ki je odgnalo nekaj obiskovalcev dnevnega dela, žal še nimamo vpliva. Nekaj dežnih kapelj in malce nižja temperatura pa niso pregnali skavtov in ostalih, ki so popoldne z obilico dejavnosti poskrbeli za zabavo vseh mladih in mladih po srcu.

Ekipa Rocktronice si bo privoščila kakšen dan dopusta, potem pa bomo že začeli pripravljati naslednjo izvedbo v našem okolju edinstvenega festivala, ki vsako leto znova v velikokolaško pokrajino privabi stotine glasbenih navdušencev. Iz srca se zahvaljujemo vsem prostovoljcem, podpornikom, sponzorjem in prijateljem festivala. Do prihodnjega leta vam želimo veliko sonca in dobre glasbe, nizko inflacijo, obilico spanca in čim višje odkupne cene mleka.

Podporniki festivala:

Občina Velike Lašče, Javni zavod Trubarjevi kraji, Tribuna Kapital d. o. o., NEZEBE, Telekom Slovenije d. d., HOC Center d. o. o., Wicked Tattoo – Danijel Novak s. p., Different Angles, Trubarjeva Krčma, M-ozvočenje, Agencija Statera, TEM Čatež d. o. o., Naravni pretok d. o. o., Gradnje Moste d. o. o., Mapri d. o. o., Blesk 2 d. o. o., Rok Klančar s. p., Kuss d. o. o., Cvetličarstvo Zakrajšek, Mizarstvo Jakič, R-LES – Rok Podržaj s. p., Splošno gradbeništvo Borut Trontelj s. p., MLC, Villa Lasis d. o. o., Steklarstvo Hren, Obdelava lesa – Centa Uroš s. p., Skarpa d. o. o., Picerija Rozika, Picerija pri Roku, Picerija Adam, Tenis Cereja, BeeHouse Maya, GT Wrap, LuArt d. o. o., Trgoup d. o. o., Rent the LifeStyle, Zavod Parnas, Skavti Škocjan – Turjak 1, PGD Rašica, PGD Velike Lašče, PGD Karlovica, PGD Ponikve, Civilna zaščita Velike Lašče, Planinsko društvo Velike Lašče.

Festival PETI INU OBSTATI

Mitja Pintarič

Srečanje dveh kulturnih velikanov, gostitelja festivala Peti inu obstati, slovenskega rock zveznika Petra Lovšina in raškega pisatelja in poeta Jožeta Škulja, čigar prozo in poezijo z zadnje njegove knjige je na festivalu predstavil mladi študent AGRFT Peter Alojz Marn.

Jože Škulj, avtor več kot dvajsetih knjig, je lani izdal knjigo Pripovedi mojih korenin in pesmi sanj z naslovom Tam, kjer sem doma.

Glasbeni del so tokrat pokrili vedno zabavni Stojan Bavdek s kolegom Alešem Debeljakom, rokenrol lekcija Dobre mrhe, skupina, sestavljena iz bivših članov legendarnih skupin Sokoli (Ivan Bekčič), Don Mentony Band (Jani Kovačič) in Leteči pote-puhi (Sergej Jereb) in vrhunski nastop Mihe Guština GUŠTIJA z gostom Tomijem iz skupine MRFY ter vokalistko Astrid Klun. Pikico na i pa je ob zaključku dodal še gostitelj Peter Lovšin.

»Kadar nam je vroče, stopimo v senco dreves. A za ugodje je potrebna tudi dobra družba.«

Publika je tudi letos uživala ob poslušanju take inu drugačne akustike, poslušanju proze, poezije in tudi ob kulinaričnih presežkih – raubšicovem golažu in pečeni postrvi, za kar so poskrbeli lokalni ribiči.

Vreme je tokrat prvič kazalo zobe, a ugriznilo ni nikogar. Organizatorji se že veselimo prihodnjega 5. jubilejnega festivala in vam bomo predstavili kaj novega.

KUD Marij Kogoj Turjak
in JSKD RS OI Ljubljana okolica
vabita na

27. TRADICIONALNO SREČANJE »TURJAŠKI HARMONIKAR«

v soboto, 17. septembra 2022,
ob 19. uri,
na Gradežu pri Turjaku
(pod šotorom)

Po prireditvi sledi zabava z
ansamblom Meh ekspres

Prireditev podpira Občina Velike Lašče

Lepo vabljeni!

Škof v Lojzovem teatru

Srečo Knafelc, Krvava Peč

V pokovidnem letu smo dočakali tudi prvo predstavo v Lojzovem teatru; razveselil nas je Gregor Čušin, gledališki in filmski igralec. S svojim originalnim humorjem in razmišljanjem je postal tradicionalni, stalni gost gledališča v naravi. Naslov njegovega zadnjega monokomada je »Če bi bil škof ...«

Ko sem ga poprosil, da mi pomaga pri vsebinski najavi njegovega nastopa, mi je z veseljem ustregel in mi napisal: "Za šankom in v spletnih komentarjih se vsi spoznamo na vse. Še posebej na nogomet in politiko. Čušin naredi še korak dlje. Oziroma korak više. »Če bi bil škof ...« je gledališka improvizacija o stanju in položaju Cerkve pri nas. Zaže-

leno je, da gledalci zastavijo samooklikanemu škofu kako vprašanje!"

Seveda smo njegovo zadnjo željo upoštevali in že med predstavo so bila postavljena zanimiva vprašanja; kot običajno smo se ob hrani in pijači družili tudi po zaključeni predstavi.

Zagotovo ga povabimo v naš teater tudi naslednje leto!

Kote 2022 - 80 let

Srečo Knafelc, predsednik društva Zarja spominov

Točno 80 let je minilo od nesrečnega trenutka za domačine Cent in Osredka nad Robom, ko so bili zaradi sodelovanja s partizanskim odporom ovađeni s strani domačih ljudi in aretirani s strani Italijanov. Nič niso pomagale prošnje svojcev; v skritem kotičku, streljaj od žage na Robu, so si morali sami

skopati jame, v katere so popadali kot talci. Noben greh ni tako velik kot izdajstvo; to je povedalo že veliko častitih ljudi. A ta ugotovitev je samo moralna sodba, ki umorjenih nesrečnikov ne povrne v življenje in k njihovim družinam. Ostaja samo spomin na njihovo veliko žrtev ter na našo dolžnost, da v opomin bodočim rodovom ne pozabimo na njih.

S prapori in minuto molka smo jim po običajnem nagovoru izkazali zasluženo spoštovanje.

Še majhen, a ne nepomemben detajl. Nekaj let je bil na spomeniku ob strani obešen molek, ki ga je tja prinesla sorodnica ene od žrtev. Spoštljivo smo ga pustili na mestu in ga imeli za dokaz, kako smo v smrti vsi enaki. Letos molka ni bilo več, kar nas žalosti, in samo upamo lahko, da se bo odnšalec zamislil nad svojim dejanjem in molek vrnil na staro mesto.

Po Turjaški turistični poti

TD Turjak

Na zadnjo junijsko nedeljo je bil izveden že 36. pohod po Turjaški turistični poti. Glede na čas počitnic in dopustov se je zbrala prijetna skupina pohodnikov. Med njimi sta bila dva udeleženca iz BiH zelo navdušena.

Pohod smo popestrili z nekaj novostmi. Lokalne drobtinice so vedno atrakcija. Ogledali smo si kaščo z lončenimi izdelki in muzej starega orodja.

Za protivočrinsko utež smo pripravili dva večja postanka. Vsakega na svoj način. Na Sloki gori prvega in na Malem Ločniku drugega. Pri slednjem je bila z izvirno gostoljubnostjo povezana zgodba iz otroštva, ki jo je doživeto povedala krajanica Cirila Marinčič.

Po zaključenem pohodu so bili pohodniki postreženi z okusnim golažem. Prihodnje leto se nam kar pridružite, kajti le doživetja pustijo prijeten spomin.

Iskrena hvala gostiteljem in vsem sodelujočim, ki ste bili pripravljeni sodelovati in nam hkrati pomagati pri rasti našega društva.

Turistično društvo Turjak vabi na **KOSTANJEV POHOD**

v nedeljo, 9. oktobra 2022, ob 9. uri,
izpred trgovine na Turjaku

Turjak, Smrečje, Veliki Osolnik, Škamevec, Javorje,
Prazniki, Turjak. Vključeni postanki z ogledi.

Zaključek predvidoma med 13. in 14. uro,
sledi peka kostanja

Pohod bo potekal v skladu z navodili NIJZ.

Startnine ni. Pohod je primeren tudi za družine z otroki.

Več informacij na: 031 507 203

Lepo vabljeni!

LIP ODKUP HLODOVINE

LIP BOHINJ

From **wood** to **wonders**.

lipbohinj.si

Vaš partner v gozdu že 70 let

Predelava hloдовine na lastni žagi
Kratki plačilni roki in zanesljivo plačilo
Možnost izbire elektronske izmere

● BARAGA Bojan ☎ 030 634 434

● DEMŠAR Viljem ☎ 040 700 058

Aktivnosti Čebelarskega društva Velike Lašče v letu 2022

Tomaz Marolt, predsednik ČD Velike Lašče

V našem društvu je v tem letu včlanjenih 70 članov, ki čebelarijo pretežno v AŽ panjskem sistemu; poleg tega je nekaj čebelarjev, ki imajo v svojih čebelarstvih tudi LR in Dadant Blat nakladne panje. Po razmeroma mili zimi so čebele brez večjih nepredvidenih izgub dobro prezimile in pričele s hitrim razvojem, saj je bil tudi pomladanski čas ugoden za razvoj, brez ekstremnih vremenskih razmer, ki bi lahko vplivale na razvoj čebelje družine. Konec meseca aprila pa se je že začelo z ogrevanjem rojev okrog čebelnjakov. Nekatere družine so hitro dosegle stanje rojilnega razpoloženja. Tudi nadaljevalo se je tako; maj je bil ugoden za razvoj čebeljih družin in tudi za vegetacijo, tako da smo čebelarji v maju že dobili od čebel del njihovega nabranega medu. Ugodne razmere za čebele so se nadaljevale še v juniju in nato je nastopilo sušno in vroče obdobje, ki se je začelo kazati tudi na čebelarskih tehtnicah cel mesec julij in se nadaljevalo v avgust. In že je nastopilo obdobje, ko mora čebelar poskrbeti, da imajo čebele dovolj hrane za svoj razvoj in pričeti z dražilnim krmljenjem. Za letošnjo sezono lahko uporabimo obratni pregovor

*V naslednjem sestavku
vam predstavljam
aktivnosti čebelarskega
društva Velike Lašče, ki so
bile izvedene v prvih osmih
mesevih tega leta.*

»dober začetek, slabši konec«, saj so se po končani lipovi in kostanjevi paši donosi končali, pa še teh gozdnih sestojev na območju našega društva ni prav veliko. Tudi smreka, katere medenje smo nestrpnno pričakovali, je medila le na določenih področjih. Glavna letošnja bera je bila na našem področju v mesecu maju na travniškem cvetju in javorju. Obetov za hojevo pašo tudi zaradi vročine ni bilo. Že vse od začetka julija beležimo na celotnem območju našega društva negativna stanja na čebelarskih tehtnicah. Vse, kar so lahko čebele v juliju in avgustu izkoristile v naravi, je bil predvsem cvetni prah na gozdni podrast, na travnikih in kmetijskih površinah. Sedaj je čas, ko že postavljamo temelje čebelarjenja za prihodnje leto, zato mora biti naša skrb usmerjena v zdrave, močne zimske dolgožive čebele, očiščene varoj, pravočasno

nakrmljene in dovolj dobro preskrbljene s cvetnim prahom.

Z odpiranjem družabnega življenja v začetku tega leta po skoraj dvoletnem mrtvilu smo imeli v mesecu marcu Občni zbor društva, ki je bil tudi volilni. Izvolili smo predstavnike upravljanja društva za naslednja štiri leta. Pričeli smo z družabnimi aktivnostmi – z udeleževanjem članov na prireditvah. Na prvo soboto v mesecu maju, to je 7. 5. 2022, se nas je nekaj članov društva udeležilo tradicionalnega srečanja dolenjske regijske čebelarske zveze Petra Pavla Glavarja na Lanšprežu, kjer so bili letos po sveti maši otvoritev in blagoslov učnega čebelnjaka za dolenjsko območje in blagoslov spominskega obeležja Emilu Rotschitzu, ki ga je dalo izdelati ČD Stična. V pogovoru sta padla ideja in predlog, da bi na tem kraju postavili spominska obeležja vsem dolenskimi velikim možem slovenskega čebelarstva. Tudi Fran Levstik s svojim Bučelstvom je med njimi. V soboto, 21. 5. 2022, je bil v Dolenjskih Toplicah vsakoletni slovenski čebelarski praznik, ki se ga je udeležilo nekaj naših članov s praporom; tam se obeležuje tudi svetovni dan čebel. V petek, 10. 6. 2022,

Pri slovenskih čebelarjih v Trstu

Obisk pri dr. Petru Kozmusu

smo se člani v svečanih čebelarških oblekah skupaj s praporščakom udeležili občinske proslave v Velikih Laščah. V soboto, 11. 6. 2022, pa sva skupaj z Žakom Gradišarjem z Rašice sodelovala na trškem dnevu, kjer sva predstavila že letošnje čebelje pridelke in razdeljevala informativno gradivo in prospekte za osveščanje o pomenu čebel in čebelarstva za človeštvo. Dne 24. 6. 2022 je Brane Borštnik, ki je tudi terenski svetovalec pri Čebelarški zvezi Slovenije, pri svojem čebelnjaku izvedel predavanje za domače in okoliške čebelarje. Na pobudo člana Edvarda Smrekarja se nas je 10 članov prvi petek v juliju dobilo pri njegovem čebelnjaku v kraju Logarji na »čebelarškem čveku«, neobveznem družabnem srečanju, kamor pridejo tisti, ki imajo čas za druženje in pogovor o čebelah in še marsičem drugem. Morda se bodo prvi petki celo prijeli kot dan za srečevanje članov. Vabila je vsem članom poslala tajnica ČD Blanka de Far. V soboto, 9. 7. 2022, smo organizirali piknik za čebelarje in družinske člane na ekološki kmetiji Jani Petrič v vasi Medvedjek, kjer se nas je zbralo več kot 30 udeležencev. Povabili smo tudi predsednika ČD Apis Ribnica Jožeta Škulja in predsednika ČD Ig Roka Šteblaja. Na povabilo pobratenege društva slovenskih čebelarjev iz Trsta se nas je nekaj članov odzvalo povabilu in 24. 7. 2022 smo se udeležili 9. Čebelarškega praznika v kraju Mačkole v zaledju Trsta v Italiji, kjer so pripravili program. Brane Borštnik je imel predavanje o pomenu pridobivanja in uživanja propolisa in cvetnega prahu.

V soboto, 20. 8. 2022, se nas je 35 čebelarjev in družinskih članov odpravi-

lo na strokovno ekskurzijo k znanemu čebelarju in podpredsedniku svetovne čebelarške organizacije APIMONDIA dr. Petru Kozmusu na njegov dom v Pilštajnu na Kozjanskem, kjer nam je predstavil svoje čebelarstvo in način čebelarjenja. Potem smo se skupaj z lokalnim turističnim vodnikom sprehodili še po kraju Pilštajn, ki ima bogato zgodovino tako glede slovenske svetnice Eme Krške kot glede ene od prvih odprtih šol na Slovenskem. Posebej je poudaril njihov simbol drevesa drena in njegovega plodu drnulje. Nato smo si ogledali še edini delujoči mlin na Kozjanskem, na upravi Kozjanskega narodnega parka ogledali film o krajinskem parku in predstavitev – film o visokoraslih kozjanskih jabolkah, ki so tudi zaščitni znak teh krajev.

Delo članov ČD je sestavljeno iz več stvari; to nakazuje tudi pestro dogajanje, zapisano v zgornjem sestavku. Zagotovo je najbolj pomembno strokovno delo v čebelnjaku, ki je rezultat praktičnih izkušenj in tudi udeležbe na izobraževanju, posebej glede zdravstvenega varstva čebel, za kar mora poskrbeti vsak čebelar sam, da je odgovoren do sebe, do čebel, ki jih oskrbuje, in navsezadnje tudi do sosednjih čebelarjev. Prav je, da smo dejavni v društvu z udeleževanjem na organiziranih strokovnih predavanjih in ekskurzijah ter družabnih srečanjih v okviru društva

ali širše v regijski organizaciji Petra Pavla Glavarja ali pod okriljem Čebelarške zveze Slovenije, saj ima vsaka organizirana zadeva svoj namen. Ob tej priložnosti gre javna zahvala v imenu društva ČD Velike Lašče dolgoletnemu predsedniku Branetu Borštniku za vso strokovno pomoč čebelarjem našega društva in drugim, ki je v tem mandatu prepustil svoje vodenje. Računamo še na njegovo sodelovanje in strokovno pomoč pri življenju in delu društva. Ravno tako bi se rad javno zahvalil praporščaku društva Alojzu Maroltu, ki se vestno že vrsto let udeležuje vseh veselih in manj veselih dogodkov in s praporom predstavlja naše društvo. Če je na področju ČD Velike Lašče še kdo, ki čebelarji in še ni vključen v ČD, je vabljen, da se nam pridruži oziroma poda prijavo do 1. 12. 2022 za včlanitev v ČD z letom 2023, da ga povabimo na občni zbor društva in tudi prijavimo na ČZS za prejemanje glasila Slovenski čebelar. Kontakt je naslov ČD Velike Lašče: tajnica@cd-velikelasce.si. NAJ MEDI in lep pozdrav vsem bralcem občinskega glasila Trobla.

Zdravstveni dom
dr. Janeza Oražma Ribnica
vabi vse bodoče starše,
da se udeležijo predavanj

»Priprava na porod in starševstvo«

Pridobili boste veliko
koristnih informacij o:
nosečnosti,
porodu,
poporodnem obdobju,
dojenju ter
negi novorojenčka.

Predavanja so namenjena tako prvo-
rodkam, kot tudi staršem, ki želijo le
osvežiti znanje. Prehod v materinstvo
in očetovstvo bo z novim znanjem go-
tovo lažji. **Dobimo se: 3-krat v zgodnji
nosečnosti (do 20 tedna) in 7-krat po
30. tednu nosečnosti.** Vključene so
tudi praktične delavnice. **Predavanja
so ob sredah ob 18. uri v 1. nadstro-
pju ZD Ribnica (2-krat 45 min).**

Vsa predavanja so brezplačna.

**Prijave: 031 342 819,
maja.zagar@zdribnica.si**

Tečaj za zakonce

Gorazd Milavec

*Tečaj o ljubezni, ki jo
potrebuje žena, in spo-
štovanju, ki ga potrebuje
mož, sedaj tudi v naši
občini*

*»Ne samo jaz, tudi mož je bil
navdušen in je z veseljem hodil
na vse lekcije. Čudovito!«*

*»Tečaj je odlično pripomogel
k večjemu razumevanju med
nama; lažje sva se pogovarjala
o težkih temah in o tem, kar
bi sicer pripeljalo v prepir.
Dobesedno ti da v roke orodje,
kako povedati, da bo drugi
prisluhnil.«*

*»Konkretno, zanimivo in
predvsem nujno – prvi tečaj,
zaradi katerega sva dejansko v
zakonu kaj spremenila.«*

Tečaj je pripravil dr. Emerson Eggerichs, ki je avtor znane uspešnice istoimenske knjige Ljubezen in spoštovanje, ki temelji na znanstvenih dognanjih o medsebojnih odnosih ter svetopisemskih načelih.

Na tečaju se bomo naučili, kako ceniti vajine enkratne različnosti, kako se upreti zavajajočim vplivom družbe, kako usmeriti pozornost v va-
jino prijateljstvo, kako razumeti "ma-
terni jezik" vašega partnerja in kako učinkovito vplivati na vajin odnos.

Tečaj vključuje 8 srečanj na 14 dni v krogu manjšega števila parov (do 6) in bo lociran pri gostitelju tečaja. Za občane Velikih Lašč bo tečaj organiziran na Malem Ločniku. Tečaj je brezplačen, le gradivo, ki ga boste uporabljali, vas bo stalo 20 EUR na par. S tečaji pričenjamo konec septembra letošnjega leta.

Vsi naši voditelji so iskreni, komunikativni pari, ki znajo poskrbeti za sproščeno vzdušje ter omogočajo kvalitetno izveden tečaj. Učenja podkrepijo z lastnimi praktičnimi izkušnjami. Radi tudi poudarimo, da to niso terapevtske skupine, temveč prej druženje v spoznavanju izkušenj in rešitev za vaju.

Več o tečaju si lahko ogledate na spletni strani:
<https://zazivi-zivljenje.si/tecaji/>.

**Na tečaj se lahko prijavite po spletni strani na elektronski
naslov zazivi.zivljenje@gmail.com ali pokličete na
mobilni telefon 040-863-043.**

Podelitev zahval krvodajalkam in krvodajalcem

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana

Na predvečer dneva slovenskega krvodajalstva, ki ga obeležujemo 4. junija, je letos na Ljubljanskem gradu potekala slavnostna podelitev zahval skupno 100 krvodajalkam in krvodajalcem Rdečega križa Ljubljana. Zahvale so prejele krvodajalke, ki so kri darovale več kot 50-krat, in krvodajalci, ki so kri darovali več kot 80-krat. Med prejemniki je bil tudi krvodajalec jubilarant iz občine Velike Lašče, gospod Marko Kožar, ki je kri v življenju daroval kar 428-krat in v zahvalo prejel posebno plaketo Steklarne Rogaška.

g. Marko Kožar, podelitev posebne plakete za 428-krat darovano kri

Območno združenje Rdečega križa Ljubljana organizira literarni natečaj Lepih dejanj. Dela sprejemajo do 7. 10. 2022. Več informacij na spletni strani: www.lepadejanja.si.

A1 Ultra net + TV vas reši počasnega interneta.

Hitrosti do 300 Mb/s

Prvo leto samo
19⁹⁹ €
na mesec

A1 Grosuplje
Brvace 1a, Grosuplje
M 040 979 788

A1.si

Navedena hitrost je najvišja možna hitrost, dejanska hitrost pa je odvisna od različnih dejavnikov, ki so opisan v Posebnih pogojih paketov A1 Ultra. Promocijska cena 19,99 € na mesec je del posebne ponudbe A1 Ultra, njeno in velja za vse A1 Ultra pakete s televizijo. Ponudbo lahko uporabijo vsi naročniki, ki v času trajanja ponudbe sklenejo novo naročniško razmerje na katerikoli paketu A1 Ultra s televizijo. Posebna ponudba velja za fizične in pravne osebe do 31. 10. 2022. Po izteku 12-mesečnega obdobja promocije se uporabniku prične zaračunavati redna cena naročniškega paketa. Popusti se med seboj izključujejo. Za pakete A1 Ultra veljajo Posebni pogoji paketov A1 Ultra, ki so dostopni v Spletni in Posebni pogoji na voljo na A1.si. A1 Slovenija, d. d., Ameriška ulica 4, 1000 Ljubljana.

UMETNOST & POEZIJA

Sonce je za vse ljudi!

Vsi otroci smo ljubezni
kakor bitja angelska;
tja nas bodo pripeljala,
kjer svetloba je doma.

Pojmo gozdu in dolinam,
griči mehki zelene,
k soncu dvigajo se gore,
svet cvetovi okrase.

Dotaknimo se ljubeče
vsega, kar na zemlji je,
naj prepletajo se barve,
v mavrico se spremene.

Rosa osveži naj jutra,
sonce je za vse ljudi;
dež izpira naše rane,
žejno zemljo napoji.

Odpušcanje naj se zlije,
kakor kot slap naj zašumi;
vse mehko se pokrije,
svobode žarek naj zasije.

Nataša Vybiralik Klinc

Dekle

Poslušal sem v sebi poeta,
ki obožuje lepa dekleta.
Poetu je dana pisna oblika,
slikar dekle v barvah naslika,
poeta nasmeh njen zamika.

JNovak

slovo

neizogibno, grenko,
boli, prevzame, oklene
se misli na minljivost,
spokojnost

Ana Pia Debeljak

www.kzlasce.si

NAJ BODO
VAŠI

pikniki
POPOLNI

V poslovalnicah:
TURJAK, NOVA VAS in LOŠKI POTOK

TOČENO
PIVO / *sod*

Vikend najem naprave
s sodom PIVA (Laško ali Union).

MESO
za žar

lokalno. domače. naše.

odkup
živine

odkup
mleka

trgovski
center

mesnica

kmetijska
trgovina

potujoča
trgovina

bar

odkup
palet

Inflacija je družbena zakonitost

Janez Škulj

Denar je danes samoumevno dejstvo, ki vsakomur omogoča, da dela tisto, kar mu gre najbolj od rok, in prek denarja kot menjalnega sredstva zamenjuje rezultate svojega dela z rezultati dela drugih ljudi.

Stvari in reči imajo svojo vrednost; to je svoj pomen za človeka. V denarju izražena vrednost je cena. Cene določata ponudba blaga in storitev na trgu in povpraševanje po tem blagu in storitvah. Prodajalci blaga samo na videz določajo cene. Če kupci niso pripravljeni plačati zahtevanih cen, se cene ustalijo tam, kjer sta ponudba in povpraševanje v ravnovesju. Ker se v procesu zgodovinskega razvoja količina denarja praviloma neprestano povečuje za malenkost, se temu ustrezno povečujejo tudi cene.

Ločimo zaželeno inflacijo (do 2 % letno), ki omogoča gospodarsko rast. Gospodarska rast odtehta razvrednotenje za 2 % letno (zmerno inflacijo), od 6 % do največ 8 % letno in hiperinflacijo, ko cene porastejo za 20 in več odstotkov mesečno. Prehod v hiperinflacijo se praviloma začne z inflacijskim vrtincem, ko delojemalci in upokojenci dosežejo tekoče usklajevanje plač in pokojnin z inflacijo. Ker je dobrin samo toliko, kot je bilo ustvarjenih, denarja, ki po njih povprašuje pa je več, inflacija hrani sama sebe in raste z vedno višjimi stopnjami.

Posledice inflacije so zmanjšanje kupne moči denarja, razvrednotenje prihrankov, razvrednotenje obratnega kapitala in seveda pa tudi razvrednotenje dolgov, če ni dogovorjena inflacijska revalorizacija dolga.

Trg prizna denarju samo toliko, kot je dejansko vreden. Razvrednotenje domače valute (evra) pomeni tudi prekomerno podražitev deviz, kar lahko privede do upada domače proizvodnje in s tem do večjega neravnovesja na trgu.

Državna oblast je mnogokrat skušala ustaviti inflacijo z dolo-

čanjem cen (zamrznitev cen). V rimskem času je cesar Dioklecijan predpisal cenike za ves rimski imperij. Nastopilo je pač pomanjkanje blaga z oblastveno določenimi cenami in cesarjeva določitev cen se ni obdržala.

V Združenih državah so med drugo svetovno vojno zamrznili stanarine. Posledica je bilo pomanjkanje najemnih stanovanj. Ker zamrznjena stanarina ni zadoščala za vzdrževanje stanovanjskih hiš, je mnogim najemnikom ob dežju ali snegu v stanovanja tekla voda.

Med vojno in nekaj časa po njej je bilo denarja precej več kot dobrin v ponudbi, zato smo imeli živilske in druge karte, s katerimi je bilo določeno, koliko posameznih dobrin je posameznik kupil na mesec. Podjetje, ki dalj časa prodaja proizvode prepoceni, propade. Ker inflacija razvrednoti obratni kapital podjetij, morajo ta najemati kredite (ki pomenijo tudi nov denar) in obresti zanje vračunati v svoje cene. V vsej dosednji zgodovini državno določanje ceni ni ustavilo inflacije, ampak je povzročilo pomanjkanje blaga ali druge še hujše posledice.

Sedanjo inflacijo v evrskem območju in v Združenih državah sta povzročili s svojo emisijsko politiko Evropska centralna banka (ECB) in ameriška centralna banka (FED). Evropsko centralno banko je desetletje vodil Mario Draghi. Ta je z brezobrestnimi krediti in z odkupom obveznic državnih posojil dal poslovnim bankam neizmerne količine primarnega denarja, na podlagi katerega te dajejo kredite komitentom, s čimer so prišle v obtok zlasti v obdobju pandemije covid-19 neizmerne količine novega denarja, ki nima kritja v proizvedenem blagu ali opravljenih storitvah. Samo lani se je Nemčija zadolžila za 280 milijard evrov in Evropska unija za 700 milijard evrov.

Nov denar, ki pomeni zadolžitev Evropske unije, v glavnem še ni

prišel do povpraševalcev. Združene države z dolarjem, ki je prva svetovna valuta, že desetletja ustvarjajo nove dolarje in z njimi kupujejo vse dobrine tega sveta.

Tudi Slovenija se je v času pandemije močno zadolžila. V Evropi in pri nas je bilo v času pandemije z novim denarjem ustvarjeno ogromno neravnovesje med količino denarja v obtoku, ki lahko povprašuje, in količino ustvarjenih dobrin. Evro je izgubil vrednost.

Če bi v ekonomskih odnosih med tržnimi subjekti ne bilo nekaj inercije, bi verjetno bila rast cen še mnogo višja. Rezultat tako velikih količin novega denarja je razvrednotenje glavnih valut, to je dolarja in evra, pri čemer je evro, ki je politična valuta, v slabšem položaju. Ker je dolar v primerjavi z evrom močnejša valuta, na svetovnih trgih pa se energenti, predvsem nafte, plačujejo z dolarji, se energenti dražijo tudi zaradi dražitve dolarja.

Inflacija ni v svetu nič novega in v zgodovini poznamo mnogo primerov, ko je prišlo do finančnega oz. denarnega zloma. 13. novembra 1923 je stal en ameriški dolar, ki je bil pred vojno primerljiv z nemško marko, 11 milijonov mark.

Države lahko blažijo posledice druginje, če subvencionirajo določene skupine ljudi. Če to delajo s sredstvi, zbranimi z davki, je to v redu, če pa za to uporabljajo nov denar, je to podobno gašenju požara z bencinom.

Prihranke lahko rešiš pred inflacijo tako, da kupiš zlato, srebro ali nepremičnino. Ko je v dosednji zgodovini inflacija začela ogrožati družbo, so se vedno našle trezne glave, ki so z zamenjavo razvrednotene in diskreditirane valute (psihološki ukrep) in z občutnim znižanjem plač, pokojnin in socialnih pomoči (do nivoja, ki ga je zahtevala količina blaga v ponudbi) ustavile inflacijo. In inflacija je prenehala.

Iz velikolaškega okraja

Zlati očenaš

Metka Starič

Zlati očenaš je apokrifna molitev v obliki pripovedi o Jezusovem trpljenju. Beseda apokrif pomeni nekaj skrivnega, kar ni za vsakogar; nekateri apokrifno molitev prevajajo tudi kot »lažno« molitev. Sestavljena je po cerkvenem vzoru, a vsebuje precej ljudskih verovanj. Raziskovalka Zmaga Kumer Zlati očenaš imenuje kar slovenski ljudski pasijon. »Cerkev zlatih očenašev ni odobraval, verjetno zaradi ljudske domišljije in pretirano čustvene pobožnosti,« zapiše Matija Perovšek. »Ker niso bili natisnjeni ... so se ohranili samo v ustnem izročilu med običajniki, za tisti čas manj izobraženimi ljudmi.« Matija Ogrin piše, da je v Zlatem očenašu »pasijonsko dogajanje prepleteno z legendami in pogosto oživiljeno s čudovito poetično fantazijo«.

Zlati očenaš se je torej širil z ustnim izročilom in ne z rokopisi, saj večina vernikov ni znala brati. Po mnenju Zmage Kumer so Zlati očenaši nastajali že pred reformacijo. Obstajali so v več različni-

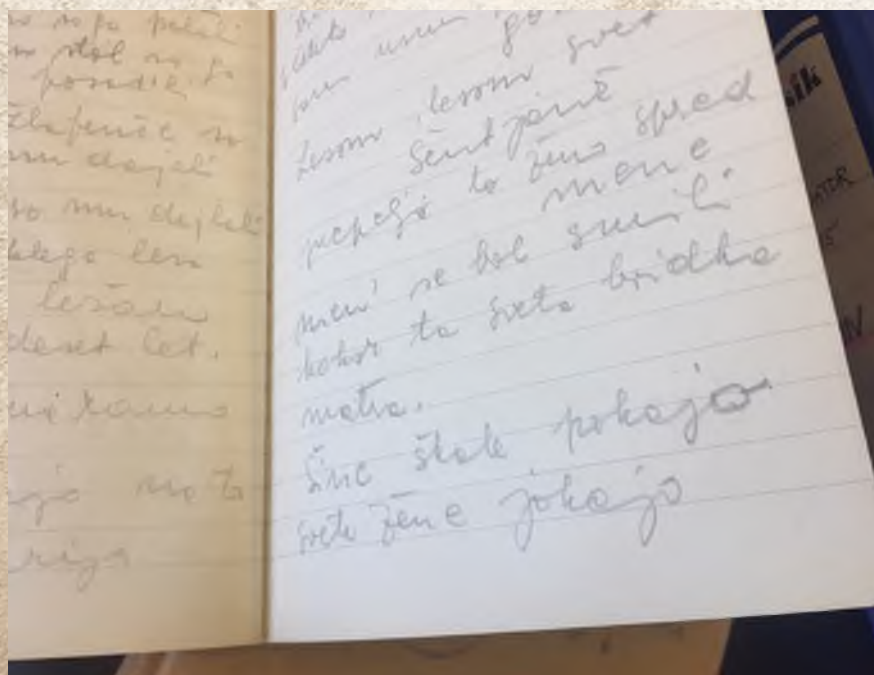
cah; molili so jih tudi kot večerno molitev. Prvi zapisani zlati očenaši so iz 19. stoletja; ljudje so jih potem prepisovali in uporabljali kot talismane. Uporabljali so jih v zaščitne in zdravilske namene; hranili so jih doma ali jih nosili s seboj kot amulet.

Glede na obliko besedil Zmaga Kumer govori o treh skupinah apokrifne molitve Zlati očenaš: prva je pripoved o poteku Kristusovega trpljenja, drugo sestavlja pogovor med Jezusom in Marijo o dogajanju vsakega dneva velikega tedna (to obliko naj bi zasledili skoraj le na Koroškem), tretja prinaša vsebino sanj, ki jih Marija razkriva Jezusu potem, ko jo ta spečo zbudi. Za pogovor med Jezusom in Marijo sta ohranjena tiskana letaka, na katerih je navedeno, da gre za prevod iz nemščine. Čeprav zlati očenaš ni izvorno slovenski, ga uvrščamo v naše ljudsko izročilo.

Ko sva z Matijo Peruškom pred leti v projektu Življenje ustvarja zgodbe – LAS PPD iskala, če tudi na Velikolaškem še

kdo pozna Zlati očenaš, naju je razveselila Vera Gorjup iz Roba, ki je ob obisku pokazala, da v stari torbici tudi sama hrani enega. Bil je ročno prepisan; zapisala ga je Francka Hočevar s Sarskega v izžanski občini (rojena je bila 1919 v Rogatcu, umrla 2009); prvič je bil prepisan med drugo svetovno vojno, drugič pa 1997.

Ob tem je Vera Gorjup iz spomina potegnila tudi par vrstic, ki jih je v njeni mladosti molila starejša sosedka: ... šine škale pokajo, svete žene jokajo ... »O, ti moja glava, več se pa ne spomnim,« je potarnala Vera, a na srečo je bilo tudi to dovolj, da je med zapisi Orlovih ekip Miha Špiček iz Slovenskega etnografskega muzeja odkril v 60. letih 20. stoletja zabeleženo daljšo apokrifno molitev z robarskega konca. Frančiška Gradišar iz Bavdkov se je apokrifne molitve naučila od svoje matere, prvi del – Zlati očenaš – se je molilo na cvetno nedeljo, drugi del pa na veliki petek pred obedom (besedilu iz zapiskov so za lažje branje dodana le ločila in velike začetnice).

Zlati očenaš, ki ga hrani Vera Gorjup.

TA MALA MOLITVICA (Mali Log, 2011)

Ena rož'ca zrasla, tri vršičke pognala, dopala. Marija jo utrgala, podišala, je ci Kdor bo to molitvico zmolil, prej ko gre s' ustane, bo taku čist ku sveti Peter in sveta K na božjem grobu klečita, k' dušicam odpū še našim, da pujdejo gor k vašim, da se bod veselile in za nas Boga prosile.

Pri mrliču so svoje mesto našle tudi post li se ... in ...

1. Zlat očenaš

Moj mi Jezus, kaj boš ti
cvetno nedeljo delau?
Cvetno nedeljo bom veliki kralj.
Bom jezdu Jeruzalem.
Tam bom pridgvau
in podučvau ljudi.
Veliko jih bo me verovalo.
Moj sin Jezus, pa ne vsi.
Kaj boš ti velki pondelk?
Velki pondelk bom velik.
Bom popotvau z enga mesta v
druzega,
Taku de ne bom nobene noči
oči ne stisnu, ne eni, ne drugi.
Moj sin Jezus, kaj boš
Ti veliki torek?
Velki torek bom slab
in bolan ležou.
Nihče me ne bo pršu
ne pätroštät ne pokrepčät ne
potolažät.
Moj sin Jezus, kaj boš ti sredo
velkega kejdna?
Srejdo bodo vikši dāhovni,
pismarji svet držali,
kaku me ujetā in
spravitā na stran.
En Judeš se bo ponudu, de me
bo predau
in skušvrenji jizdau.
Oh, ta grda nehvaležnost
me bo bolela in pekla strašnu.
Moj sin Jezus, kaj boš
Ti veliki četrtek?
Veliki četrtek bom
poslednjo večerjo s svojimi
jagri jezdu.
Hudo mi bo.
Na sveto vojsko goro bom šu.
In tam bom krvavi pot potil.
Moj sin Jezus, kaj boš ti
veliki petek?

Veliki petek bom prestau
najhujše matre in bolečine.
Na visoki križ mi bodo
roke in noge pribili.
Desno stran mi bodo s pāšico
prebili,
da bo tekla kri in voda ven.
Potem me bosta dva, Jožef in
Termetejo s križa snela
in tvoje krilo položila.
Ti me boš ljubeznivo gledala s
suzami,
me boš umivala,
z lasmi orisvala.
Moj sin Jezus, kaj
boš ti veliko soboto?
Velko soboto bom na grob
položen
in bom ležou do velikonočne
nedelje.
Velikonočno nedeljo
bom ustau in bom
šu pred pāku stare očake
odrešit.
In jih bom pelau kraljestvu
mojga očeta
in vse daritve, ki se na soboto
berejo
in vsi otročički, ki mejhn umrjo
se hoče vse tvojo čast
obrniti.
Na tu Marija Devica odgovori:
Kdor bo ta Zlat očenaš enkrat
al dvakrat
al trikrat pobožnu molu
in premišljeval trpljenje mojga
sina Jezusa,
za tega bom jaz pri Bogu
pravila, da se bo
njegova drža v nebesih veselila.
Amen. Bog usliši.

2. To se moli veliki petek pred obedom.

Jezus je za nas krvavi pot potil.
Jezus je za nas krvav bičan bil.
Judje so šli, so Jezusa ujeli.
Pretrdno so ga zvezali.
Rodno hišo so ga peljali.
Na pisan stol so ga posadli.
Fige in žlefenče so mu dajali.
Svet križ so mu dajali.
S tega zamoklega lesa,
k je vodi ležal
triintrideset let.
Jezusu ga na ramo denejo.
Gor ga pelajo na ta goro Kalvarijo.
Marija to zasliši,
hitro teče, dol pade,
tri ure omedli,
tā četrto se gor sprebudi.
Sam usmiljeni Jezus govori:
Lesām, lesām svet Šentjanž.
Prepeljo to ženo spred mene.
Men se bol smili
kokār ta sveta bridka matra.
Šine škale pokajo,
svete žene jokajo.
Tički luftā ne letajo,
ribce vodā ne plavajo
od te prevelike žalosti,
kā je Jezus na svet'mā križā umerl.
Mirkejte brateci in sestrice:
kādor bo to molitvico molu
velki petek pred obejdam,
velko soboto pred kosilom,
mlado nedejlo pred soncem,
bo tri dāšice z vic rešu:
ana bo očetna,
ana bo materna,
ana pa tist'ga sam'ga kā moli.

Velikolaške mažorete

Katrina Keržišnik

Septembra smo se zbrale polne energije. Nekaj nas je na vaje hodilo že prejšnje leto in smo bile s palico že seznanjene, nekatere pa smo jo septembra prvič dobile v roke. Na vajah pri Klavdiji Križ Potisk smo se dobivale dvakrat tedensko in neizmerno uživale. Svoj prvi nastop smo imele decembra, ko smo na pravem odru v dvorani Levstikovega doma pripravile plesno predstavo za naše starše in prijatelje. Vsi so bili navdušeni in dobile smo še več volje za nadaljevanje. Junija smo z vrtečimi palicami pričakale Miha Deželaka z Radia 1 in mu tako izkazale podporo njegovi akciji Deželak Junak. Svoje spretnosti s palico in plesno znanje smo z veseljem pokazale zbranim na trgu v Velikih Laščah na Trški dan. Nedelja, 12. junij 2022, pa je bil za

nas prav poseben dan; imele smo tekmovanje v mažoretini abecedi v Kočevju. Čeprav v majhnem številu smo ponosno predstavljale našo občino in osvojile bronasto medaljo. Hvala Klavdija za vse naučeno.

Po zasluženih počitnicah se septembra zopet zberemo in začnemo z nadgrajevanjem našega znanja. Vesele bomo, če se nam še kdo pridruži, saj se strinjamo z motom »več kot nas je, bolj je veselo«. Vpisi novih deklet v mažoretne vrste bo septembra 2022; kontakt pa je Klavdija 040-303-674, klavdi-jakriz.p@gmail.com.

BODY FIT IN JOGA

Vabimo vas na Body fit vadbo in vadbo joge, ki bosta potekali ob četrtkih s pričetkom **29. 9. 2022 ob 18. uri** (body fit) in ob četrtkih s pričetkom **29. 9. 2022 ob 19 uri** (joga) v družbenem domu na Turjaku. S seboj imejte blazino in stekleničko vode.

Kontaktna oseba:

Klavdija 040-810-527

Kaj je Body fit vadba?

- Body fit vadba je namenjena vsem, ki želijo ob motivacijski glasbi in dobri družbi priti do rezultatov,
- skozi intervalni trening izboljšati srčno-žilni sistem,
- s krepilnimi vajami za zadnjico in trup poskrbeti za lepo postavo in držo,
- spoznati nove vaje, ki jih lahko pridno izvajate tudi na dopustu, zaradi progresivnega načina treniranja napredovati z vsakim novim treningom.

Joga: Program vsebuje elemente programa joge za začetnike. Namenjen je tudi tistim, ki že poznajo osnove joge in si želijo več izzivov za svoje fizično telo. Osredotočali se bomo na razvijanje moči in fleksibilnosti v vseh osnovnih položajih. Poleg tega boste spoznali tudi dihalne in sprostitvene tehnike ter osnove meditacije.

Jezikovni tečaji

Hello!
Bonjour!
Ciao!
Servus!

Pridružite se nam
v prijetnih učilnicah

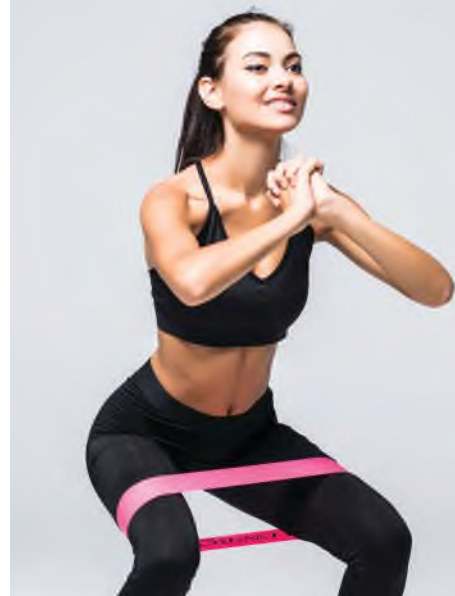

Tečaji potekajo v živo, na željo tečajnika je možna Zoom udeležba na daljavo

01 200 52 50

www.ooz-ljvic.si

info@ooz-ljvic.si

Društvo Šola zdravja vas vabi na gibalno veselico

Neda Galijaš

Ljudje si običajno naredimo žur v večernih urah. Lahko se odločimo in gremo ven na potep po mestu sami ali pa jo mahujemo na kakšno skupno veselico. Ampak vse to se dogaja šele zvečer! Šola zdravja organizira skupne veselice že zjutraj in to povsod po Sloveniji. Veselice se začnejo že ob 7.30 ali ob 8. uri. Najprej na tej povezavi <https://solazdravja.com/skupine-po-obcinah/> preverite, kdaj se pri vas začnejo, da ne bi česa zamudili, saj se na teh veselicah dogajajo pomembne reči. Tam se vsako jutro zahvalijo novemu dnevu. Prvih 30 minut se gibajo in plešejo po metodi »1000 gibov«. Glasbo ustvarja orkester »Narava bend«, v katerem igrajo psi, mačke, ptiči, žabe, kokoši in še marsikdo, ki se znajde v bližini lokacije ene od številnih veselic na prostem. Včasih zvoke popestrijo veter, dež in grmenje. Nič hudega, saj se v bližini vedno najdejo kakšne strehice, pod katere se malo bolj stisnemo, kot se za veselico navsezadnje tudi spodobi. Tisti, ki redno hodijo na veselice Šole zdravja, radi poudarijo, da se na njih z veseljem oglasijo, saj se tam obenem gibajo in družijo, kar pa zelo dobro vpliva tako na fizično kot tudi psihično zdravje. Dobre besede o gibalnih veselicah so prišle tudi do Ministrstva za zdravje, ki jih zdaj podpira že osmo leto. Torej, recept za ohranjanje in krepitev našega zdravja je enostaven: čim več gibanja in čim več druženja. Letos se je tej podpori pridružila še Fundacija za šport. Pridružite se tudi vi! Čim več ljudi se zbere, bolj bo veselo. Če na vasi, v kraju ali naselju, kjer živite, še nimate takšne veselice, se oglasite na naslov Šole zdravja info@solazdravja.si, kjer se bodo potrudili, da tudi pri vas čim prej organizirajo vsakodnevno jutranjo gibalno veselico. Pa na zdravje!

DRUŠTVO ŠOLA ZDRAVJA
tel.: 059 932 066
e-mail: info@solazdravja.si
<https://solazdravja.com/>

TVD Partizan obvešča,
da z vodenimi vadbami
začnemo v torek 20. 9. 2022
v dvorani

OŠ Primoža Trubarja
v Velikih Laščah.

Vadbi bosta potekali dvakrat
tedensko ob torkih in četrtnih.

**VADBA
KINEZIOFIT**
z začetkom ob 18.30 uri,

**METABOLIČNO-
FUNKCIONALNI
TRENING**
ob 19.30 uri.

Zaradi omejenega števila mest je zaželeno prijavo.
V mesecu oktobru bo spremenjena ura začetka
vadbe.

Za prijave in informacije pokličite na telefon
031-339-703 (Anita)

Spoznavamo se z vadbo joge in energijsko anatomijo telesa

Darinka Suljević

Vse se razvija; digitalnemu svetu povprečen človek že ne more dobro slediti; lahko pa si vzame malo časa za pogled vase, če to želi, da ustreže vsem vidnim in nevidnim delom telesa.

Za nami je še ena koristna in prijetna sezona joge, ko poskrbimo za sebe, torej za fizično, duševno in duhovno podobo in kvaliteto, še posebej pa za neprestano aktiven um. Dobro se prilježe sproščanje vseh delov telesa, še posebej, ker je pozornost usmerjena vase, ko se um umirja in ko lahko vsak sledi svojemu sproščenemu dihanju. Dobro in pravilno dihanje omogoča možnost za dobro počutje, zmanjšanje bolečin, boljšo držo, umirjene, urejene misli in ko ga spremljamo, lahko brez pretiravanja temu rečemo samozdravljenje. Fizično telo razgibamo s hitrejšim izvajanjem vaj, za dober pretok krvi, močno srce, mišice, seveda vsak po svojih zmožnostih. Z nadaljnimi vajami jogijskega značaja – počasno, umirjeno izvajanje – prijetno razgibamo telo, se še bolj poglobimo vase, obnovimo življenjsko energijo in še bolj umirimo um, ki zaradi razpršenosti na vse konce učinkuje na stanje fizičnega telesa. Posledica razpršenosti uma so napetosti fizičnega telesa, ki vodijo v bolečino, disharmonijo telesnih procesov; k temu pripomore še naša podzavest z nepredelanimi življenjskimi situacijami ... Prav

zato je potrebno na novo obnavljati harmonijo telesa in duha; še bolje jo je redno vzdrževati.

V pretekli sezoni smo spoznavali koristi dihanja; tudi letos ne bomo pozabili, sploh ko bomo spremljali svoje trenutno stanje, občutke fizičnega in duševnega dela, čemur danes rečemo tudi čuječnost, ter segli tudi v preteklost, da razrešimo moteče vzorce delovanja.

Poznamo medicinsko anatomijo človeka, poznamo pa tudi ezoterično anatomijo po jogijskih principih, kot so energijski nivoji in centri ali čakre, kanali ... po taoističnih meridijanih, na katere vplivamo z vsem svojim fizičnim, duševnim in duhovnim delovanjem in posledično na lastno počutje. Obenem si s tem že oblikujemo ne samo sedanost, temveč seveda tudi

prihodnost, zato je velikega pomena, da se znamo ustaviti v tem trenutku, biti tukaj in zdaj. To vse so znanja, ki jih pridobivamo na vadbah, saj za nas ni pomembno samo fizično telo, kot je to ponekod, ampak telo z vsemi vidnimi in nevidnimi deli.

Tako bo tudi naše delo v novi sezoni v vaši občini nadaljevanje sedanjosti, razreševanje preteklosti za boljšo prihodnost, dobro počutje, notranje zadovoljstvo, pozitivno naravnost in razumno sprejemanje življenja v vseh njegovih odtenkih brez večjih stresov. Lepo povabljeni na 90-minutno vadbo.

Letošnja novost je Pogled vase za zdrave temelje (60 min, izbrane tehnike za samospoznavanje, umirjanje, hitrejši osebni napredek, spoprijemanje s težavnostnimi situacijami ...).

Prijave: Društvo Joga v vsakdanjem življenju Ribnica, 041-397-789; www.jvzv.org/ribnica.

NK Velike Lašče vabi mlade nogometaše, da se nam v novi sezoni 2022/2023 pridružijo na treningih v športni dvorani.

Termini treningov bodo ob torkih od 16:30 do 18:30 in četrtek od 16:00 do 18:00. Prijave sprejemamo na e-naslov nkvelikelasce@gmail.com ali na telefonsko številko 031-771-900, Miha.

Aktivnosti balinarjev Rob v spomladanskem delu 2022

za BK Rob, Janez Škrabec

Člani balinarskega kluba Rob smo tekmovali v medobčinski ligi, ki jo sestavlja sedem ekip. Liga je razdeljena na spomlad in jesen. Spomladanski del smo zaključili uspešno in prešli v jesenski del.

V spomladanskem delu je BK Rob organiziral dva medobčinska turnirja po šest ekip, ki jih sestavljajo trije igralci in rezerva.

Vabilo na občinsko tekmovanje dvojic v balinanju

17. septembra 2022 – BK Rob organizira občinsko tekmovanje v balinanju dvojic. Ob 08.00 uri se zberemo na balinišču v Robu. Ljubitelji balinanja, prijavite se do 16. septembra 2022 na (tel. 031/811-027 Janez) ali uro pred začetkom.

1. Udeležili smo se turnirja BK Mravljica, Šmarje Sap, drugo mesto.
2. BK Gradišče, na Gradišču, tretje mesto.
3. BK Bloke, na Blokah, tretje mesto.
4. BK IG, na Igu, prvo mesto.

1. turnir – 1. junij 2022

1. BK IG
2. BK BLOKE – prvo mesto
3. BK GRADIŠČE – drugo mesto
4. BK ŠKOFLJICA
5. BK ROB 1 – tretje mesto
6. BK ROB 2

2. turnir – 11. junij 2022

1. BK IVANČNA GORICA – tretje mesto
2. BK GROSUPLJE – prvo mesto
3. BK MRAVLJICA 1 – drugo mesto
4. BK MRAVLJICA 2
5. BK GRADIŠČE
6. BK ROB

PRIBA

OKNA

KVALITETA
VARNOST
VARČNOST
disajn

**VRHUNSKA KVALITETA IN
BREZČASEN DIZAJN**

051 402 780 / info@priba-okna.si / www.pribaokna.si
Obrtna cona Ločica pri Turjaku

Poslovilno pismo Društva
upokojencev Velike Lašče

Jože Gačnik

(2. 7. 1927 – 10. 8. 2022)

Spoštovani Jože Gačnik, dragi Jože, dragi Žovi, spoštovana Tamara in vsa vajina najljubša družina, bližnji in daljni sorodniki, prijatelji, znanci in vsi ostali, ki smo se sredi poletja, sredi počitniški dni, na osveženi dan skupaj s tabo Jože, sprehodili v tvoj mir.

Ob takih trenutkih vsi vedno delamo neke preglednice, analize in inventure življenja in v tvojem 95-letnem življenjskem obdobju je bilo tematike res veliko. Po pripovedovanju in mojem osebnem spremljanju si imel veliko lepih trenutkov, razburljivih dogodkov, zanimivih zgodb in delovnih zadolžitvev. Vse si vedno znal obvladovati s profesionalnostjo, z mirnostjo, požrtvovalnostjo, pridnostjo in neverjetno eleganco. Mogoče je to samo moj vtis, ki si ga naredil name ob pogovorih zadnje čase, v pogovorih o vsem mogočem, največ in predvsem pa o družbi, društvih, o starostnikih, upokojencih.

V tvojo zgodbo in zgodbo Društva upokojencev sem namreč vstopila šele zadnja leta. Priznam, bolj sem brskala po arhivu društva kot po tvojem življenjepisu, ampak nehote dolga je bila tvoja dejavnost v DU-ju Velike Lašče. Kar eno tretjino življenja, 32 let si bil član te združbe in močan pečat si pustil v njej.

Pisni viri sporočajo, da si bil osmi društveni predsednik od leta 1991 do 2003, torej polne tri mandate po štiri leta in to je največ od vseh predsednikov v 73-letnem obstoju našega društva. Na čelo upokojencev si vstopil ravno v času velikih sprememb za Slovenijo. Leta 1991 je iz nekdanje SFRJ nastala neod-

visna država Republika Slovenija in s temi spremembami je bilo tudi v društvih kar veliko opravil. Čeprav je naša doktrina že od vseh začetkov enaka, to je skrb za starostnike, si s svojo tajnico Danico Vrh naredil bistveno delo za vse poznejše čase. Leta 1996 je bil napisan in sprejet Pravilnik DU-ja Velike Lašče. S tem je

bil določen pravni red o našem obstoju in delovanju. Osnova in statut sta bila napisana tako univerzalno in pravno pravilno, da se ravnamo in delamo po teh pravilih še danes. Zahvala za to obema. Tudi v obdobju tvojega predsednikovanja kot pri vseh predsednikih so bili razni problemi; največji je bil in bo vedno denar. Njegova vrednost je tistih časih padala in pokojnine so se avtomatično nižale. Pripravljala se je bela knjiga o reformi pokojninskega sistema. Potekale pa so tudi že vse ustaljene aktivnosti: skrb za zdravo in aktivno življenje članov, izleti, obiski ... Ponovno si sestavil pevski zbor; nastala je skupina za ročna dela; aktivni so bili strelci in v tvojem obdobju je društvo imelo tudi najvišje članstvo in najmanjšo članarino v primerjavi z drugimi društvi. Tesno si sodeloval z lokalno skupnostjo in nadrejenimi.

V dediščini, ki si nam jo zapustil, pa je še vedno najvažnejše, da smo ostali nestransarska, humanitarna in prostovoljna organizacija in tvoje modrosti smo in bomo tudi v bodoče nosili vedno s seboj.

V imenu vseh članov in v osebnem imenu se te bomo spominjali s spoštovanjem in žalostni smo z vsemi tvojimi!

**Za DU Velike Lašče, predsednica
Helena Grebenc Gruden**

Zgodba Jožeta Gačnika

Poslovil se je Jože Gačnik, skromni človek s posebno in dolgo življenjsko zgodbo, zaradi katere si zasluži našo pozornost, saj je pustil močan pečat tudi v naši občini.

Rojen je bil leta 1927 v Clevelandu zavedni slovenski družini kot prvi od otrok mame Fani in očete Jožeta Gačnika, kasnejšega prvoborca in partizanskega spomeničarja iz leta 1941. Otroška leta so mu tekla na domačiji na Cereji. Tanja Debeljak pripoveduje, kako so fantički, med katerimi je bil tudi Jože, na nekem podstrešju prirejali igre. Vojni čas je igro spremenil v kruto resničnost in Jože je bil priča mnogim dogodkom, ki so ga gotovo zaznamovali ter mu predvsem odprli oči in pokazali pot v življenje po vojni.

Čas po vojni je bil čas šolanja in čas delovnih akcij. Obojega se je Jože resno lotil; bil je aktivni udeleženec gradnje proge Brčko-Banoviči. Doma je po osnovni šoli dokončal gimnazijo, današnjo Vegovo. Tudi to, da je bil njegov sošolec Ciril Zlobec, je pomembno vplivalo na njegovo kasnejše življenje; predvsem sta se z Zlobcem redno srečevala tudi v poznih letih.

V težkem povojnem obdobju je bilo dela in izzivov na pretek za vse, ki so razumeli, da se lahko samo z lastnim znanjem in pridnim delom pošteno preživijo. Ena od možnosti v tistem času je bilo tudi šolanje na vojaški akademiji in Jože se je odločil zanjo. Postal je geodet v vojaški službi; celih 40 let je preživel v Beogradu in strokovno načrtoval mnoge projekte. Šele sedaj smo izvedeli, da je Jože načrtoval sistem podzemeljskih vojaških objektov pod Krimom, v Iraku sodeloval pri gradnji Sadamovih zaklonišč in na Brionih načrtoval sistem sprehajalnih poti. Njegovo delo je bilo tudi načrtovanje vojaških podzemnih zaklonišč na otokih Brač, Hvar, Lastovo in Vis. To so samo nekateri njegovi dosežki; gotovo jih je bilo v dolgi delovni dobi še veliko.

V Srbiji, v slašičarni v Zaječarju, je zagledal tudi ljubezen svojega življenja Tamaro in rekel: »Ta bo pa moja!« Poročila sta se leta 1954 in sledila je zgodba otrok, vnukov in pravnukov - vse tako, kot si je tudi želel ...

Leta 1985 se je upokojil, kar pa ni pomenilo, da je nehal delati. Ne, Jožetov nemirni duh je skrbel, da niti njemu, niti njegovim ni bilo nikoli dolgčas. Vseskozi ga je spremljal tudi občutek, da še ni dovolj naredil za skupnost, zato ni čudno, da je postal predsednik Društva upokojencev Velike Lašče in kasneje še predsednik društva Zarja spominov, kjer je še posebej pazljivo skrbel za ohranjanje

spomina na NOB in vse njene pozitivne vrednote. Pred dobrim letom mi je izročil zajeten šop gradiva o delovanju društva in dokumentov o dogajanju na lokalnem področju med drugo svetovno vojno.

Tegobe starosti in zdravstvene težave so v pozni starosti začele omejevati Jožetov življenjski prostor; tedaj se je začela vračati njegova dobrot - vnučinja je skrbela, da je Jože tudi v takih razmerah doživljal radosti in lepote sveta v živo, na terenu, pa naj bo to vzpon na njegov Krim in srečanje s slovenskim vojakom ali sprehod nad krošnjami na Rogli ali praznovanje 95. rojstnega dne na ladjici v Portorožu, ki je minilo mirno in spokojno kot njegovo življenje ... Vsega se je vedno otroško razveselil in dal to tudi vedeti!

Sam si bom Jožeta zapomnil po najinih pogovorih, v katerih sva premlevala aktualno politiko in se pri tem čudila vsem nesmislom in pomanjkanju zdrave kmečke pameti. Vedno pa je imel na ustih nasmešek; njegove misli so bile vedno uglajene; tak je bil tudi do domačih in do vseh nas, ki smo ga občasno srečevali. Lahko rečem, da je živel življenje, vredno življenja in mi bo kot človek vzor do konca mojih dni!

Jože Gačnik z očetom prvoborcem in sinom Goranom pred hišo cvetja v Beogradu leta 1980

*Bil z nami si, bili smo s tabo,
drug drugemu nudili ramo.
A je popustil tvoj objem,
ni več tolažbe najti v njem.
Čeprav te z nami tukaj ni,
za vedno v naših srcih si!*

Zahvala

Nepričakovano in mnogo prezgodaj je odšel k
Bogu naš ljubljeni mož, oči, tast in dedi

ZVONKO MESEC

iz Velikih Lašč (5. 7. 1957 – 22. 7. 2022)

Ob nenadni izgubi se iskreno zahvaljujemo prijateljem, sorodnikom, sosedom in vsem, ki ste nam nesebično stali ob strani, zanj molili in darovali svete maše, cvetje in sveče. Zahvala gre tudi Pogrebni službi Zakrajšek, g. župniku Andreju Ojstrežu ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujemo vsi njegovi

*Darujem ljubezen,
bolečino, trpljenje, nemoč ...*

Bo pa v duši lažje ...

Zahvala

K nebeškemu stvarniku je odšla

TEREZIJA – CVETKA MAROLT

(23. 9. 1937 – 28. 7. 2022) iz Gorenjih Podpoljan

Ob slovesu naše mame Terezije - Cvetke Marolt, se zahvaljujemo vsem, ki ste v njeno življenje vtkali svoj del dobrote in sočutja. Hvala vsem, ki ste jo v boleznih obiskovali, ji namenili svoj čas in srčnost ob sočloveku. Hvala dr. Alenki Žagar za leta zdravljenja in dobrosrčnim negovalkam socialne službe Ribnica. Hvala gospodu župniku Andreju in slemenskim pevcem za obred slovesa. Velika hvala za darove, namenjene misijonarju Petru Opeki, darovane maše, sveče in cvetje. Hvala vsem za izrečene besede sočutja in za vsak korak namenjen mami Cvetki na njeni zadnji zemeljski poti.

Mož Jožef in otroci z družinami

*Kot sonce življenja si sijala,
za vse svoje ljubezen razdala;
odslej boš kot zvezda svetleča,
naj ti v nebesih dana bo sreča.*

Zahvala

Ob slovesu drage mame, babice in tašče

SOMRAK ANGELE

iz Logarjev (1935 – 2022)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in besede tolažbe ter podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Posebna hvala g. župniku Andreju Ojstrežu za lepo opravljen obred in pevcem za čutno odpete žalostinke. Zahvala tudi zdravnici Milenki Starc Vidrih, patronažni sestri Petri, negovalkam Zavoda Pristan in pogrebni službi Zakrajšek.

Res težko je slovo, a v večnosti se vsi snidemo ...

Žalujemo vsi njeni

*Ko prebujalo se je jutro,
tihu si odšel; zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi tvojega trpljenja;
bolezen je bila močnejša od življenja.*

Zahvala

Ob izgubi moža, očeta, starega očeta, brata, tasta

LOJZETA GORENCA

z Bavdka (1948–2022)

Iz srca hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, sveče, cvetje in darove. Posebna zahvala dobremu prijatelju Branetu in Edu za pomoč pri čebelah.

Hvala tudi vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili in bili z nami ob njegovem slovesu.

Žalujemo vsi njegovi

*Ni te več na dvorišču, ne v hiši,
nikjer se tvoj glas več ne sliši.
Srce je omagalo, dih je zastal,
v naših srcih boš vedno ostal.*

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega
JOŽETA GAČNIKA,
po domače Žovi iz Velikih Lašč,

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za tolažilne besede in izrečena sožalja, darovane sveče in rože. Hvala govornikom predsednici DU Velike Lašče, gospe Heleni Grebenc Gruden in predsedniku društva Zarja spominov, gospodu Srečku Knafelcu za slovesne besede. Hvala izvajalcu Tišine ter glasbeni spremljavi Katarini Gačnik in Boštjanu Podobniku. Hvala Pogrebni službi Marko Zakrajšek in vsem praporščakom. Posebej se zahvaljujemo patronažni službi Velike Lašče (gospe Petri Godec in gospe Martini Bavdek). Še enkrat hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, a vas nismo posebej imenovali, in vsem, ki ste ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti in ga ohranili v lepem spominu.

Žalujejo vsi njegovi

*Dozorel si kot pšenični klas,
zapustil grunt in rodno vas.
Seme v zemlji novi sad rodi,
a duša tvoja se v Bogu veseli.*

Zahvala

Mnogo prezgodaj se je od nas poslovil mož, oče in dedi

IVAN IVANC

s Pušč (1949 – 2022)

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom za ustna ter pisna sožalja, za cvetje, sveče in darove za svete maše. Zahvaljujemo se dr. Milenki Starc Vidrih in osebju ZD Velike Lašče, pogrebni službi Zakrajšek, pevcem in župniku Andreju Ojstrežu za svečano opravljen obred. Hvala Ani Debeljak za besede slovesa ob grobu in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji zemeljski poti in zanj molili. Hvala vsem, ki ste bili del njegovega življenja. Skupaj ga ohranimo v lepem spominu.

*Žalujejo: žena Marija, sinova Janko in Gregor
ter hčerka Karmen z družinami*

*Za tabo vedno vije
se misli mojih pot,
začaran duh spremlja
te vedno in povsod.
(S. Gregorčič)*

Zahvala

VIDA ZAKRAJŠEK

(12. 4. 1938 – 18. 5. 2022) Krkovo

Poslovala se je naša ljubljena žena in mami Vida. Pogrešali jo bomo mož Tone ter sinova Simon in David. Ostala nam boš v nepozabnem spominu. Zahvaljujemo se dr. Milenki Starc ter ostalemu zdravstvenemu osebju, župniku Andreju, pogrebni službi Zakrajšek, pevcem, sosedom, sorodnikom za sveče, maše ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujejo vsi njeni

*Svoje bele sanje sanjam.
Angel z dobrimi očmi
mi jih nosi in poklanja
iz vse bližje večnosti.
(Tone Pavček)*

Spokojno je odšla od nas

MARIJA SAMSA

(1933-2022) iz Dolnjih Retij

Njeno dolgoletno in težko bolezen ste ji pomagali lajšati mnogi velikih in razumevajočih src, dejanj in besed, zlasti ste se ji posvečali njeni oskrbovalke in oskrbovalec ter zdravstveno osebje ZD Velike Lašče. Vsem vam sem iskreno hvaležna. Mamino slovo je bilo zelo ganljivo. Hvala vsem, ki ste se z dobro mislijo, besedo ali dejanjem poslovili od nje in pomagali tudi nam žalujočim prestajati težo njenega odhoda v večnost.

Hčerka Majda

Od nas se je poslovil

MARJAN MARINČIČ

iz Velikega Ločnika (21. 7. 1957 - 17. 7. 2022)

Veteran vojne za Slovenijo, pripadnik
63. S. Č. Velike Lašče – Rob – Turjak

Vsem njegovim izrekamo iskreno sožalje.
Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

OZVVS Velike Lašče

Zahvale ob izgubi bližnjih lahko oddate preko e-pošte **trobla@velike-lasce.si** ali v tajništvu Občine Velike Lašče. Zahvali lahko priložite fotografijo; besedilo naj bo v obsegu **do 400 znakov s presledki**. Cena objave znaša 16 EUR + DDV.

Uredništvo

»Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.«
(T. Pavček)

Zahvala

MARJAN MARINČIČ

(21. 7. 1957 – 17. 7. 2022)

Ob prerani in boleči izgubi moža in očeta se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sovaščanom za pomoč, izrečena sožalja, sveče, cvetje ter darove za svete maše. Hvala članicam DPŽ Velike Lašče, Zvezi kmetov Slovenije in OO NSi Velike Lašče. Posebna zahvala gre prof. Francu Avseneku za ganljivo slovo izpred domače hiše, LD Turjak za lep lovski pogreb, cvetje, govor ter vsem lovskim tovarišem sosednjih LD, ki so se prišli posloviti od tovariša s prapori. Zahvala g. Dušanu Hočevarju, predsedniku OZVVS Velike Lašče za izkazano spoštovanje, cvetje in govor. Pevcem cerkvenega MEPZ Škocjan, Katarini in Ani za petje pri sveti maši in na pokopališču. G. župniku Janezu Selanu za lepo opravljeno daritev svete maše ter vsem, ki ste se mu prišli pokloniti in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Cirila in Maja

SUVereno!

Slovenci že četrto leto SUV modelom Hyundai pripisujejo najvišjo raven kakovosti. Tako lahko že zdaj suvereno vstopite v novo obdobje mobilnosti s tremi najsodobnejšimi modeli. KONA Electric se ponaša z izjemnim dosegom do 484 km* že z enim samim polnjenjem. TUCSON Plug-in Hybrid ponuja povsem električno vožnjo s pritiskom na gumb, za daljše poti pa poskrbi še učinkovit bencinski motor. BAYON pa je na novo opredelil prostor v svojem segmentu. Vsi so zasnovani tako, da vam omogočajo suveren način premikanja v prihodnost.

Hyundai je na poti, da do leta 2045 postane podnebno nevtralno podjetje.
Električna mobilnost je šele začetek.

Povprečna poraba goriva: 0,0 – 6,557 l/100 km, emisije CO₂: 0,0 – 149 g/km.
Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolične. Akcija velja do razprodaje zaloga. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste v raziskavi QUDAL (Quality meDAL) terenskimi vozilom Hyundai podelili priznanje Najvišja raven kakovosti na slovenskem trgu. Vir: <https://www.quadal.com/SLOVENIA-653YP18>. * Doseg glede na WLTP cikel. Doseg se lahko nekoliko razlikuje glede na razmere na cesti, način vožnje in temperaturo. Odvisen je tudi od vrste pnevmatik, s katerimi je opremljeno vozilo.

Avtohiša Zalar d.o.o. Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče

031 331 920, 040 490 070, prodaja@avtohisazalar.si, www.avtohisazalar.si, FB, Instagram, Twitter

Rigler

**AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO**

POPRAVILO TER CENITEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

PRIPRAVA VOZIL NA TEHNIČNI PREGLED

POLNENJE TER POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV

HITRI SERVIS, VELIKI SERVIS, POPRAVILO PODVOZJA TER ZAVOR, SERVIS AVTOMATSKIH MENJALNIKOV,...

VULKANIZERSTVO TER POPRAVILO IN PRODAJA PNEVMATIK

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

POPRAVILO TER PRODAJA IZPUŠNEGA SISTEMA

AVTODIAGNOSTIKA NA SODOBNI NAPRAVI

AVTOVLEKA TER POMOČ NA CESTI 24UR

PRODAJA IN VGRADNJA REZERVNIH DELOV

PRANJE TER KEMIČNO OŠČENJE VOZIL

KLEPARSKA TER LIČARSKA POPRAVILA

MENJAVA STEKEL

INFORMACIJE IN NAROČANJE:
041-580-295 IN 041-990-868
WWW.RIGLER.SI ALI INFO@RIGLER.SI

 Triglav Asistenca

 triglav
POGODBENI SERVIS

KOMPOLJE 77
1312 VIDEM-DOBREPOLJE
WWW.RIGLER.SI WWW.AVMOSHOPSI

maksi
OKNA IN VRATA

maksi
ADAPTACIJE

**PROIZVODNJA
IN MONTAŽA**

- ✓ okna in vrata
- ✓ protivlomna vrata
- ✓ notranja vrata
- ✓ senčila
- ✓ komarniki
- ✓ žaluzije
- ✓ roloji
- ✓ plise senčila

- ✓ adaptacije stanovanj, kopalnic - od a do ž
- ✓ od skice do končnega izdelka
- ✓ komplet storitev z materialom
- ✓ hitri servis kopalnic
- ✓ kosovni odvozi in
- ✓ praznjenje stanovanj, garaž, podstrešij

☎ 070 718 718

🌐 www.maksi-oknavrata.si

☎ 070 718 718

🌐 www.adaptacije-maksi.si

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

 invisalign®

bredent
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREIDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med. zasebna zobozdravstvena ordinacija | **25 let**

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

NAJUČINKOVITEJŠA TOPLOTNA ČRPALKA

NIBE F2120

080/71-72 | knut.si

TOPLLOTNE ČRPALKE

KAMINI

V NAŠEM SALONU NUDIMO:

- ☒ kopanje in sušenje
- ☒ česanje, izčesanje in razvozlanje
- ☒ striženje, trimanje
- ☒ nega tačk, blazinic in krempļjev
- ☒ kontrola paranalnih žlez

Možna izbira posameznih storitev ali celotne nege.

Vabljeni majhni in veliki kužki.

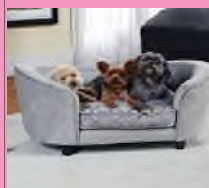
PASJI HOTEL :

V pasji hotel sprejemamo majhne kužke.

Pri nas bivajo v naših bivalnih prostorih, tako da se res počutijo kot doma.

Upoštevamo njihove navade, kot jih imajo doma.

Pred oddajo jih skopamo, po želji pa tudi opravimo celotno nego.

PREDHODNA NAROČILA NA TEL.:

031 552 095

KARMEN ŠTIMEC, MERHARJEVA ULICA 15, 1310 RIBNICA
ZA BENCINSKIM SERVISOM MOL

SPLETNA TRGOVINA

WWW.NalakrajNohte.si

Nail Bar

- * Gel nohti
- * Gelish nohti
- * Svetovanje

051 355 062

Štritarjeva 2 Velike Lašče

Enodnevni tečajji

29,90€

Gel & Gelish

KOLEDAR PRIREDITEV

september/oktober

sobota, 17. september,
od 8. do 12. ure
Trg pred Levstikovim domom,
Velike Lašče
**TRŽNICA TRAJNOSTNE
MOBILNOSTI**

(Javni zavod Trubarjevi kraji in
Občina Velike Lašče)

sobota, 17. september, ob 19. uri
Gradež
**SREČANJE TURJAŠKIH
HARMONIKARJEV**

(KUD Marij Kogoj Turjak)

nedelja, 18. september, ob 9. uri
Turjak – Rašica – Škocjan – Gradež
**POHOD PO TRUBARJEVI
ROJSTNI FARI**

(Društvo za ohranjanje dediščine)

nedelja, 18. september, ob 12. uri
Gradež
PRAZNIK SUHEGA SADJA

(Društvo za ohranjanje dediščine)

sreda, 21. september, ob 16. uri
Velike Lašče
**SPREHOD ZA SPOMIN
ob svetovnem dnevu
demence**

(DU Velike Lašče)

torek, 27. september, ob 18. uri
Trubarjeva domačija, Rašica
**KULTURNA DEDIŠČINA
VELIKIH LAŠČ**

Predavata Andreja Bahar Muršič
in dr. Maja Bricelj

(Javni zavod Trubarjevi kraji in ZVKDS,
OE Ljubljana)

četrtek, 29. september, ob 19. uri
Levstikov dom, Velike Lašče
LEVSTIKOV VEČER

Gostja večera bo Andreja Škrabec
(MKL, Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče
in Javni zavod Trubarjevi kraji)

sobota, 1. oktober, ob 9. uri
Trg pred Levstikovim domom
JESENSKI TRŠKI DAN
(Društvo Kulturni most Lützelflüh –
Velike Lašče ob obisku Švicarjev iz pobratene
občine Lützelflüh)

sobota, 1. oktober, ob 16. uri
Trubarjeva domačija, Rašica
**PODELITEV JUBILEJNE,
30. ROŽANČEVE
NAGRADE**

(Društvo Marjan Rožanc in
Javni zavod Trubarjevi kraji)

sobota, 1. oktober, ob 19. uri
Župnijska cerkev v Velikih Laščah
**JUBILEJNI KONCERT
VELIKOLAŠKE
VOKALNE SKUPINE
OB 30-LETNICI
DELOVANJA**

(Velikolaška vokalna skupina, kulturno društvo)

ponedeljek, 3. oktober, ob 18. uri
Knjižnica Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA

(MKL, Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

četrtek, 6. oktober, ob 19. uri
Trubarjeva domačija, Rašica

otvoritev likovne razstave
**SILVO KRETIČ:
ODKRIVAM,
USTVARJAM,
RAZSTAVLJAM**

(Javni zavod Trubarjevi kraji)

petek, 7. oktober, ob 19.30 uri
Levstikov dom, Velike Lašče
**PRVA ABONMAJSKA
PREDSTAVA:
REFORMATORJI
NA ODRU**

v izvedbi KD Krško
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

nedelja, 9. oktober, ob 9. uri
Turjak – Veliki Osolnik – Škamevc
– Prazniki – Turjak
KOSTANJEV POHOD
(TD Turjak)

sreda, 12. oktober, ob 18. uri
Trubarjeva domačija, Rašica
**UVODNO SREČANJE
UTŽO**

(UTŽO Velike Lašče – KUD Primož Trubar
Velike Lašče)

sobota, 15. oktober, ob 12. uri
Gostilna Škrabec, Rob
**DAN STAREJŠIH –
SREČANJE JUBILANTOV
DRUŠTVA**

(DU Velike Lašče)

sobota, 15. oktober
Tenis Cereja, Velike Lašče
**MASTERS TENIŠKE
PIRAMIDE VELIKE
LAŠČE**

(Tenis Cereja)

ponedeljek, 31. oktober, ob 19. uri
Trubarjeva domačija
**PRIREDITEV OB DNEVU
REFORMACIJE**

(Javni zavod Trubarjevi kraji in
Občina Velike Lašče)

VELIKOLAŠKA TRŽNICA

na trgu pred Levstikovim domom
med 8. in 11. uro ob sobotah,
17. september kot del tržnice
trajnostne mobilnosti in
15. oktober.